

Strategia Rozwoju Gminy Osiecznica Na lata 2015-2022

Załącznik do Uchwały XX/96/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 30 marca 2016

GMINA OSIECZNICA

Autorzy opracowania:

Urszula Antończyk

Jolanta Marciniak-Sych

Osiecznica, marzec 2016

WSTĘP	3
CZEŚĆ PIERWSZA: DIAGNOZA.....	5
I. CHARAKTERYSTYKA GMINY PO 25 LATACH DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	5
I.1. UMIEJSCOWIENIE GMINY W WOJEWÓDZTWIE I KRAJU.....	5
I.2. OPIS ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH GMINY.....	8
I.2.1 Rzeźba, budowa geologiczna.....	8
I.2.2 Wody powierzchniowe i podziemne.....	8
I.2.3 Złoża surowców naturalnych i tereny górnicze.....	9
I.2.4 Lesistość.....	10
I.2.5. Gleby.....	10
I.2.4. Flora i fauna oraz formy jej ochrony.....	10
I.3. OPIS DZIEDZICTWA HISTORYCZNO-KULTUROWEGO.....	13
1.3.1. <i>Początki gminy</i>	13
1.3.2. <i>Historia miejscowości</i>	14
1.3.3. <i>Miejsca warte odwiedzenia w Gminie Osiecznica</i>	16
1.3.4. <i>Tradycje myśliwskie</i>	18
1.3.5. <i>Tradycje ceramiczne</i>	19
1.3.6. <i>Tradycje pszczelarskie</i>	19
II. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE GMINY.....	19
II.1. DEMOGRAFIA.....	19
II.2. RYNEK PRACY.....	22
2.2.1 <i>Bezrobocie</i>	22
2.2.2 <i>Przedsiębiorczość</i>	25
III. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	27
III.1. EDUKACJA.....	27
III.2. KULTURA I SPORT	30
3.2.1 <i>Gminna Biblioteka publiczna</i>	30
3.2.2. <i>Gminny Ośrodek Sportu i Kultury</i>	32
3.2.3. <i>Basen</i>	32
3.2.4 <i>Inne obiekty sportowo-rekreacyjne</i>	33
3.2.5 <i>Świetlice</i>	35
III.3. TURYSTYKA.....	36

3.3.1 Aktywnie w Gminie Osiecznica.....	36
3.3.2. Osobliwości Gminy.....	37
3.3.3. Baza noclegowa.....	37
3.3.4. Baza gastronomiczna.....	39
III.4 OCHRONA ZDROWIA.....	39
III.5 OPIEKA SPOŁECZNA.....	40
III.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	43
III.7 KAPITAŁ SPOŁECZNY.....	44
IV. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	46
IV.1. MIESZKALNICTWO.....	46
IV.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNA.....	48
IV.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA.....	50
IV.4 SIEĆ KANALIZACYJNA.....	51
IV.5 GOSPODARKA ODPADAMI.....	52
IV.6 SIEĆ ENERGETYCZNA.....	53
IV. 7 GAZOWNICTWO.....	53
V. PARTNERSTWA KRAJOWE I ZAGRANICZNE.....	54
VI. PROJEKTY ZREALIZOWANE ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2007-2013.....	57
VII. PODSUMOWANIE I OPISANIE ZREALIZOWANYCH CELÓW ZAWARTYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY OSIECZNICA NA LATA 2004-2010.....	65
VIII. PLANOWE PODEJŚCIE DO ROZWOJU.....	70
CZEŚĆ DRUGA: PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ.....	71
IX. OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	71
X. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY.....	73
XI. ANALIZA SWOT.....	74
XII. MISJA I WIZJA STRATEGII.....	78
XIII. CELE STRATEGICZNE.....	80
XIV. CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ PROPONOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	82
XV. ZGODNOŚĆ Z INNYMI STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI.....	91
XVI. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII.....	94
WYKAZ TABEL I WYKRESÓW.....	98

WSTĘP

Strategia rozwoju jest jednym z głównych dokumentów regulujących życie polityczno-gospodarczo-społeczne na określonym obszarze. Pozwala nie tylko zdiagnozować obecną sytuację, ale przede wszystkim umożliwia określenie działań służących zaspokojeniu potrzeb lokalnej społeczności oraz stanowi podstawę do zrjonalizowania wydatków budżetowych. Tworzenie strategii polega między innymi na określeniu potrzeb i oczekiwań mieszkańców zamieszkujących dany obszar, w przypadku gminy Osiecznica zorganizowano otwarte spotkania z mieszkańcami oraz przeprowadzono badania ankietowe. Dokument powstał w wyniku połączonych wysiłków przedstawicieli władz gminnych, lokalnych liderów będących przedstawicielami różnorodnych środowisk społecznych oraz osób odpowiedzialnych za opracowanie Strategii.

Strategia jest podstawowym narzędziem służącym do monitorowania rozwoju gminy, ze względu na swoją rozpiętość czasową musi mieć elastyczny charakter, żeby można ją było łatwo dostosowywać do zachodzących zmian i zmieniających się trendów. Należy zatem wypracować sposób wdrażania i monitorowania realizacji założonych celów, co umożliwi bieżącą weryfikację przyjętych kierunków działań oraz pozwoli na ich modyfikację. Powstanie dokumentu strategicznego nie jest możliwe bez dokonania analizy mocnych i słabych stron badanego obszaru oraz oceny szans i zagrożeń jego rozwoju. Im większe zaangażowanie różnych środowisk tym bardziej wiarygodne są otrzymane wyniki. Powstały dokument w jasny i precyzyjny sposób wyznacza cele i kierunki działań na lata 2015-2022. Strategia została przygotowywana głównie z myślą o społeczności Gminy Osiecznica, zawarte w niej cele mają służyć przede wszystkim jej mieszkańcom, funkcjonującym na jej terenie organizacjom pozarządowym oraz podmiotom gospodarczym. Warto podkreślić, że opis potencjału gminy, jaki został przedstawiony w dokumencie, jest także sposobem na kreowanie jej pozytywnego wizerunku na zewnątrz oraz pokazywaniem gminy Osiecznica w roli potencjalnego partnera dla innych podmiotów.

Strategia składa się z dwóch części oraz szesnastu rozdziałów. Pierwsza część dokumentu dotyczy diagnozy obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz jest podsumowaniem zrealizowanych działań, które wpisano w poprzedniej strategii rozwoju gminy Osiecznica na lata 2006-2010. Druga część dotyczy przebiegu prac nad strategią, w szczególności przeprowadzonej analizy SWOT oraz określeniu misji i wizji gminy, a także określeniu celów i kierunków działań. Warto podkreślić, że założenia zapisane

w Strategii są zgodne z wytycznymi i rekomendacjami, które zawarto w dokumentach o charakterze nadrzędnym.

Fundacja „Bory Dolnośląskie” za pośrednictwem autorów opracowania: P. Urszuli Antończyk i P. Jolanty Marciniak-Sych pragnie podziękować wszystkim osobom, które przyczyniły się do stworzenia Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022. Szczególne podziękowania, za poświęcony czas, merytoryczne zaangażowanie oraz konstruktywne wnioski składamy przedstawicielom lokalnych organizacji, przedsiębiorcom oraz mieszkańcom za aktywne włączenie się w prace nad dokumentem. Specjalne podziękowania kierujemy także do pracowników samorządowych, za udzielanie wyczerpujących informacji na temat Gminy Osiecznica. Wierzymy, że z perspektywy czasu opracowany przez nas dokument przyczyni się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju gminy.

CZĘŚĆ I: DIAGNOZA

I. CHARAKTERYSTYKA GMINY PO 25 LATACH DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

I.1. UMIEJSCOWIENIE GMINY W WOJEWÓDZTWIE I KRAJU

Gmina Osiecznica leży w południowo-zachodniej części Polski i północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie bolesławieckim. Bezpośrednio graniczy z takimi gminami jak:

- Węgliniec na zachodzie,
- Nowogrodziec na południu,
- Bolesławiec od wschodu,
- Żagań, Małomice i Szprotawa, Iłowa (woj. lubuskie) w części północnej.

Gmina Osiecznica pod względem obszarowym jest jedną z największych gmin w Polsce. Powierzchnia gminy wynosi 438 km² (według danych GUS, stan na dzień 31.12.2013 r.) . Gminę cechuje bardzo duża lesistość, powierzchnia lasów wynosi ogółem 36 644, 76 ha (83,8% obszaru gminy), z czego 36 604, 76 ha jest własnością lasów państwowych (na terenie gminy występuje 5 nadleśnictw: Świątoszów, Bolesławiec, Ruszów, Węgliniec i Żagań). Warto zauważyć, że znaczna część lasów w północnej części gminy (około 40% gruntów gminy, tj. ok. 17000 ha) to tereny poligonowe znajdujące się w trwałym zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej (MON). Poniżej została przedstawiona mapa powiatu bolesławieckiego z zaznaczonymi gminami, które wchodzi w jego skład.

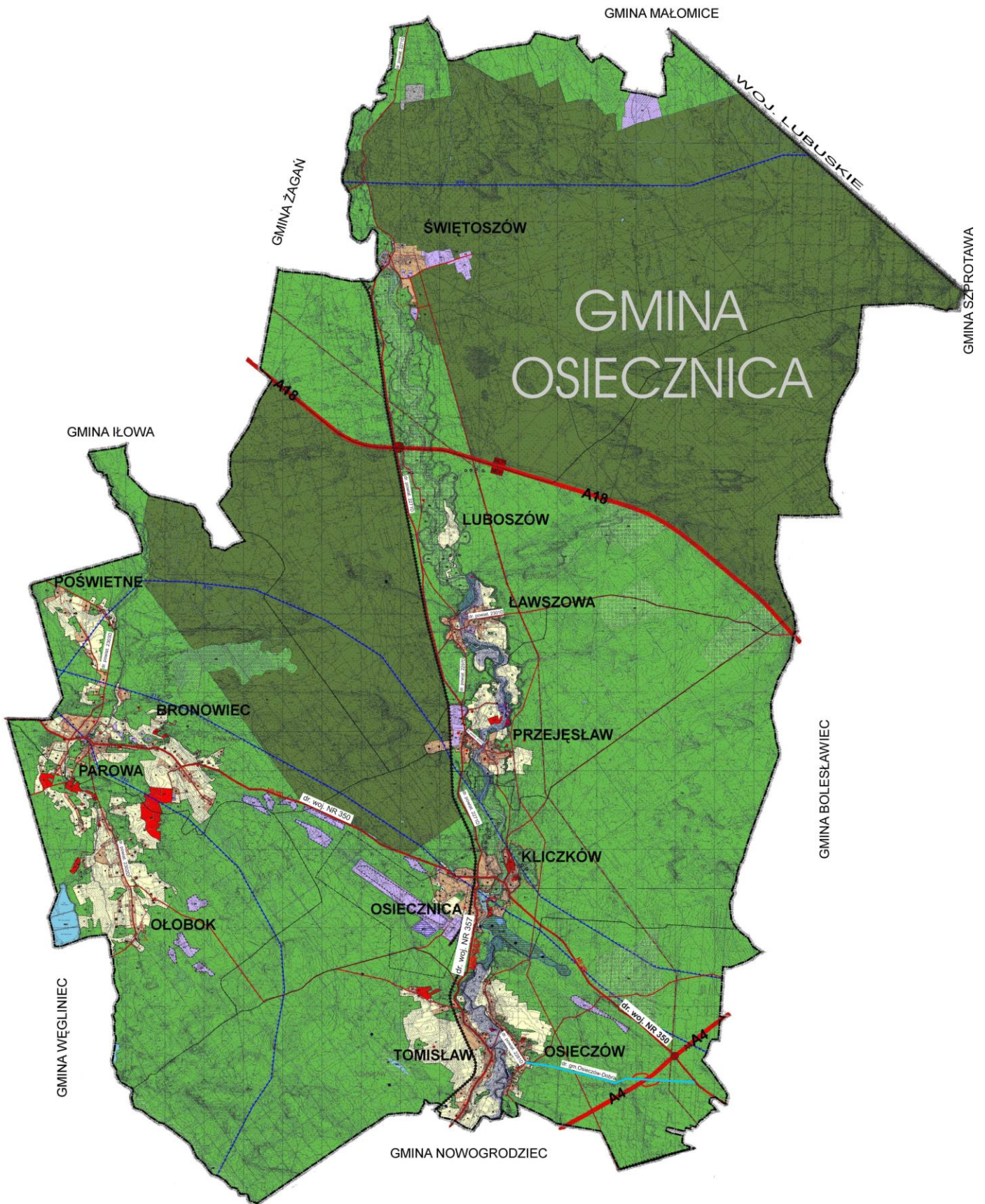

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica

W skład gminy Osiecznica wchodzi 8 sołectw obejmujących 11 miejscowości:

1. Sołectwo Ławszowa – graniczy z południowymi obszarami sołectwa Świętoszów, swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Ławszowa;
2. Sołectwo Ołobok – położone w południowo-zachodniej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Ołobok;
3. Sołectwo Osiecznica-Kliczków – położone w centralnej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Osiecznica i Kliczków;
4. Sołectwo Osieczów – położone w południowo-wschodniej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Osieczów;
5. Sołectwo Parowa – położone w centralnej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje trzy miejscowości: Bronowiec, Parowa i Poświętne
6. Sołectwo Przejęsław – położone w centralnej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Przejęsław;
7. Sołectwo Tomisław – położone na południowym skraju gminy, swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Tomisław;
8. Sołectwo Świętoszów – położone w północnej części gminy, swoim zasięgiem obejmuje miejscowość Świętoszów oraz osadę Luboszów oraz leśniczówkę Leśny Dwór.

Dużym atutem gminy jest jej położenie komunikacyjne. W Świętoszowie na 28 kilometrze zostanie zlokalizowany węzeł krajowej drogi A18 z autostradą A4. Zapewni dobre połączenia z większymi ośrodkami miejskimi, takimi jak Wrocław oraz dogodny dojazd do Niemiec. Przez gminę będą również drogi wojewódzkie nr 350 i 357.

Przebieg dróg w Gminie Osiecznica

I.2. OPIS ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH GMINY

I.2.1 Rzeźba, budowa geologiczna

Biorąc pod uwagę cechy geograficzne gminy położona jest ona w całości na terenie makroregionu Niziny Śląsko – Łużyckiej w mezoregionie Borów Dolnośląskich. Osiecznica znajduje się w obrębie jednego z największych kompleksów leśnych w Europie - Borów Dolnośląskich, a dokładniej w jej południowo – wschodniej części, w rejonie dolnych odcinków Kwisy i Czernej Wielkiej oraz lewobrzeżnych dopływów Bobru. Wyodrębnia się następujące mikroregiony:

- Równina Węglińska (południowa część gminy);
- Międzyrzecze Kwisy i Bobru, (środkowa i północna część gminy);
- Równina Widzowska (część południowo – wschodnia gminy).

Obszar charakteryzuje się prawie jednorodnym, nizinnym krajobrazem, z przewagą lasów sosnowo-brzozowych. Dużym urozmaiceniem są głęboko wcięte doliny Kwisy i Czernej Wielkiej, które tworzą dwie rynny erozyjne, ukierunkowane na osi północ – południe. Wyróżniającą się w krajobrazie formą morfologiczną jest Dolina Kwisy, która charakteryzuje się ostro zarysowanymi zboczami i dużym zadrzewieniem.

Wysokość bezwzględna terenu zamyka się w przedziale 117 m n.p.m. (rejon Świętoszowa w dolinie Kwisy) do 235 m n.p.m. (w obrębie wzgórza w południowo – zachodniej części gminy). Pod względem strukturalnym obszar leży na pograniczu dwóch jednostek geologicznych: Pradoliny Wrocławsko – Magdeburskiej na północy, a skrajem Niecki Północno-Sudeckiej na południu.

1.2.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Obszar gminy Osiecznica leży w dorzeczu Odry oraz zlewisku morza Bałtyckiego. Jest to teren położony w dorzeczu Bobru – lewobrzeżnego dopływu Odry. Gęstość sieci rzecznej wynosi 0,2 km/km² i należy do najniższych w województwie dolnośląskim. Przez teren gminy przepływają dwie rzeki – Kwisa i Czarna Wielka, będące lewobrzeżnymi dopływami Bobru. Kwisa w granicach gminy zachowała swój naturalny charakter. Ostro rysująca się w krajobrazie forma dolinna rzeki cechuje się wybitnymi walorami krajobrazowymi. Wyróżnić tu należy górski charakter rzeki w rejonie epigenetycznego przełomu w Osiecznicy i Kliczkowie oraz nizinny z meandrami, zakolami i starorzeczami na pozostałym odcinku, po granice gminy w Świętoszowie. Rzeka Czarna Wielka zachowała

w pełni swój naturalny, nizinny charakter bez wyodrębnionej wyraźnie w krajobrazie formy dolinnej.

Wody stojące zajmują niewielką powierzchnię obszaru gminy, ok. 296 ha. Występują głównie w postaci zbiorników wodnych, w formie małych sztucznych akwenów. Często są to stawy hodowlane (okolice Parowej oraz Ołoboku). W rejonie Kliczkowa i Osiecznicy znajduje się sztuczny zbiornik zaporowy.

Gmina objęta jest zasięgiem dwóch zbiorników wód podziemnych. Północna i zachodnia jej część znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Chocianów - Gozdnicza (nr 315), natomiast część południowa znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Niecki Zewnątrz Sudeckiej- Bolesławiec (nr 317).

1.2.3 Złoża surowców naturalnych i tereny górnicze

Do najstarszych skał podłoża należą triasowe kwarcyty, piaskowce, wapienie i margle, występujące w rejonie Osiecznicy i Kliczkowa. Wyznaczają one zasięg krawędzi Niecki Północno-Sudeckiej. Na pozostałym obszarze gminy dominują luźne osady trzeciorzędowe oraz czwartorzędowe. Osady trzeciorzędowe przeważają w zachodniej części gminy, są to ropy, mułki, piaski i żwiry. Czwartorzędowe reprezentują osady plejstoceniowe pochodzenia glacialnego (gliny moreny dennej), fluwioglacialnego (piaski i żwiry), stożków napływowych oraz eolicznego (piaski wydymowe) z okresu zlodowacenia Warty i Wisły. Czwartorzędowe - plejstoceniowe i holoceniowe - osady akumulacji rzecznej reprezentowane są tu w przewadze przez osady piaszczysto - żwirowe. Na terenie gminy występują takie surowce naturalne jak:

- kwarcowe piaski szklarskie,
- piaskowce górnokredowe,
- wapienie,
- margle triasowe,
- kwarcyty bolesławieckie,
- gliny ceramiczne,
- ropy,
- mułki mioceniowe z wkładami węgla brunatnego,
- kruszywo naturalne,
- żwiry,
- torfy.

Ślady eksploatacji kwarcytów bolesławieckich, w postaci dawnych wyrobisk i zbiorników wodnych (np. Błękitka I, II, III i inne) widoczne są w kompleksie leśnym Kliczkowa.

1.2.4 Lesistość

Gminę cechuje bardzo duża lesistość, wynosi ona aż 83,8% powierzchni całej gminy. Powierzchnia lasów wynosi ogółem 36 644, 76 ha, z czego 36 604, 76 ha jest własnością lasów państwowych (na terenie gminy występuje 5 nadleśnictw: Świątoszów, Bolesławiec, Ruszów, Żagań i Węgliniec). Drzewostan lasów składa się przede wszystkim z drzew świerkowych i sosnowych, natomiast w mniejszym stopniu występują drzewa liściaste. Warto zauważyć, że znaczna część lasów w północnej części gminy to tereny poligonowe wykorzystywane na potrzeby MON.

1.2.5 Gleby

Użytki rolne stanowią zaledwie 8,00% powierzchni gminy. Nie ma dobrych warunków do uprawiania ziemi, co spowodowane jest przez warunki glebowe, które ze względu na swoją jakość mają niską przydatność rolniczą. Przeważają grunty V i VI klasy, stanowiące 75% użytków rolnych, pozostałe klasy: II - IV zajmują tylko 25%. Wartościowe arealy rolne, II, III i IVa klasy bonitacyjnej, położone są głównie w dolinie rzeki Kwisy w rejonie Przejęśławia, Tomisławia i Osieczowa. Na terenie gminy występują także gleby powstałe z piasków luźnych ze znaczną domieszką żwirów oraz w znikomym procencie z glin spiaszczonych. Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość, bo ponad 90% gruntów, stanowią gospodarstwa indywidualne, które w większości przypadków są gospodarstwami rozdrobnionymi. Wszystkie wymienione powyżej czynniki powodują, że Osiecznica nie jest gminą rolniczą.

1.2.6 Flora i fauna oraz formy jej ochrony

Bogactwo lasów sprawia, że świat fauny występujący na obszarze gminy Osiecznica jest zróżnicowany i bogaty. Nie licząc nietoperzy, występują tu 34 gatunki ssaków, z których 11 podlega ochronie gatunkowej. Wymienić tu należy następujące gatunki: gronostaj, wydra, jenot, norka amerykańska, lis, kuna, tchórz, łasica, łaska, ryjówka, rzęsiorek, myszy leśne oraz zaroślowe, nornica ruda, nornik bury, badyłarka, karczownik, piżmak, mysz polna, nornik zwyczajny, mysz domowa, zając szary, sarna, jeleń, dzik, daniel, łoś (przechodni). Występują tu również następujące gatunki nietoperzy: nocek duży, nocek Natterera, nocek wąsatek, nocek Brandta, nocek rudy, mroczek późny, karlik malutki, karlik większy,

borowiec wielki, borowiaczek, gacek brunatny oraz mopek. Na terenie gminy stwierdzono występowanie około 165 gatunków ptaków. Z gatunków chronionych żyją tu następujące ptaki: perkoz, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, zausznik, kormoran, czapla siwa, bocian czarny, bocian biały, łabędź niemy, świstun, rozeniec, kowalik, pełzacz leśny, remiz, wilga, dzierzba gąsiorek, rokosz, sroka, kawka, wrona siwa, kruk, szpak, mazurek, zięba, kulczyk, dzwonec, szczygieł, czyż, dziwonia, makolągwa, czeczotka, gil, grubodziób, trznadel, potrzos, potrzyszcz. Warto zauważyć, że w okolicach Parowej oraz Ołoboku znajdują się kompleksy stawów hodowlanych, gdzie występują takie gatunki ryb jak karp, tołpyga, amur, lin i inne. Do chronionych gatunków ryb występujących w wodach płynących i stojących gminy zalicza się takie gatunki jak: minóg strumieniowy, strzelba potokowa, różanka, pstrąg potokowy, lipień, szczupak, brzana, miętus czy głowacz białopłetwy.

Na obszarze gminy występuje około 130 obiektów przyrodniczych. Wśród nich znajduje się 27 uznanych pomników przyrody ożywionej, 103 obiekty o walorach pomników lub 13 znaczących dla krajobrazu, 13 alej, 5 parków i 69 pojedynczych drzew. Warto podkreślić fakt, że na terenie gminy istnieje około 35 gatunków roślin chronionych występujących na 479 stanowiskach. Ponadto w rejonach Świętoszowa, Parowej oraz Ławszowej znajduje się bardzo dużo gatunków grzybów jadalnych.

1.2.6.1 Specjalny obszar ochrony Natura 2000

Gmina zyskała dużą wartość przyrodniczą i krajobrazową poprzez nadanie jej statusu obszarów chronionych w randze europejskiej sieci Natura 2000. Występuje tu jeden, ale bardzo rozległy, obszar ustalony na podstawie Dyrektywy Ptasiej pod nazwą „Bory Dolnośląskie”. Jego całkowita powierzchnia wynosi 171 093,4 ha. Obszar położony jest w dorzeczu Odry, a główną przepływającą przez niego rzeką jest Bóbr. Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana, przeważają tereny równinne. Południkowo przecinają je doliny rzek. Występują tu zwarte drzewostany sosnowe z ubogim runem, które stanowi wrzos i borówka. W podszycie występuje jałowiec i żarnowiec. Panującym gatunkiem jest sosna, domieszkowo występuje dąb, brzoza, buk oraz jodła i świerk. W bardziej żyznych rejonach występują bory mieszane i lasy liściaste (fragmenty buczyn i grądów). Doliny rzeczne stanowią enklawy z bardziej bujną i wielowarstwową roślinnością. Urozmaicenie stanowią także liczne stawy rybne. Niektóre z nich są porośnięte szuwarami, natomiast część jest pozbawiona roślinności wskutek ich renowacji. Występuje tu co najmniej 19 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK): bielik, bocian czarny,

cietrzew, dzięcioł zielonosiwy, głuszec, kania czarna, rybitwa czarna, sóweczka, włochatka. W stosunkowo wysokiej liczebności występuje kania ruda i żuraw.

Ponadto istnieją cztery obszary chronione wytypowane na podstawie Dyrektywy Siedliskowej o nazwach:

- Dąbrowy Kliczkowskie - kompleks leśny o powierzchni 552, 9 ha wchodzący w skład Borów Dolnośląskich, który rozciąga się pomiędzy Kwisą a Bobrem. Na obszarze przeważają drzewostany sosnowe z licznymi przestojami dębowymi, natomiast w zachodniej części występują zwarte fragmenty kwaśnych dąbrów. Tereny Dąbrowy Kliczkowskiej posiadają bogatą fauną bezkręgowców, stwierdzono również występowanie przechodnich wilków. Poza tym jest to miejsce, gdzie pojawiają się zagrożone gatunki ptaków, m.in. włochatki i sóweczki;
- Dolina Dolnej Kwisy - obszar rzeki nizinnej z zachowanymi fragmentami lasów łągowych, łąkami świeżymi i zalewowymi oraz zbiorowiskami ziołoroślowymi. Jego powierzchnia wynosi 5 972, 2 ha. Dolina Dolnej Kwisy to przede wszystkim siedliska płazów i bezkręgowców – ważek: trzepla zielona i zalotka większa; jest to też ważny teren dla zachowania pachnicy dębowej w Polsce Zachodniej;
- Uroczyska Borów Dolnośląskich - kompleks leśny obejmujący swoim zasięgiem cenne siedliska przyrodnicze, rozproszone na rozległych terenach, wśród lasów sosnowych, w formie mało powierzchniowych płatów. Powierzchnia Uroczysk wynosi 8 067, 8 ha. Obszar zdominowany jest głównie przez sosnę, porastającą ubogie, piaszczyste gleby, miejscami podtopione. Natomiast lasy liściaste występują tu bardzo rzadko i koncentrują się jedynie w dolinach niewielkich rzek i mniejszych cieków wodnych. Na tych terenach można także spotkać dobrze zachowane torfowiska. Warto podkreślić, że w skład Uroczysk wchodzi również kulminacja Wzniesień Żarskich (226 m n.p.m.) o urozmaiconej rzeźbie, z dobrze zachowanym kompleksem kwaśnych buczyn, grądów i łągów źródliskowych, nazywana Żarskim Lasem. Na opisywanym obszarze występuje wiele gatunków zwierząt takich jak choćby: wilk, zalotka większa, trzepla zielona, pachnica, kozioróg, kumak, wydra i bóbr;
- Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie - rozległy obszar o powierzchni łącznej wynoszącej 10 141, 60 ha, wykorzystywanych w wieku XIX i XX, jako poligony, co zaskutkowało wykształceniem się rozległych wrzosowisk o dużej wartości przyrodniczej. Wrzosowiska leżą po obu stronach doliny Kwisy, najlepiej zachowane są te znajdujące się na terenie Wrzosowisk Przemkowskich. Znajdują się tu także

zatorfione obniżenia (około 40 ha), co tworzy doskonałe warunki siedliskowe dla wielu gatunków ptaków i owadów – trafić można między innymi na stanowiska zalotki większej i trzepli zielonej. Warto podkreślić, że na obszarze znajdują się również siedlisk wilka, które znajdują się pod ochroną.

I.3. OPIS DZIEDZICTWA HISTORYCZNO-KULTUROWEGO

1.3.1 Początki gminy

Pierwsze wzmianki historyczne o terenach dzisiejszej gminy sięgają około VIII wieku n.e. Pierwotnie zamieszkiwało tam słowiańskie plemię Bobrzan, które utrzymywało kontakty handlowe i kulturowe z innymi plemionami, takimi jak: Ślężanie, Trzebowianie, Dziadoszanie oraz Lubuszanie. Natomiast na terenie Ołoboku istniała pogańska świątynia boga, którego zwano Milibogiem, było to, więc miejsce kultu religijnego. Miało to ogromny wpływ na rozwój okolicznych osad, Parowej i Kliczkowa. Przypuszcza się, że w trakcie kształtowania się pierwszych państw słowiańskich obszar gminy znajdował się w sferze wpływów Państwa Morawskiego. Jednak ze względu na występujące puszcze oraz mokradła na swoim terenie Osiecznica nie mogła być objęta bezpośrednim zwierzchnictwem. W czasach budowania państwa polskiego i łączenia się poszczególnych plemion, rejony obecnej gminy weszły w skład państwa Mieszka I. Ze względu na to, że znajdowały się one na granicy polsko-połabskiej, mieszkańcy tych okolic narażeni byli na ciągłe najazdy wrogich plemion z zachodu oraz możnowładców niemieckich, którzy chcieli zagarnąć te ziemie pod swoje panowanie. Trzeba zaznaczyć, że obszar Osiecznicy należał do kasztelanii bolesławieckiej, która była jednym z głównych punktów obronnych w tej części kraju. Z tego względu miejscowa ludność żyjąca w zagrożonych osadach budowała system wałów drewniano-ziemnych, których pozostałości w postaci ciągnących się wzniesień można zaobserwować w pobliżu niektórych wsi gminy, między innymi w Ławszowej. We wczesnofeudalnej Polsce na ziemiach zachodnich powstał silny system fortyfikacji, który przebiegał wzdłuż Odry, stworzono wówczas szereg pomocniczych punktów obronnych, do których należały m.in. fortyfikacje nad Nysą Łużycką, Bobrem i Kwisą. Pozostałości tych budowli wojennych odnaleźć można w rejonie Kliczkowa, a przez miejscową ludność nazywane są "Wałami Chrobrego". Chociaż warto podkreślić, że wały znajdujące w rejonie Kliczkowa sypane były na rozkaz Mieszka I, a dopiero później zostały wzmocnione przez Bolesława Chrobrego.

1.3.2 Historia miejscowości

Osiecznica

Miejscowość Osiecznica pierwotnie była częścią Kliczkowa, dopiero w 1393 roku pojawia się pierwsza wzmianka o niej. Wówczas to książę Jan ze Zgorzelica oddał Osiecznicę w zastaw Nicolausowi von Rechenberg. Pozostawała ona pod panowaniem tego rodu wraz z innymi miejscowościami: Ołobokiem, Tomisławem, Przejęśławem i Luboszowem, aż do schyłku XVII wieku. Początki Ławszowej datuje się na XIII wiek. Z uwagi na to, że mieszkali tu głównie kupcy i rzemieślnicy pełniła ona rolę wioski handlowej. Ówczesna gospodarka wsi oparta była na surowcach naturalnych, głównie na przemyśle znajdowały się tu dwa folwarki pańskie, sołectwo, trzy gospody drzewnym.

Kliczków

Kliczków to jedna z pierwszych osad, która uzyskała lokację na prawie niemieckim, tu też zbudowano pierwszy kościół. W 1297 roku w Kliczkowie wzniesiono zamek, którego właścicielem został książę Bolko I. Wokół monumentu osiedliło się wielu rzemieślników, co wpłynęło na znaczny rozwój osady.

Parowa

Parowa od samego początku swojego istnienia podzielona była na dwie części: lewobrzeżną i prawobrzeżną. Miejscowość rozwijała się w oparciu przemysł metalurgiczny, zamieszkiwali ją głównie węglarze, smolarze oraz hutnicy żelaza. Pierwszą kuźnicę żelaza wybudowano około 1418 roku. Z powodu wyczerpania surowca mieszkańcy zajęli się uprawą roli, hodowlą owiec i bydła oraz przemysłem drzewnym. Od XIX wieku w Parowej zaczęła dominować produkcja ceramiczna, w 1808 roku założono pierwszą fajansarnię, którą następnie w 1865 roku została przekształcona w zakład produkujący porcelanę.

Przejęśław

Początek osady Przejęśław datuje się na XIII wiek. W początkowym okresie nosiła ona słowiańską nazwę Primisław. Późniejsza nazwa niemiecka tej miejscowości brzmi Prinzdorf oraz używana przez pewien czas Primsdorf. Lokacja na prawie niemieckim nadana została dla tej wsi w XVI wieku.

Ołobok

Ołobok jest najstarszą jednostką osiedleńczą, ale lokalizację na prawie niemieckim otrzymał dopiero w XV wieku. Przez dłuższy czas ze względu na znaczną odległość od bardziej uczęszczanych szlaków handlowych, zamieszkały był przede wszystkim przez ludność miejscową, gdy tymczasem pozostałe miejscowości w znacznej części zasiedlane były przez przybyłych na zachód osadników miejscowości niemieckich.

Tomisław

Początki osady Tomisław sięgają IV wieku, niemieckie nazwy tej miejscowości to Thommendorf, Thomesdorf lub Thomedorf. Tomisław, jako wieś na prawie niemieckim powstała ze scalenia dwóch osad, znajdujących się w pobliżu, po lewej stronie rzeki Kwisy.

Osieczów

Osieczów powstał w XIII wieku, a pierwsze wzmianki o nim pochodzą z 1476 roku. W późniejszym okresie miejscowość ta kilkakrotnie zmieniała nazwę, nosząc kolejno nazwy: Aschitcaw, Assesaw i Aschieczan. Wieś ta podlegała była kasztelanii bolesławieckiej i była z nią bezpośrednio połączona drogą.

Ławszowa

Niektóre kroniki podają dokładną datę lokacji Ławszowej, zwanej po niemiecku Lorenzdorf lub też z łacińskiego Laurentii Villa, rok 1233. W tym okresie wieś liczyła łącznie z osadnikami oraz chłopami poddanymi około 300 osób. Była to więc jedna z największych zbiorowisk osadniczych na tym terenie i właściwie spełniała ona rolę wioski handlowej.

Świętoszów

Świętoszów z racji swojego położenia na prawym brzegu Kwisy historycznie związany był ze Śląskiem. Przyjmuje się, że u schyłku XIV wieku założono tu kuźnię przetapiającą rudy darniowe wydobywane w podmokłych lasach. Wieś powstała dopiero po 1550 roku i liczyła niewiele gospodarstw. W 1898 roku w należących do hrabiów von Dohna lasach, na wschód od Kwisy, został założony poligon wojskowy. Zdecydował o tym fakt, że tereny miejscowości położone były z dala od osiedli ludzkich i stwarzały możliwość budowy nowoczesnego zaplecza szkoleniowego dla pobliskich garnizonów. Dodatkowym atutem były odpowiednie warunki topograficzne takie jak: ciek wodny, bagna, wzniesienia, piaszczyste pustynne enklawy oraz powierzchnie częściowo zalesione. W 1900 roku zostały wybudowane pierwsze baraki, które zostały przeznaczone na zakwaterowanie szkolonych tu żołnierzy. Od początku istnienia był miejscem przeznaczonym do szkolenia pododdziałów piechoty, artylerii, strzelców i saperów. Rozbudowa poligonu nastąpiła w latach 30-tych XX wieku. Po zakończeniu II wojny światowej Świętoszów został przejęty przez Rosjan, stacjonowała tu 20 Zwiernogradzka Dywizja Pancerna. Sama miejscowość została całkowicie wyłączona spod polskiej administracji, było to miejsce tajne i niedostępne dla Polaków. W latach 1945 - 1954 Rosjanie utworzyli tu specjalne więzienie NKWD o zaostrzonym rygorze. Obecnie mieści się tu 10 Brygada Kawalerii Pancernej.

1.3.3 Miejsca warte odwiedzenia w Gminie Osiecznica

Zespół pałacowo-parkowy

Jednym z najważniejszych zabytków gminy Osiecznicy jest zamek w Kliczkowie. Za datę jego powstania przyjmuje się 1297 rok. Zamek był jedną z kilku warowni wybudowanych przez księcia Bolka I Surowego służącą do obrony władanego przez niego księstwa świdnicko-jaworskiego przed najazdem czeskim. Zamek został wzniesiony na wysokiej skarpie Kwisy otoczonej mokradłami, prawdopodobnie pierwotnie była to budowla murowo-drewniana. Po utracie niezależności przez księstwo w latach 90-tych XIV wieku zamek stracił swoje znaczenie obronne i został przekształcony w założenie zamkowo-folwarczne zarządzane przez kolejnych lenników króla czeskiego. Pierwszym rodem na trwale związanym z zamkiem była rodzina Rechenbergów. Jeden z przedstawicieli rodu Rechenbergów, Kacper Średni zapoczątkował przebudowę zamku na renesansowy dwór oraz ufundował ołtarz w kościele pod wezwaniem Pokłonu Trzech Króli w Kliczkowie. W wyniku zniszczeń wojny trzydziestoletniej i sporach spadkowych zamek znalazł się w rękach rodziny von Schellendorf. Następnie posiadłość odziedziczył baron Hans Wolfgang Wenzel von Frankenberg gubernator i wicekanclerz na dworze cesarza Leopolda. Za jego panowania zamek, a szczególnie jego otoczenie uległo zmianom. Wówczas to wprowadzono aleje lipowe, fontanny oraz ścieżki spacerowe. W 1747r zamek został sprzedany rodzinie von Promnitz, która była właścicielem olbrzymich majątków w Pszczynie, Żarach, Borowej oraz Nowogrodźcu. Następnie posiadłość przejął Jan Christian hrabia zu Solms-Baruth. W okresie wojen napoleońskich okolice zostały zniszczone przez kwaterujących w rejonie żołnierzy. Dopiero w pierwszej połowie XIX wieku nastąpiła przebudowa renesansowego dworu w Kliczkowie. Zmieniono charakter i wystrój wielu sal zamkowych, dobudowano neogotycką wieżę, a funkcje folwarczne przeniesiono do zabudowań poza zamkiem. Od marca 1877 r. na mocy testamentu właścicielem dóbr został Fryderyk Herman Jan Jerzy hrabia zu Solms-Baruth, który w 1881 roku zlecił dwóm znanym berlińskim architektom, Henrykowi Kayserowi i Karolowi von Grossheimowi przebudowę rezydencji. Całkowita przebudowa zamku trwała trzy lata i kompletnie zmieniła oblicze dworu. Otoczenie rezydencji zaprojektował znany w Europie specjalista kompozycji ogrodowych Edward Petzold. W latach 80-tych XX wieku wraz z rozbudową rezydencji założono park krajobrazowy z elementami neoromantycznymi. Ponieważ po północnej stronie rezydencji, ze względu na silne zagęszczenie drzew, teren nie stwarzał dogodnych warunków na lokalizację parku, wciągnięto do założenia rozległe tereny po stronie północno-wschodniej i na drugim brzegu Kwisy. Szczególnie romantyczny charakter nadano północnej części parku, gdzie na

wielkiej polanie w pobliżu budynku leśnictwa dworskiego wykonano staw zasilany spływającą ze zmeliorowanych łąk wodą. Późniejszym neoromantycznym elementem parku był niezachowany do dziś grobowiec-mauzoleum wykonany z marmuru oraz szczątkowo zachowany cmentarz koński z kamiennymi nagrobkami koni. W okresie II wojny światowej po zamachu na Hitlera zamek skonfiskowano, a członków rodziny aresztowano. Choć obiekt nie został zniszczony w czasie bezpośrednich działań wojennych to jeszcze w 1945 r. został całkowicie rozgrabiony przez wojska sowieckie oraz szabrowników. Dziś obiekt znajduje się w prywatnych rękach.

Dom Wenera w Osiecznicy

Na uwagę zasługuje dom, w którym urodził się Abraham G. Werner, geolog i mineralog, profesor Akademii Górniczej we Freibergu, twórca europejskiej systematyki skał i minerałów opartej na ich cechach zewnętrznych. Dla miłośników i zbieraczy minerałów nie tylko z kraju, ale i z zagranicy, jest to miejsce szczególnie warte odwiedzenia. W 1999 r. dla uczczenia 250-lecia urodzin Wenera na budynku została umieszczona tablica pamiątkowa z jego popiersiem, ufundowana przez geologów polskich i niemieckich.

Geologiczna ścieżka dydaktyczna

Geologiczna ścieżka dydaktyczna została utworzona w Osiecznicy na zachodnim brzegu rzeki Kwisy. Na odcinku 2 kilometrów w malowniczej dolinie rzeki została utworzona trasa ścieżki ekologicznej. Wykonano i zamontowano 7 plansz informacyjnych. Idąc wzdłuż rzeki możemy zobaczyć szereg interesujących obiektów geologicznych: pokłady węgla brunatnego, kwarcyty z paleoglebami. Ciekawym obiektem są ruiny po starej pielni a wśród nich bardzo wysoki komin.

Kościół filialny p.w. Trzech Króli w Kliczkowie

Szczególnie wartościowym obiektem zabytkowym jest położony w Kliczkowie w pobliżu zespołu pałacowo-parkowego renesansowy kościół p.w. Trzech Króli. Pierwsze wzmianki o tej budowli sakralnej pochodzą z początku XIV wieku. Kościół ufundowany został w 1417 roku prawdopodobnie przez księżną Annę żonę Karola IV. W jego wnętrzu znajdują się dwa rzeźbione w drewnie ołtarze: trzyczęściowy ołtarz główny przedstawiający Pokłon Trzech Króli oraz boczny, który jest drewnianym epitafium ufundowanym przez rodzinę Rechenbergów. Obiekt ten został wpisany do rejestru zabytków.

Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Ławszowej

Pierwsze wzmianki o Kościele w Ławszowej pochodzą z 1376 roku. Był kilkakrotnie palony i niszczone, a w roku 1768 został doszczętnie zniszczony. W drugiej połowie XVII wieku na łużyckim, lewym brzegu Kwisy za pozwoleniem ewangelickich elektorów saskich

wybudowany został kościół w Schöndorf. Jego budowę rozpoczęto w maju 1657 roku, uroczyste poświęcenie miało miejsce dopiero w niedzielę po świętach wielkanocnych w 1658 roku. Na początku XIX wieku, z powodu złego stanu technicznego kościoła rozebrano obiekt sakralny, a w jego miejsce postawiono nowy. Obecną murowaną, klasycystyczną świątynię wzniesiono w latach 1823 – 1826. Wówczas też zostały zamontowane nowe organy z klasycystycznym prospektem oraz w tym samym stylu empory. W roku 1922 na wieży zawisły dwa dzwony. Kościół został wpisany do rejestru zabytków.

Kościół. p.w. św. Antoniego w Parowej

Miłośnicy zabytków nie mogą pominąć kościoła ewangelickiego w Parowej. Obecnie jest to kościół parafialny p.w. Św. Antoniego, w którym znajduje się kaplica cmentarna i cmentarz przykościelny. Budowla sakralna wyposażona jest w 13 zabytków ruchomych takich jak: ołtarz, ambona, drewniane empory. Warto wspomnieć, że ołtarz pochodzi z XVII wieku, jest dwukondygnacyjny i przedstawia postać Św. Antoniego. Obiekt ten został wpisany do rejestru zabytków.

Kościół. pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu w Tomisławiu

Kościół parafialny p.w. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu, wzmiankowany w 1346 r., położony jest w środkowej części Tomisławia. W okresie reformacji, jak znaczna większość dolnośląskich kościołów, należał do gminy ewangelickiej. W latach 1689- 1690 miała miejsce przebudowa kościoła, obok którego w 1699 r. dobudowano wolnostojącą, dwukondygnacyjną dzwonnice w miejsce drewnianej. Po pożarach w 1719 i 1835 r. kościół odrestaurowano, nadając mu obecny eklektyczny kształt i wystrój, z przewagą cech neogotyckich. Kościół wpisany jest do rejestru zabytków.

1.3.4. Tradycje myśliwskie

Należy zauważyć, że Gmina posiada ogromne tradycje myśliwskie. Ze względu na swoje położenie wśród dużych kompleksów leśnych obfitujących w zwierzynę łowną jest miejscem chętnie odwiedzanym przez zwolenników polowań. Już w XVIII wieku na terenie Osiecznicy odbywały się słynne polowania. W lesie kliczkowskim znajduje się pomnik postawiony w 1906 roku upamiętniający polowania z udziałem cesarza Wilhelma II. Koło leśniczówki Marianówka w Osiecznicy zachował się głaz upamiętniający zabicie 10 grudnia 1920 roku przez księcia Fryderyka Hermana Jana Jerzego zu Solms-Baruth ostatniego jelenia. Warto wspomnieć, że w 2014 roku w miejscowości Ławszowa została zorganizowana wystawa „Myśliwska podróż przez 4 kontynenty”, na której m.in. zaprezentowano eksponaty zwierząt i przyrodniczo-łowieckie z Europy, Afryki, Azji i Ameryki Północnej.

1.3.5. Tradycje ceramiczne

W gminie pielęgnowane są również tradycje ceramiczne. W miejscowości Parowa od XIX w. działają zakłady ceramiczne wyspecjalizowane w ręcznej technologii wytwarzania kamionki użytkowej, zdobionej metodą stempelkową. Usługi ceramiczne znajdują się również w Ławszowej i po dziś dzień zajmuje się jej produkcją. Przy tej okazji należy wspomnieć także o założonej w 1957 roku rodzinnej firmie garncarskiej, która produkuje garnki ceramiczne oraz donice i figury ogrodowe. Na uwagę zasługuje również inna mała rodzinna firma, która istnieje od 2 października 1972 roku. Charakteryzuje się swoistym, wyróżniającym stylem zdobienia własnych wyrobów ceramicznych. W Ławszowej funkcjonuje również firma produkująca artystyczne wyroby ceramiczne.

Gmina może się pochwalić się także prywatną Izbą Rękodzieła, która w 1998 roku została założona w Przejęślawiu. Ma ona charakter edukacyjny, znajdują się w niej prace malarskie, rzeźby, grafiki, a także muzealny kącik "staroci".

1.3.6. Tradycje pszczelarskie

W gminie pielęgnowane są również tradycje pszczelarskie. Gospodarstwo pszczelarskie znajduje się w najmniejszej polskiej wsi, liczącej zaledwie dwoje mieszkańców. Słynie ono z produkcji miodów gatunkowych oraz produktów pszczelich. Tradycja pszczelarska przekazywana jest w tej rodzinie od dwóch pokoleń. W pasiece pozyskuje się następujące miody: rzepakowy, akacjowy, lipowy, gryczany i wrzosowy. Produkowany jest również pyłek kwiatowy, mikstura propolisowi, świece z naturalnego wosku pszczelego oraz sok brzoźowy. Ponadto w gospodarstwie organizowane są warsztaty, podczas których można na własne oczy poobserwować pracę pszczół w pszczelim ulu, zobaczyć jak wygląda produkcja miodu i zwiedzić pracownię pszczelarską wraz z muzeum. Produkty wytwarzane są w sposób tradycyjny zgodnie ze sztuką pszczelarską.

II. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE GMINY

II.1. DEMOGRAFIA

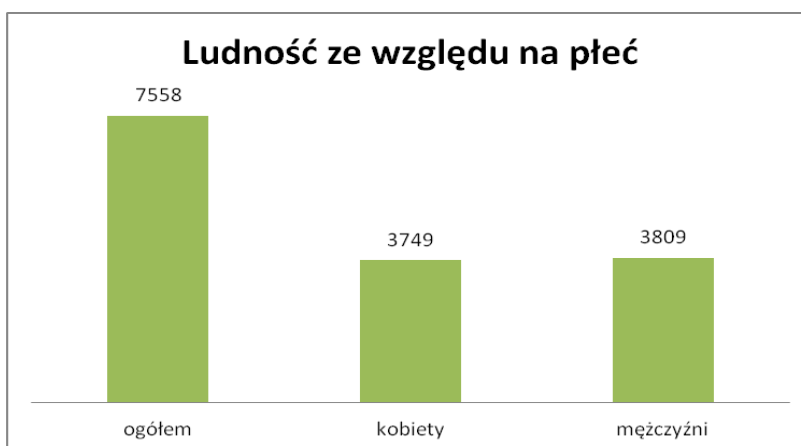
Gminę Osiecznica zamieszkiwało w 2014 roku 7558 osób, z czego 3749 stanowiły kobiety, a 3809 mężczyźni. W poniższej tabeli i na wykresie zostało przedstawione porównanie stanu ludności mieszkańców z roku 2004, 2010 i 2014 ze względu na płeć.

Tabela nr 1 Liczba mieszkańców Gminy Osiecznica w podziale na płeć, stan w latach 2004, 2010 i 2014r.

Liczba ludności	Lata		
	2004	2010	2014
Ogółem	7077	7585	7558
Kobiety	3549	3765	3749
Mężczyźni	3528	3820	3809

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych

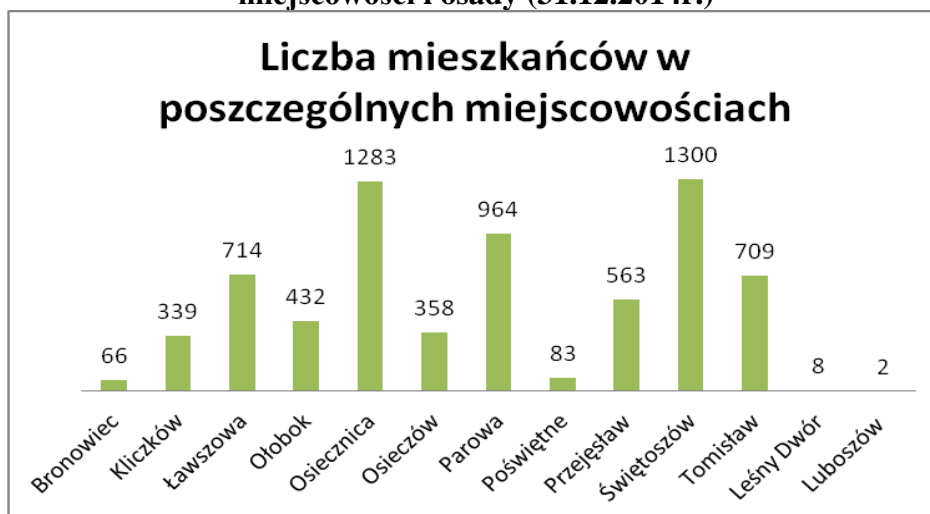
Wykres nr 1 Liczba mieszkańców Gminy Osiecznica w podziale na płeć, stan na lata 2014r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Na podstawie powyższych danych można zauważyć porównywalną liczbę mężczyzn i kobiet zamieszkałych na terenie gminy Osiecznica. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach.

Wykres nr 2: Liczba mieszkańców gminy Osiecznica z podziałem na poszczególne miejscowości i osady (31.12.2014r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Osiecznica

Na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować w miarę stabilną sytuację w zakresie liczby ludności na obszarze gminy.

Największe miejscowości pod względem zaludnienia w Gminie Osiecznica to: Świętoszów i Osiecznica. Znaczna liczba mieszkańców mieszka w Parowej, a w dalszej kolejności Ławszową, Tomisław i Przejęśław. Najmniej zaludnione miejscowości to Bronowiec i Luboszów.

W 2014 roku struktura wiekowa ludności gminy wyglądała następująco, na 7558 mieszkańców to: 106 osoby w wieku poprodukcyjnym, 4380 w wieku produkcyjnym i 1664 w wieku przedprodukcyjnym. Zmiany struktury ludności w latach 2004, 2010, 2014 sygnalizują występowanie negatywnych tendencji związanych z procesem starzenia się społeczeństwa. W okresie objętym badaniem ogólna liczba ludności Gminy Osiecznica uległa zwiększeniu, natomiast zmiany w poszczególnych grupach wiekowych przebiegały z różnym natężeniem. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat) obniżyła się o 301 osób. Zmiana liczby ludności w wieku produkcyjnym w roku 2004 była porównywalna do roku 2014, zdecydowanie duży wzrost nastąpił w 2010 roku aż o 530 osób, natomiast w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym (60+/65+) nastąpił wzrost liczby ludności porównując rok 2004 z rokiem 2014 liczba ludności w roku 2014 wzrosła o 280 osób. Powyższe dane zostały ujęte w tabeli przedstawionej poniżej.

Tabela nr 2: Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym według płci w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010, 2014

Ludność	Lata		
	2004	2010	2014
Ogółem liczba ludności	7077	7585	7558
W wieku przedprodukcyjnym (od 0 do 18 roku życia)			
Ogółem	1965	1840	1664
Mężczyźni	982	929	834
Kobiety	983	911	830
W wieku produkcyjnym (od 18 do 60 roku życia kobiety, mężczyźni do 65 roku życia)			
Ogółem	4386	4910	4380
Mężczyźni	2322	2641	2331
Kobiety	2064	2269	2049
W wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 roku życia, mężczyźni powyżej 65 roku życia)			
Ogółem	726	835	1006
Mężczyźni	224	250	316

Kobiety	502	585	690
Liczba urodzeń (%)			
Urodzenia żywe na 1000 ludności	12,9	11,8	9,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Jak wynika z powyższych danych populacja Gminy Osiecznica maleje, co jest rezultatem utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego. Zmiany w strukturze ludności gminy polegające na wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji, wpisują się w ogólną tendencję starzenia się społeczeństwa. Może to mieć swoje skutki w obszarze polityki społecznej i edukacji, a nieodnotowane migracje, mogą w przyszłości stać się problemem między innymi dla finansów publicznych gminy, tracącej dochody z podatków, a stojącej w obliczu nowych wyzwań gospodarczych i demograficznych.

II.2. RYNEK PRACY

II.2.1 Bezrobocie

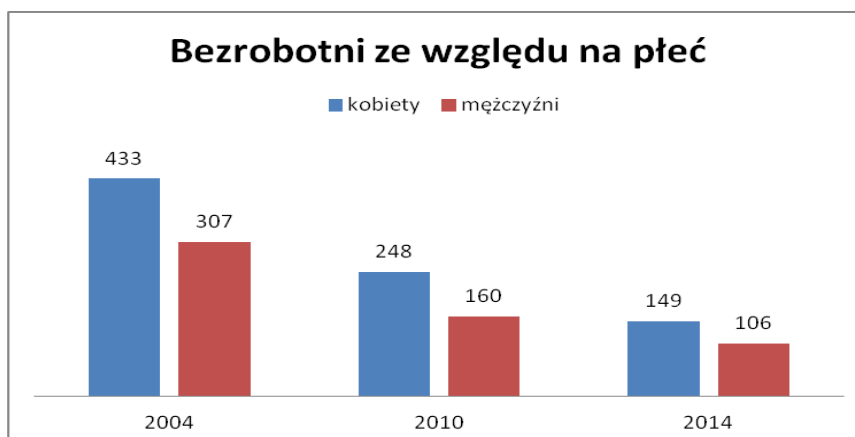
Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w 2014 roku (dane na 31 grudnia 2014 roku) w Gminie Osiecznica zarejestrowanych było 255 osób, w tym 149 kobiet i 106 mężczyzn pozostających bez pracy. 24 osoby ogółu bezrobotnych z gminy miało prawo do zasiłku. Bezrobocie w Gminie Osiecznica w latach 2012-2014, począwszy od roku 2012 wykazywało znaczną tendencję malejącą. Z danych wynika, że to kobiety w większej ilości pozostają bez pracy.

Tabela nr 3: Liczba bezrobotnych w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010, 2014

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Bezrobotni z wykształceniem wyższym	Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	Bezrobotni z prawem do zasiłku	
						Ogółem	Kobiety
2004	740	433	307	12	301	140	64
2010	408	248	160	24	137	60	33
2014	255	149	106	22	86	24	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Bolesławiec

Wykres nr 3: Bezrobotni w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014 z podziałem na płeć (bezrobotne kobiety i bezrobotni mężczyźni)

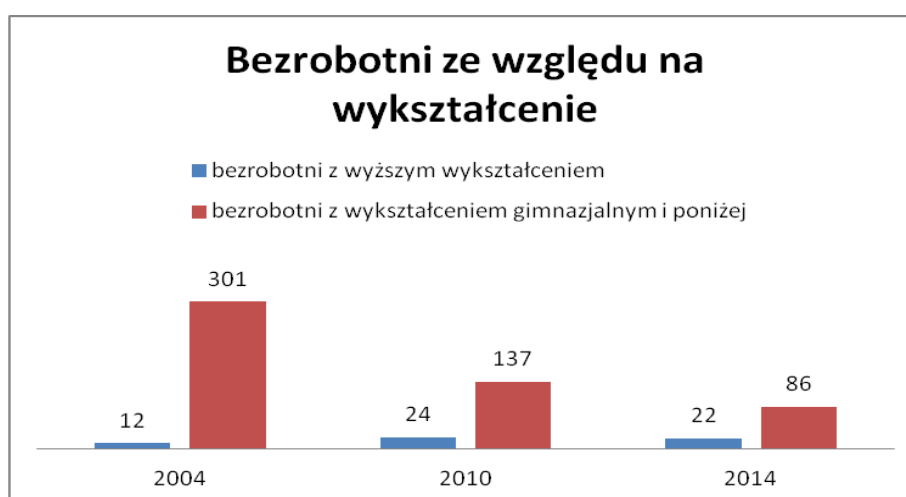

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Bolesławiec

W gminie Osiecznica większe bezrobocie występuje wśród kobiet. Na przestrzeni lat 2004 – 2014 wraz z widocznym spadkiem bezrobocia spada również bezrobocie wśród kobiet.

Dalsza część analizy bezrobocia w Gminie Osiecznica zawiera dane dotyczące struktury bezrobotnych ze względu na wykształcenie, wiek, prawa do zasiłku oraz zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz wg płci.

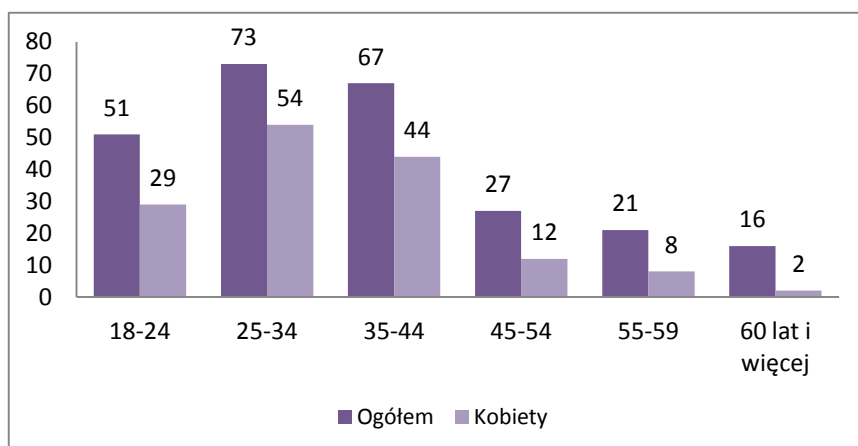
Wykres nr 4: Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014 według wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Bolesławiec

Analizując strukturę bezrobotnych wg wykształcenia można zauważyć, że znaczna większość bezrobotnych to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.

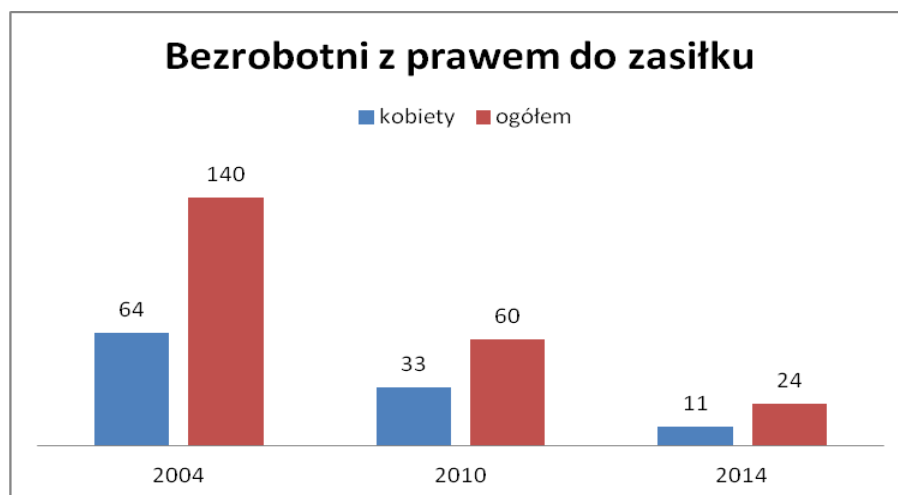
Wykres nr 5: Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy z gminy Osiecznica w roku 2014 według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Bolesławiec

Największą grupę bezrobotnych w gminie Osiecznica tworzyły osoby młode, czyli do 34 roku życia. Stanowiły one prawie połowę wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych, czyli 49%. Osoby w wieku średnim (35 – 44 lata) stanowiły 29%, a najmniejszy odsetek bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 60 lat i powyżej - 6 %.

Wykres nr 6: Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014 z prawem do zasiłku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Bolesławiec

Tabela nr 4: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w roku 2014

	Powiat bolesławiecki	Gmina Osiecznica
Ogółem	4,90%	5,20%
Mężczyźni	4,40%	4,00%
Kobiety	5,30%	6,70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Bolesławiec

Z powyższych danych dotyczących Rynku Pracy w Gminie Osiecznica wynika, że z roku na rok poprawia się sytuacja na lokalnym rynku pracy. Na przestrzeni lat 2004, 2010, 2014 widoczny jest znaczny spadek liczby bezrobotnych.

II.2.2 Przedsiębiorczość

Kolejna część diagnozy dotyczy zagadnienia przedsiębiorczości w Gminie Osiecznica. Ukazuje ona potencjał rozwojowy jednostki i tendencje występujące w tym zakresie. Na koniec 2014 roku w Gminie Osiecznica działało 490 podmiotów gospodarczych. Jest to liczba zdecydowanie większa niż w poprzednim roku. 463 podmioty to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. 21 Małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników. Na terenie gminy znajdowały się 4 przedsiębiorstwa, znajdujące się w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 pracowników. 1 przedsiębiorstwo zatrudniające od 250 do 999 pracowników i 1 powyżej 1000. 79,8% podmiotów z rejestru REGON stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ponadto, na terenie Gminy Osiecznica na koniec roku 2014 działała 1 spółdzielnia i 16 spółek handlowych w tym 5 z udziałem kapitału zagranicznego.

Tabela nr 5 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Osiecznica według sektorów własnościowych wpisane do rejestru REGON w latach 2004, 2010, 2014

Podmioty wg sektorów własnościowych	2004	2010	2014
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	314	384	490
sektor publiczny - ogółem	21	18	20
sektor prywatny - ogółem	293	366	470
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	241	305	391
sektor prywatny - spółki handlowe	8	11	16
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	3	5
sektor prywatny - spółdzielnie	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	13	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Analizując dane z lat 2004, 2010, 2014 widać znaczny wzrost podmiotów gospodarki narodowej, oraz w sektorze prywatnym szczególnie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W stosunku do roku 2004 – liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła o 150. Znaczny wzrost podmiotów gospodarczych świadczy o dużej dynamice rozwoju przedsiębiorczości. Po mimo trudnych dla siebie czasach - spadające dochody Budżetu Państwa, zmniejszające się tempo wzrostu gospodarczego, niedomykające się fundusze ZUS i NFZ, zmieniające się przepisy prawa w szczególności podatkowego - gospodarka na terenie Gminy Osiecznica prężnie się rozwija.

Tabela nr 6: Struktura podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Osiecznica według sekcji PKD w latach 2004, 2010, 2014

Sekcje PKD 2007 sektor publiczny	2004	2010	2014
Ogółem	21	18	10
Sekcje PKD 2007 sektor prywatny	2004	2010	2014
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	39	31	19
B - Górnictwo i wydobywanie	0	1	1
C – Przetwórstwo przemysłowe	1	33	43
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	28	1	2
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	1	2
F – Budownictwo	33	69	132
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	89	92	85
H - Transport i gospodarka magazynowa	8	29	32
I -Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	13	19
J - Informacja i komunikacja	15	1	3
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	23	10	12
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	13	13
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	6	14
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	8	13
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18	5	10
P - Edukacja	0	7	20
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	16	26
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	7	11
S – T Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	23	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych GUS

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności najwięcej podmiotów gospodarczych w Gminie Osiecznica działa w: Sektorze F – budownictwo. Jest to jednocześnie najprężniej rozwijająca się gałąź gospodarki. Znaczącym sektorem jest również Sektor G - handel i naprawy oraz Sektor C – przetwórstwo przemysłowe. Znaczącą rolę stanowi gospodarka leśna z uwagi na duży obszar zalesienia 83,8% powierzchni gminy. Ważną rolę w dziedzinie gospodarki gminy odgrywa Jednostka Wojskowa w Świątoszowie (10 Brygada Kawalerii Pancernej im. gen. broni Stanisława Maczka). Tereny poligonowe, znajdujące się w trwałym zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej, zajmują około 40% gruntów gminy, tj. ok. 17000 ha. Ze względu na niską klasę, jakość gruntów oraz ich stosunkowo niewielki udział w skali gminy rolnictwo jest jedynie dodatkową formą aktywności gospodarczej mieszkańców. Gmina Osiecznica jest gminą mocno związaną z sektorem ceramicznym. Dodatkową formą aktywności gospodarczej mieszkańców, ze względu na warunki terenowe oraz przyrodnicze, są usługi turystyczne. Na terenie gminy zlokalizowana jest również: kopalnia i zakład zajmujące się wytwarzaniem m.in. piasku kwarcowego dla przemysłu szklarskiego, chemicznego, ceramicznego i chemii budowlanej. Ważną rolę w gminie odgrywają także firmy świadczące usługi transportowe oraz tartak.

III. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

III.1. EDUKACJA

Edukacja postrzegana jest przez lokalne władze, jako priorytetowe działanie. Wystarczy przypomnieć, że samorządowi udało się zrealizować wieloletni „Program rozwoju oświaty w Gminie Osiecznica na lata 2001-2007”, w ramach, którego wyremontowano i wyposażono gminne szkoły i przedszkole. Łącznie na ten cel w latach 1998-2014 wydano około dziewiętnastu milionów złotych. Każda szkoła posiada nowoczesne pracownie z zapleczem dydaktycznym, dobrze wyposażone pracownie przedmiotowe, bazę sportowo-rekreacyjną z boiskami o sztucznej nawierzchni, pracownie komputerowe, gabinety pedagoga, świetlice, biblioteki z czytelniami. Wydatki na oświatę w gminie są w dużej mierze uzależnione od polityki państwa w tym zakresie, wystarczy przypomnieć chociażby powstanie gimnazjów czy wysłanie sześciolatków do szkół podstawowych. Edukacja w gminie jest realizowana na poziomie szkolnictwa podstawowego oraz ponadpodstawowego w następujących placówkach oświatowych:

- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Osiecznicy;
- Zespół Szkół im. Unii Europejskiej w Świątoszowie;
- Szkoła Podstawowa w Parowej;

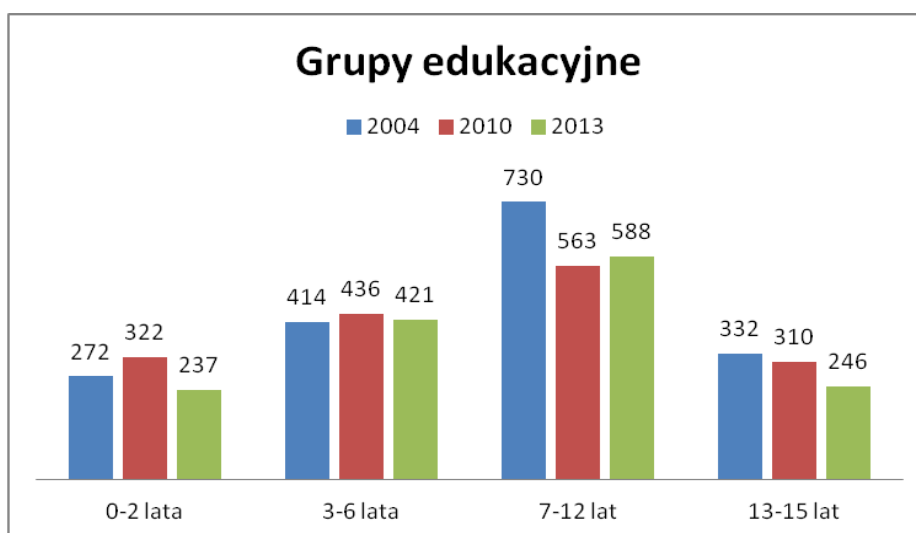
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego w Tomisławiu;
- Szkoła Podstawowa w Ławszowej.

Natomiast zadania w zakresie opiekuńczo-wychowawczym wykonywane są w:

- Gminnym Przedszkolu w Osiecznicy;
- Przedszkolu Niepublicznym „Tęcza” w Świętoszowie;
- Przedszkolu Niepublicznym im. Kubusia Puchatka w Świętoszowie.

Poniżej został przedstawiony wykres prezentujący procentowy udział poszczególnych grup edukacyjnych w gminie Osiecznica, w roku 2004, 2010 i 2013.

Wykres nr 7 Charakterystyka grup edukacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Baza oświatowa w gminie jest bardzo dobrze rozwinięta, w poniższej tabeli zawarto krótką charakterystykę szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Tabela nr 7 Oświata w gminie Osiecznica

Nazwa szkoły	Charakterystyka szkoły
Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Osiecznicy	W szkole funkcjonuje 17 pomieszczeń, w których odbywają się lekcje, oprócz tego jest 1 świetlica dla uczniów szkoły podstawowej oraz dwie sale gimnastyczne. Ponadto na zewnątrz znajduje się plac zabaw dla dzieci. Uczniowie mają zapewniony dostęp do Internetu. Od marca 2012 roku uczniowie korzystają z krytej pływalni w Osiecznicy, na której odbywają się zajęcia wychowania fizycznego oraz gimnastyka korekcyjna.
Zespół Szkół im. Unii Europejskiej w Świętoszowie	Zespół Szkół podzielony jest na dwa budynki: Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Ponadto na terenie obiektu znajdują się dwie sale gimnastyczne (jedna z sal z widownią na 130 miejsc) z zapleciami,

	<p>boiska sportowe i bieżnie ze sztuczną nawierzchnią, 23 sale dydaktyczne, sala komputerowa z 20 stanowiskami, biblioteka, 3 pomieszczenia świetlicy szkolnej. Na zewnątrz znajduje się plac zabaw dla dzieci młodszych. Szkoła stosuje nowoczesne techniki nauczania z zastosowaniem TIK, m.in. z wykorzystaniem 3 tablic interaktywnych i wyposażonej przyrodniczej sali dydaktycznej do prowadzenia zajęć z zastosowaniem TIK.</p>
<p>Szkoła Podstawowa w Parowej</p>	<p>Szkoła jest placówką 6-ście klasową z oddziałem przedszkolnym. Posiada 6 sal lekcyjnych, pracownię komputerową, mobilny Internet świetlicę, bibliotekę, salę oddziału zerowego oraz salę gimnastyczną. Teren podwórka szkolnego jest ogrodzony, znajduje się na nim wielofunkcyjne boisko sportowe (do koszykówki i siatkówki) z możliwością zamontowania siatki do siatkówki) składające się z dwóch boisk do koszykówki, oraz 100 metrowej bieżni z nawierzchnią poliuretanową, a także plac zabaw.</p>
<p>Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego w Tomisławiu</p>	<p>W 2009 roku został otwarty nowy budynek szkoły. Placówka posiada salę gimnastyczną z pełnym wyposażeniem i zapleczeniami, bibliotekę i świetlicę.</p>
<p>Szkoła Podstawowa w Ławszowej</p>	<p>W szkole znajduje się 7 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa z dostępem do Internetu, sala gimnastyczna, biblioteka szkolna, świetlica szkolna, boisko sportowe ze sztuczną nawierzchnią, bieżnia ze sztuczną nawierzchnią, boisko z trawiastą nawierzchnią, plac zabaw. Do dyspozycji dzieci, 2 razy w tygodniu, w ramach dwóch godzin wychowania fizycznego jest gminna kryta pływalnia. Obowiązkowymi zajęciami z nauki pływania objęte są dzieci z klasy IV-VI. Pozostałe dzieci mogą jeździć na basen w celach rekreacyjnych. Dzieci dowożone są autobusem szkolnym.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych od Urzędu Gminy

W tabeli zamieszczonej poniżej przedstawiono strukturę oświaty w gminie w latach 2004, 2010 i 2013.

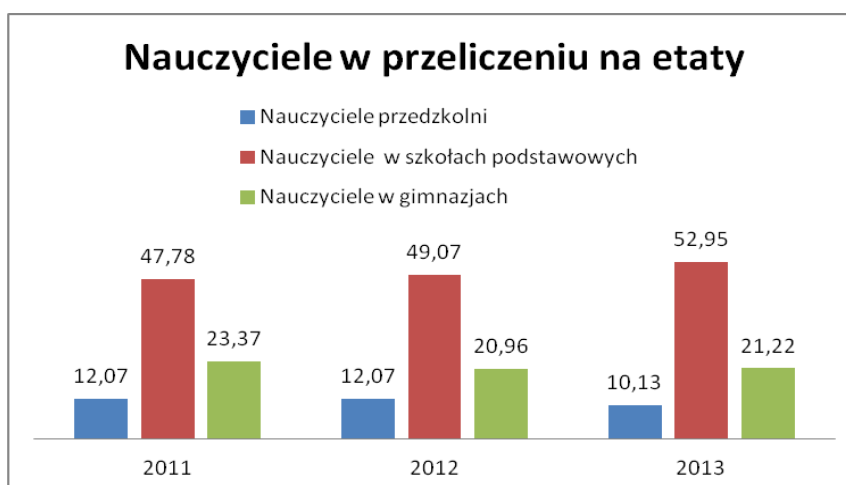
Tabela nr 8 Struktura oświaty w gminie Osiecznica

Typ placówki		2004	2010	2013
Przedszkola	Liczba przedszkoli	2	3	3
	Liczba uczniów w przedszkolu	102	200	174
	Liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych	4	5	4
	Liczba uczniów w oddziałach przedszkolnych	88	102	114
Szkoły podstawowe	Liczba uczniów ogółem	710	568	631
	Liczba oddziałów łącznie	37	36	39
	Liczba placówek łącznie	5	5	5
Szkoły gimnazjalne	Liczba uczniów ogółem	386	322	265
	Liczba oddziałów	16	15	12
	Liczba placówek	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Na poniższym wykresie zaprezentowano łączną liczbę nauczycieli (pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych) w przeliczeniu na etaty w latach 2011-2013.

Wykres nr 8 Struktura zatrudnienia nauczycieli

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

III.2. KULTURA I SPORT

3.2.1. Gminna Biblioteka Publiczna

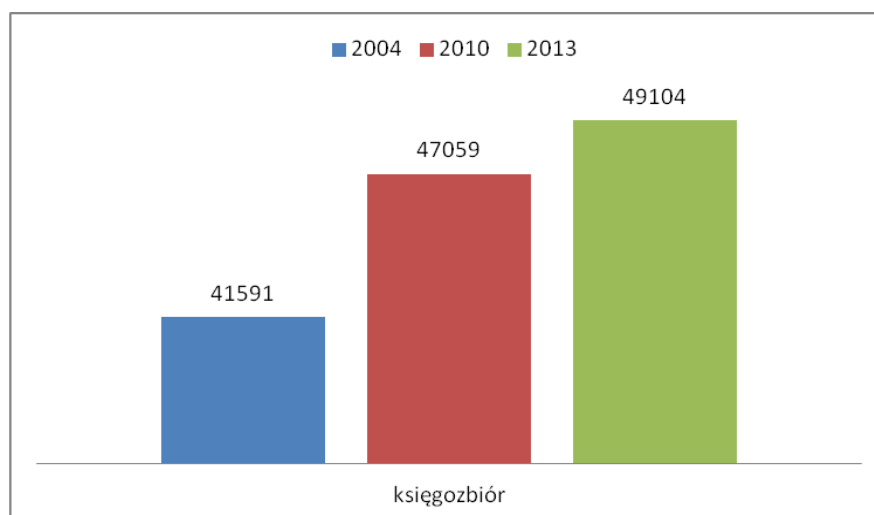
Osiecznica posiada dobrze rozwiniętą sieć ośrodków kulturalnych funkcjonujących na swoim terenie. Najważniejszą placówką jest **Gminna Biblioteka Publiczna** mieszcząca się w Osiecznicy oraz 5 jej filii w miejscowościach:

- Ławszowa;
- Osieczów;
- Parowa;

- Przejęsław;
- Świątoszów.

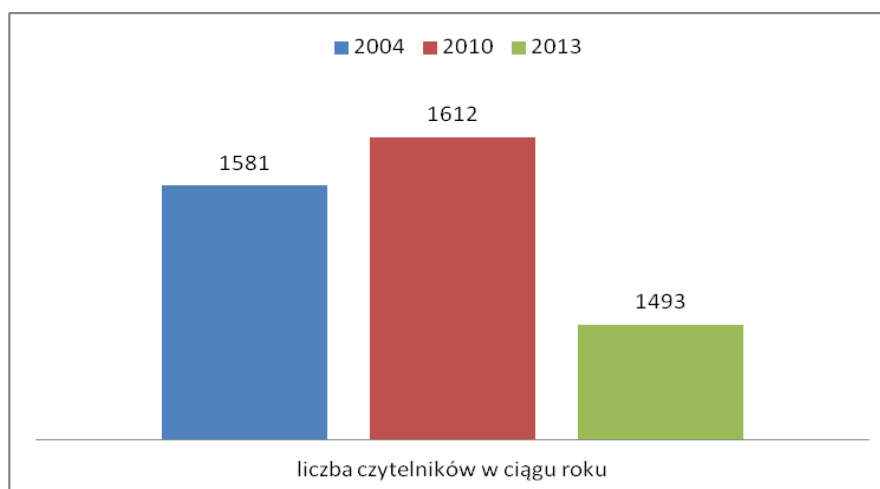
W latach 2006-2007 wybudowano budynek, w którym obecnie mieści się siedziba Biblioteki Gminnej w Osiecznicy oraz budynek punktu bibliotecznego w Parowej. Na ten cel wydatkowano 837 tysięcy złotych. W Gminnej Bibliotece Publicznej w Osiecznicy istnieje izba pamięci oraz galeria, w której swoje prace wystawiają zarówno lokalni twórcy jak i osoby spoza gminy. Corocznie placówka bierze udział w programie Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”, pozyskując w ten sposób pieniądze na zakup nowości wydawniczych do bibliotek. Poniżej zostały przedstawione wykresy prezentujące księgozbiór bibliotek, liczbę czytelników w bibliotekach funkcjonujących na terenie gminy oraz liczbę wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w latach 2004, 2010 i 2013.

Wykres nr 9 Księgozbiór w bibliotekach na terenie gminy Osiecznica

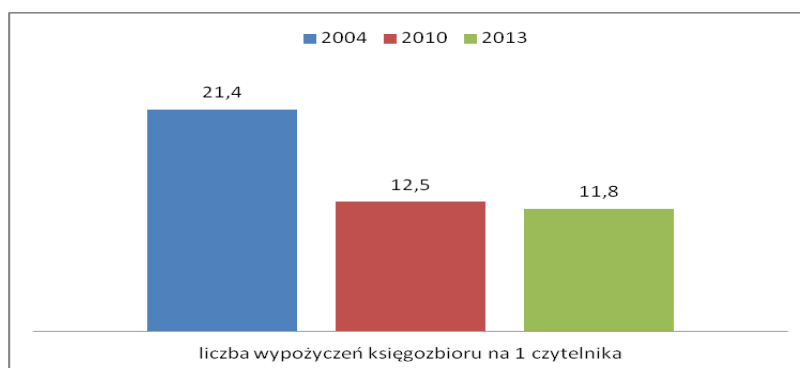
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Wykres nr 10 Liczba czytelników w bibliotekach na terenie gminy Osiecznica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Wykres nr 11 Średnia liczba wypożyczeń

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

3.2.2. Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Osiecznicy

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Osiecznicy zajmuje się głównie sportem dzieci i młodzieży, sportem masowym, sportem niepełnosprawnych, oraz rozwijaniem zainteresowań mieszkańców. Ośrodek uwzględnia strukturę społeczną, gminne tradycje oraz sportowe przyzwyczajenia, oczekiwania kibiców, a także aktualny stan bazy sportowej i kulturalnej. Strategia rozwoju wynika z analizy aktualnego stanu sportu, zasobów ludzkich oraz bazy sportowo – rekreacyjnej w gminie. W oparciu o istniejący stan określa najważniejsze, zasadnicze cele społeczne i wskazuje, jakie należy podjąć działania, aby w latach 2015-2022 osiągnąć poziom kultury fizycznej na miarę standardów gmin europejskich.

3.2.3. Basen

Jedną z najważniejszych inwestycji oddanych do użytku w 2012 roku była budowa basenu krytego w Osiecznicy, w którego skład wchodzi:

- basen pływacki o wymiarach 25 x 12, 5 m;
- basen rekreacyjny połączony z funkcją basenu do nauki pływania z czterema atrakcjami wodnymi;
- brodzik dla dzieci z jedną atrakcją wodną.
- zjeżdżalnia o długości 60, 0 m wraz z basenem hamownym.

Warto podkreślić, że ogrzewanie wody basenowej wspomagane jest przez wybudowaną w tym roku instalację solarną składającą się z 77 sztuk kolektorów słonecznych. W następnym roku rozszerzono ofertę obiektu o saunę suchą oraz saunę parową. W planach pozostaje uatrakcyjnienie dostępnych usług w postaci stworzenia sali squash i fitness.

3.2.4. Inne obiekty sportowo-rekreacyjne

Osiecznica posiada rozbudowaną bazę sportowo-rekreacyjną, na którą składają się sale gimnastyczne, Hala Sportowa, boiska wielofunkcyjne, kompleks boisk „Orlik 2012”, kompleks boisk sportowych, stadiony, kryta pływalnia, obiekty ruchowe, siłownie zewnętrzne, place zabaw i Leśny Amfiteatr w Parowej.

Sale gimnastyczne

Na terenie gminy funkcjonuje 6 przyszkolnych, pełnowymiarowych sal gimnastycznych, które wybudowano w latach 2002-2007:

- Osiecznica (w miejscowości są 2 sale gimnastyczne),
- Tomisław,
- Parowa,
- Ławszowa,
- Świątoszów.

Hala Sportowa

Warto zaznaczyć, że w 2005 roku, w miejscowości Świątoszów, wybudowano Halę Sportową o wymiarach 36mx18mx7, 5m wraz z zespołem boisk terenowych oraz siłownią o powierzchni 82 m². Sala sportowa posiada 200 miejsc siedzących. Koszt budowy obiektu wyniósł 5, 5 mln złotych.

Boiska

W latach 2003-2004 oddano do użytku 5 boisk wielofunkcyjnych (Ławszowa, Przejęśław, Tomisław, Parowa i Ołobok) z nawierzchnią ze sztucznej trawy, o wymiarach 17mx30m, na których możliwe jest prowadzenie rozgrywek piłki siatkowej i koszykowej. Natomiast w 2009 roku wybudowano boisko wielofunkcyjne w Osieczowie. Poza tym powstał kompleks boisk “Orlik 2012”, wykonany ze sztucznej nawierzchni, przeznaczony do rozgrywek w piłkę nożną, piłkę koszykową oraz piłkę siatkową. Ponadto w latach 2002-2005 w Osiecznicy oraz w Świątoszowie wybudowano boiska sportowe, które składają się: z bieżni okólnej 333 metrów, bieżni prostej 110 metrów, boisk do piłki koszykowej, piłki siatkowej, piłki ręcznej, tenisa oraz skoczni w dal i pchnięcia kulą.

Inwestycje w latach 2005-2014 przeznaczone na budowę bądź modernizację stadionów sportowych spowodowały, że na terenie gminy istnieją obecnie aż 4 tego typu obiekty:

- w Parowej - stadion wraz z zapleczem socjalnym, wykonany z trawy naturalnej o wymiarach 90mx50m;
- w Osiecznicy – stadion wraz z zapleczem socjalnym, wykonany z trawy naturalnej o wymiarach 100mx55m. W 2014 roku został przebudowany;

- w Tomisławiu – stadion wykonany z trawy naturalnej o wymiarach 90mx50m;
- w Świętoszowie - stadion wykonany z trawy naturalnej o wymiarach 105m x 64m, posiada dwa pełnowymiarowe boiska: główne i treningowe. Budowa obiektu została ukończona w 2014 roku.

Prawie wszystkie stadiony posiadają budynki socjalne (wyjątek stanowi Tomisław, gdzie dopiero są one projektowane), trybuny, boksy dla zawodników rezerwowych, piłkochwyty, oświetlenie zewnętrzne, itp. Ponadto zostały wyposażone w sprzęt potrzebny do bieżącego utrzymania obiektu – wózki nawadniające, wózki do oznaczania linii, kosiarki, itd.

Place zabaw

W latach 2007-2009 w gminie wybudowano 10 placów zabaw w następujących miejscowościach: Osieczów, Tomisław, Osiecznica, Kliczków, Przejęsław, Ławszowa, Świętoszów, Parowa i Ołobok. Kolejne trzy tego typu obiekty powstały w latach 2011-2013, w Osiecznicy (w miejscowości wybudowano 2 place zabaw) i w Świętoszowie.

Natomiast w latach 2010-2011 wybudowano 4 obiekty rekreacji ruchowej:

- plac zabaw z urządzeniami do ćwiczeń ruchowych (Osiecznica i Świętoszów);
- trzytorowe bieżnie proste do biegów na dystansach 60 metrów (Ławszowa i Parowa);

Ponadto w latach 2011-2013 w Parowej powstał plac zabaw z urządzeniami do ćwiczeń ruchowych.

Siłownie zewnętrzne

Należy zaznaczyć, że na terenie gminy funkcjonują dwie siłownie zewnętrzne: w Świętoszowie oraz w Osiecznicy, wybudowane w latach 2013-2014.

„Leśny Amfiteatr”

Na uwagę zasługuje również fakt, że w 2014 roku oddano do użytku „Leśny Amfiteatr” w Parowej. W ramach obiektu postawiona została scena, dwustanowiskowy grill z zadaszeniem, zamontowane zostały ławo-stoły i ławki na obrzeżach oraz zakupiono kilkanaście przenośnych koszy na śmieci.

Kluby sportowe

W gminie działa pięć klubów sportowych:

- Klub Sportowy „Leśnik” Osiecznica;
- Klub Sportowy „Twardy” Świętoszów;
- Gminny Klub Sportowy „RYBAK” Parowa;
- Gminne Towarzystwo Sportowe „ROAN” Tomisław;
- Klub Pływacki HARPUN – OSIECZNICA.

W poniższej tabelce przedstawiono informacje na temat istniejących obiektów kulturalno-sportowych znajdujących się na obszarze gminy i wymagających modernizacji.

Tabela nr 9 Wykaz infrastruktury wymagającej modernizacji, remontu

MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA OBIEKTU	STAN OBIEKTU
<i>Ołobok</i>	Świetlica wiejska	Budynek do remontu (brak ogrzewania, pomieszczenia są zawilgocone)
	Boisko wielofunkcyjne	Wymaga modernizacji
<i>Parowa</i>	Boisko sportowe	Budynek wymaga remontu
<i>Osiecznica</i>	Świetlica	Budynek do remontu
<i>Osieczów</i>	Świetlica wiejska	Budynek do remontu
<i>Tomisław</i>	Boisko sportowe	Stan dobry, brak jednak pomieszczenia socjalnego
<i>Przejęsław</i>	Świetlica wiejska	Budynek do remontu
	Boisko wielofunkcyjne	Do remontu

Zródło: opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych od UG

3.2.5. Świetlice

Świetlice wiejskie na terenie gminy znajdują się w następujących miejscowościach:

- Osiecznica;
- Osieczów;
- Przejęsław;
- Ławszowa;
- Parowa;
- Ołobok;
- Świętoszów - świetlica w Zespole Szkół w Świętoszowie;

W latach 2004-2005 przeprowadzono remonty świetlic wiejskich w Osieczowie, Ołoboku, Przejęsławiu i Ławszowej. Wszystkie obiekty kulturalne wyposażono w meble, sprzęt audio-wizualny oraz inne urządzenia do prowadzenia zajęć (bilard, stoły do ping – ponga itp.). W 2006 roku oddano do użytku budynek wielofunkcyjny w Parowej, którego część stanowi świetlica wiejska. Natomiast w 2013 roku rozpoczęto przygotowania do realizacji budowy w Tomisławiu "Centrum Aktywności Lokalnej". Rozpoczęcie budowy obiektu zaplanowano na 2016 roku. W Centrum między innymi ma się znajdować świetlica, dodatkowo planuje się tu przeniesienie Filii Gminnej Biblioteki Publicznej z Osieczowa.

III.3. TURYSTYKA

3.3.1 Aktywnie w gminie Osiecznica

Szlaki piesze i rowerowe

Na amatorów pieszych wędrówek bądź rowerowych eskapad czekają następujące szlaki:

- "szlak puszczański", jest to szlak pieszy, który prowadzi z Zebrzydowej przez Osiecznicę do Bolesławca. Długość całego szlaku wynosi 34 km, z czego 16 km przypada na gminę Osiecznica, jest on w całości przejezdny dla rowerzystów;
- szlak rowerowy "Błękitek" Osiecznica – Osiecznica, jego długość wynosi 12 km, a trasa przebiega przez miejscowości: Osiecznica - Kliczków - "Błękitek" - Osieczów - Tomisław – Osiecznica;
- szlak rowerowy "Borów Dolnośląskich" Osiecznica – Poświętne, jego długość wynosi 23 km, a trasa przebiega przez miejscowości: Osiecznica – Tomisław - Ołobok - Parowa – Poświętne;
- szlak rowerowy „Ołobok-Parowa”, jego długość wynosi 7, 5 km, a trasa przebiega przez miejscowość Ołobok i Parowa.
- ścieżka rowerowa „Dolina Kwisy” na trasie Osiecznica - Świętoszów, jej długość wynosi 20, 7 km

Ścieżki dydaktyczne

Ponadto w gminie znajdują się ścieżki dydaktyczne: geologiczna, żołnierska, edukacji przyrodniczej oraz ścieżka po puszczy zgorzeleckiej.

Szlaki konne

Gmina stwarza również wyjątkowe warunki do uprawiania jazdy konnej, i to zarówno wycieczek wierzchem jak i bryczkami. W 2013 roku został wyznaczony szlak konny na obszarze Borów Dolnośląskich, którego poszczególne odcinki biegną przez miejscowości gminy:

- odcinek „W sercu Borów Dolnośląskich” Bogumiłów – Kliczków (biegnie przez miejscowości Osiecznica i Kliczków);
- odcinek „Doliną Kwisy” Kliczków – Małomice (biegnie przez miejscowości Kliczków, Ławszowa i Luboszów);
- odcinek „Przez Stawy Parowskie” Czerwona Woda – Kliczków (biegnie przez miejscowości Ołobok, Osiecznica i Kliczków).

Zamek Kliczków wychodząc naprzeciw oczekiwaniom miłośnikom jazdy konnej oferuje między innymi: naukę jazdy na lonży oraz na placu, jazdę w terenie (indywidualną

i grupową), wycieczki bryczkami (zimą także kuligi), imprezy plenerowe, ogniska i pikniki, a dla bardziej zaawansowanych jeźdźców zajęcia z treningu skokowego na parkurze.

Szlak kajakowy

Szlak kajakowy Kwisy z Nowogrodźca do Żagania, w gminie Osiecznica biegnie wzdłuż następujących miejscowości: Tomisław, Osieczów, Kliczków, Przejęśław, Ławszowa, Luboszów i Świętoszów.

Spływy kajakowe i pontonowe

Dla osób zainteresowanych spływamy kajakowymi i pontonowymi idealnym rozwiązaniem będzie wypoczynek nad Kwisą, typowo górską rzeką, o czym świadczy kamieniste łóżysko, głęboko wcięta dolina oraz wahania stanów wody (gwałtowne wezbrania).

Myślistwo

W gminie są także dobre warunki do uprawiania myślistwa, ponieważ w lasach występuje dużo zwierzyny łownej. Ponadto kultywowane są tradycje łowieckie poprzez organizację imprez typu, Hubertus czy wystaw np. w Ławszowej.

Wędkarstwo

Dla wędkarzy idealnym miejscem są kompleksy stawów hodowlanych znajdujące się w okolicach Parowej i Ołoboku. Hoduje się w nich karpia, tołpygę, amura i lina. Trzeba dodać, że wspaniałe warunki do życia ryb wód górskich występują w Kwisie, gdzie można spotkać takie gatunki ryb jak: okoń, szczupak, lin, pstrąg i inne.

Grzybobranie

Bogactwo lasów sprawia, że gmina staje się, co roku miejscem docelowym grzybiarzy, którzy pokonują nawet setki kilometrów, by móc spróbować swoich sił w grzybobraniu. W najbliższych okolicach rosną między innymi borowiki, rydze, podgrzybki i kanie.

3.3.2. Osobliwości Gminy

Ciekawym elementem krajobrazowym są twory skalne, takie jak „Dzbanek” czy „Słonica ze słoniątkiem”. Przez setki lat wody Kwisy i warunki atmosferyczne uformowały skały kredowe w te fantastyczne kształty. Legenda związana z zespołem skał tzw. "Dzban" mówi, że przebywający kiedyś nad rzeką jeden z garncarzy bolesławieckich zachwycony wyglądem skały uformował od niej kamionkowy garnek słynny później na całą Europę.

3.3.3. Baza noclegowa

Gmina Osiecznica posiada miejsca noclegowe w następujących obiektach:

- Kliczków: Zamek Kliczków i Folwark Książęcy; Kliczków 8, 59-724 Osiecznica;
- Świętoszów: internat Wojskowej Agencji Mieszkaniowej; ul. Sztabowa 2, 59-726 Świętoszów;
- Bronowiec: Gospodarstwo Agroturystyczne „AGRO-RELAX”; Bronowiec 19, 59-724 Osiecznica;
- Parowa: Leśna Chata; Parowa 161, 59-723 Parowa;
- Przejęśław: Gościniec Wrzos; Przejęśław 10b, 59-724 Osiecznica;
- Luboszów: Agroturystyka „Miodowy Zakątek”, Luboszów 1, 59-724 Osiecznica.

Poniżej została przedstawiona tabela prezentująca informacje na temat liczby miejsc noclegowych ogółem i udzielonych noclegów ogółem w latach 2004, 2010 i 2014.

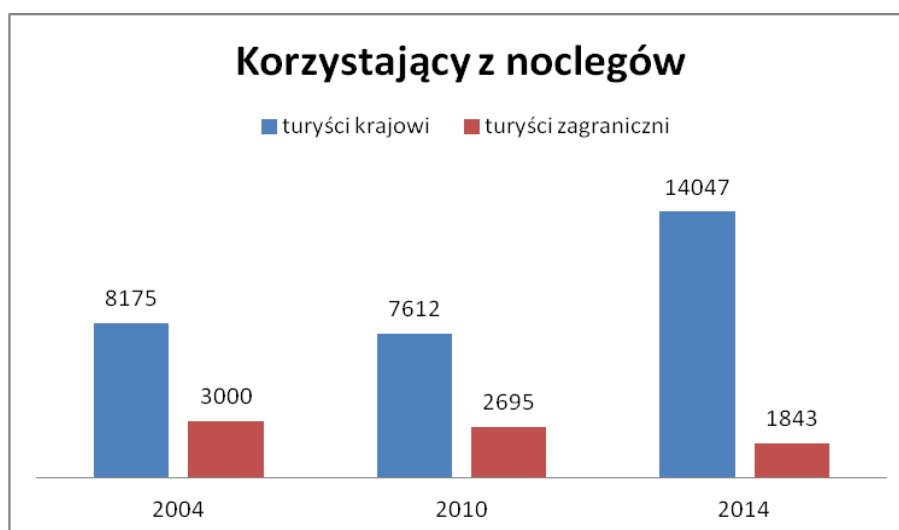
Tabela nr 10 Liczba miejsc noclegowych w stosunku do udzielonego noclegu

	2004	2010	2014
Miejsca noclegowe ogółem	190	217	287
Udzielone noclegi ogółem	20 482	20 783	27 573

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Na wykresie zamieszczonym poniżej przedstawiono liczbę korzystających z noclegów w podziale na turystów krajowych i zagranicznych w roku 2004, 2010 i 2014.

Wykres nr 12 Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

W poniższej tabeli pokazano liczbę udzielonych noclegów w obiektach hotelowych z podziałem na turystów krajowych i zagranicznych w stosunku do pozostałych obiektów w podziale na lata 2004, 2010 i 2014.

Tabela nr 11 Liczba udzielonych noclegów w podziale na obiekty hotelowe i pozostałe obiekty

	Liczba udzielonych noclegów w obiektach hotelowych		Liczba udzielonych noclegów w pozostałych obiektach
	turystom krajowym	turystom zagranicznym	
2004	12 329	6 086	835
2010	14 926	5 857	0
2014	23 657	3 714	202

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Przedstawione powyżej dane obrazują spadek turystów zagranicznych odwiedzających gminę, ale za to można zaobserwować znaczący wzrost liczby turystów krajowych.

3.3.4. Baza gastronomiczna

Większość obiektów świadczących usługi gastronomiczne znajduje się w Świętoszowie:

- Zajazd Pokusa – Świętoszów;
- Restauracja Justyna Sielatycka - Świętoszów,
- Pizzeria RAZ DWA TRZY - Świętoszów,
- Bar Uniwersalny - Świętoszów.

W Kliczkowie w Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowym znajdują się restauracje na Zamku i Folwarku Książęcym.

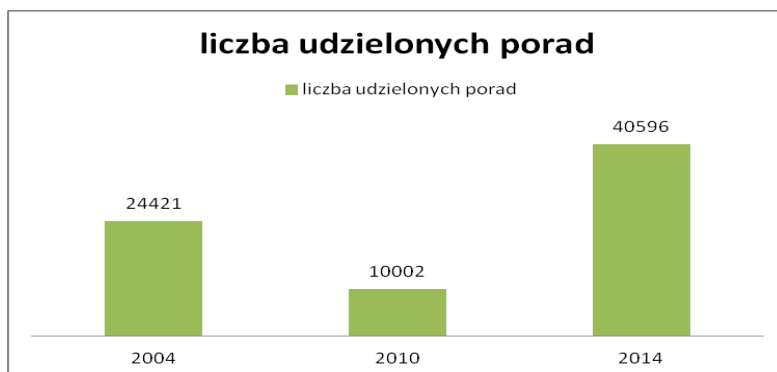
III.4 OCHRONA ZDROWIA

W latach 1990-2007 opieka medyczna na terenie gminy Osiecznica realizowana była przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Kliczkowie oraz filią w Parowej. Następnie zadania w zakresie ochrony zdrowia pacjentów realizowane były przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy 105 Szpitalu Wojskowym w Żarach, a przychodnie zlokalizowano w nowo wybudowanych obiektach (budowa odbywała się w latach 2006-2009) w miejscowościach: Osiecznica, Świętoszów i Parowa. W 2015 roku placówki, które świadczą usługi z zakresu podstawowej opieki medycznej w gminie Osiecznica i mają podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia to:

- 105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SP ZOZ w Osiecznicy;
- 105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SP ZOZ w Świętoszowie;
- SKOMED JÓZEF I ŁUKASZ SKORUPSKI S.C. w Osiecznicy.

Ponadto w gminie funkcjonują dwie apteki - Osiecznicy i Świętoszowie. Na poniższym wykresie zaprezentowano liczbę udzielonych porad w placówkach w roku 2004, 2010 i 2014.

Wykres nr 13 Liczba udzielonych porad w placówkach zdrowia na terenie gminy Osiecznica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

III.5 OPIEKA SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecznicy został utworzony uchwałą nr X/62/90 Gminnej Rady Narodowej w Osiecznicy z dnia 10.04.1990 r. Podstawowym celem działania jednostki jest realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania, w szczególności w zakresie pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednostka nie posiada jednak opracowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Najczęściej udzielanymi formami pomocy są:

- świadczenia pieniężne:
 - zasiłek stały,
 - zasiłek okresowy,
 - zasiłek celowy,
 - specjalny zasiłek celowy;
- świadczenia niepieniężne:
 - praca socjalna,
 - posiłek,
 - schronienie,
 - niezbędne ubranie,
 - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
 - pomoc rzeczowa,
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - sprawienie pogrzebu,

- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- kierowanie do domu pomocy społecznej;
- przyznawanie dodatków mieszkaniowych, które są realizowane, jako zadania własne gminy zgodnie ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych;
- przyznawanie świadczeń rodzinnych, które są wykonywane, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych;
- przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które są wykonywane, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- podejmowanie szeregu działań na podstawie ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym koordynacją i obsługą techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego w 2011 roku;
- inne zadania na podstawie uchwał rady gminy, zawartych umów i porozumień.

Liczba rodzin i osób korzystających z usług świadczonych przez OPS w latach 2004, 2014 została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela nr 12 Charakterystyka udzielonych świadczeń

Udzielane świadczenia	2004	2014
<i>Świadczenia rodzinne</i>	-	332 osoby
<i>Fundusz alimentacyjny</i>	-	65 rodzin
<i>Ochrona macierzyństwa</i>	17 osób	-
<i>Zasiłki okresowe</i>	44 osoby	90 osób
<i>Zasiłki celowe</i>	235 osób	138 osób
<i>Zasiłki stałe</i>	15 osób	43 osoby
<i>Dodatki mieszkaniowe</i>	-	54 osoby
<i>Dodatki energetyczne</i>	-	6 osób
<i>Dożywianie /posiłki w szkołach i zasiłki na zakup żywności</i>	905 osób	244 osób
<i>Usługi opiekuńcze</i>	9 osób	9 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Osiecznicy

Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej systematycznie maleje. Według informacji uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej najczęstszymi powodami ubiegania się o wsparcie finansowe jest:

- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- ciężka choroba.

Natomiast wśród najczęściej wskazywanych przyczyn, z powodu, których mieszkańcy decydują się na zwrócenie się z prośbą o pomoc do GOPS są:

- problemy finansowe;
- kłopoty rodzinne.

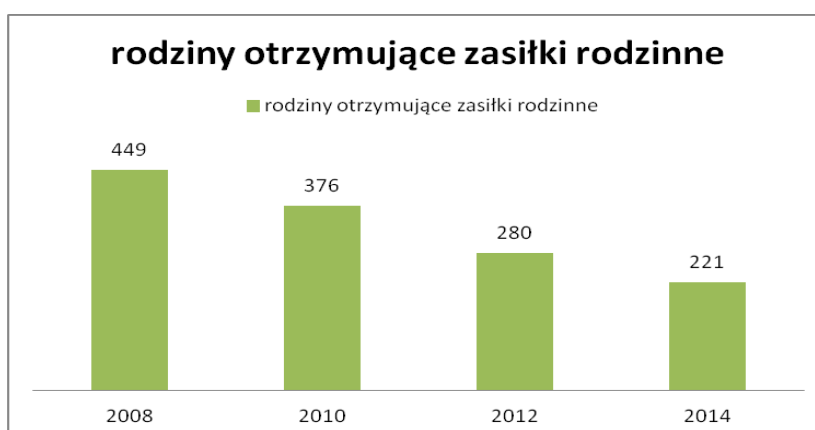
Porównując dane na przestrzeni lat 2010, 2012 i 2014 można zaobserwować ogromny spadek w zakresie gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Podobną tendencją można zauważyć w przypadku ilości rodzin pobierających świadczenia rodzinne na dzieci. Informacje na ten temat zostały zawarte na wykresach zamieszczonych poniżej.

Wykres nr 14 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

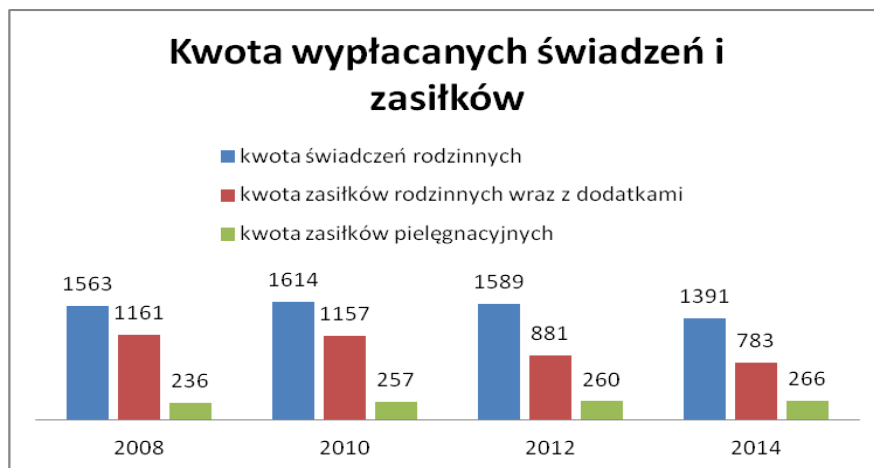
Wykres nr 15 Liczba rodzin pobierająca zasiłki rodzinne udzielane na dzieci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Najwięcej środków w ramach pomocy społecznej w latach 2008, 2010, 2012 i 2014 zostało wypłacone na świadczenia rodzinne, najmniej przeznaczono zaś na zasiłki pielęgnacyjne, przy czym można zaobserwować tendencję spadkową we wszystkich rodzajach świadczeń i zasiłków.

Wykres nr 16 Kwoty wypłacanych w ciągu roku świadczeń i zasiłków, liczone w tys. zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

III.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci z Posterunku Policji w Osiecznicy, który podlega Komisarjatowi Policji w Nowogrodźcu zależny od Komendy Powiatowej Policji w Bolesławcu. W ramach „Programu Bezpieczna Gmina” w ciągu ostatnich lat udało się rozpocząć budowę systemu monitoringu wizyjnego. Obecnie zamontowanych zostało 12 kamer monitorujących teren gminy w miejscowościach Osiecznica, Świętoszów i Parowa. Planuje się montowanie kolejnych kamer, tak, aby docelowo objąć monitoringiem teren całej gminy. Należy zwrócić uwagę, że w pierwszej kolejności w system monitoringu wizyjnego wyposażone zostały wszystkie jednostki organizacyjne gminy, które zabezpieczają obiekty użyteczności publicznej, jak Urząd Gminy, szkoły, świetlice, biblioteki, krytą pływalnię czy place zabaw.

Natomiast ochronę przeciwpożarową mieszkańcom gminy zapewniają następujące terenowe jednostki ochotniczej straży pożarnej (OSP):

- Ochotnicza Straż Pożarna w Osiecznicy;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Parowej;
- Ochotnicza Staż Pożarna w Przejęślawiu;
- Ochotnicza Staż Pożarna w Ławszowej;
- Ochotnicza Staż Pożarna w Ołoboku;

- Ochotnicza Straż Pożarna w Osieczowie;
- Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza w Osiecznicy i w Ławszowej.

Do podstawowych obowiązków ochotniczych straży pożarnych należy między innymi branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, powodzi oraz innych klęsk żywiołowych, zagrożeń ekologicznych, katastrof i każdego zdarzenia zagrażających życiu, zdrowiu i mieniu człowieka oraz środowisku naturalnemu. Warto podkreślić, że wszystkie jednostki ochotniczej straży pożarnej, funkcjonujące na terenie gminy, posiadają wyposażenie i wyszkolenie umożliwiające podjęcie następujących działań:

- ratowniczo-gaśniczych w czasie pożarów,
- ratownictwa technicznego i drogowego,
- ratownictwa medycznego,
- poszukiwawczo-ratowniczych.

Dodatkowo OSP w Osiecznicy i OSP w Parowej zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W ramach realizacji „Programu Bezpieczna Gmina” w latach 2004-2006 zostały wybudowane remizy strażackie w Parowej, Ołoboku i Ławszowej. Ponadto udało się wyremontować remizę strażacką w Osiecznicy. Natomiast w latach 2011-2012 wybudowano remizę strażacką w Przejęślawiu. Jednostki strażackie dysponują dobrym sprzętem, w 2006 roku zakupiono 3 samochody pożarnicze. Jednostki OSP w Osiecznicy, Parowej i Ołoboku w latach 2000 – 2005 zostały wyposażone w Systemy selektywnego alarmowania. W 2009 roku doposażono jednostki w nowoczesny sprzęt do ratownictwa technicznego - Zestawy Holmatro, zestawy ratownictwa medycznego, turbowentylatory, pilarki oraz pompy pożarnicze na kwotę 82, 5 tys. zł.

VII.7 KAPITAŁ SPOŁECZNY

Na terenie Gminy Osiecznica funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które biorą czynny udział w życiu publicznym i społecznym. Ich zestawienie zostało zawarto w poniższej tabeli.

Tabela nr 13 Zestawienie organizacji pozarządowych i grup działających nieformalnie

Organizacje pozarządowe	Grupy nieformalne
Gminny Klub Sportowy „RYBAK” Parowa; Parowa 91 A, 59-724 Osiecznica	Grupa Odnowy Wsi Tomisław
Gminny Klub Sportowy „Leśnik” Osiecznica ul. Lubańska 29 b, 59-724 Osiecznica	Grupa Odnowy Wsi Kliczków
Piłkarski Klub Sportowy „TWARDY” Świętoszów	Grupa Odnowy Wsi

Ul. Sztabowa 1, 59-726 Świątoszów	Przejęsław
Gminne Towarzystwo Sportowe „ROAN” Tomisław Tomisław 34, 59-724 Osiecznica	Grupa Odnowy Wsi Ławszowa
Klub Pływacki HARPUN - OSIECZNICA ul. Lubańska 29b, 59-724 Osiecznica	Grupa Odnowy Wsi Świątoszów
Stowarzyszenie Historyczne Świątoszów u. Żagańska 4, 59-726 Świątoszów	Grupa Odnowy Wsi Osieczów
Stowarzyszenie „LEŚNA ŁAWSZOWA” Ławszowa 17A, 59-724 Osiecznica	Grupa Odnowy Wsi Osiecznica
Ochotnicze Straże Pożarne	Grupa Odnowy Wsi Ołobok
Stowarzyszenie „KOŁO CHŁOPA” Tomisław 119, 59-724 Osiecznica	Grupa Odnowy Wsi Parowa
Stowarzyszenie EKSPLORACYJNO-HISTORYCZNE „GRUPA BORY” Osieczów 12 a, 59-724 Osiecznica	Koło Gospodyń Wiejskich Ławszowa
	Koło Gospodyń Wiejskich Osiecznica-Kliczków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy

Warto zauważyć, że praktycznie, co roku podejmowana jest uchwała w sprawie przyjęcia Programu współpracy gminy Osiecznica z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego, który każdorazowo poprzedzany jest konsultacjami społecznymi. Współpraca gminy z organizacjami odbywa się poprzez:

- współpracę finansową i pozafinansową;
- wzajemne informowanie się o kierunkach prowadzonych działań;
- konsultowanie projektów aktów normatywnych.

Współpraca pomiędzy podmiotami wspomnianymi powyżej obejmuje przede wszystkim realizację zadań z zakresu:

- pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- wypoczynek dzieci i młodzieży;
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

W gminie nie został wyodrębniony fundusz sołecki, co uzasadnia się w uchwałach, że jego utworzenie spowodowałoby zmniejszenie środków budżetowych na zadania uchwalone przez Radę Gminy oraz rozdrobnienie środków i spowolnienie realizacji zadań strategicznych. Same rady sołeckie nie widzą potrzeby tworzenia funduszu sołeckiego,

ponieważ bieżące zadania i inwestycje w poszczególnych miejscowościach gminy realizowane są na bieżąco. W celu zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców zostały w każdym sołectwie zawiązane grupy odnowy wsi, które opracowały propozycje działań strategicznych dla swoich miejscowości.

IV. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

IV.1. MIESZKALNICTWO

Punktem wyjścia analizy stanu gospodarki mieszkaniowej Gminy Osiecznica jest ilościowa ocena ogólnej sytuacji mieszkaniowej oraz ilościowa i jakościowa ocena gminnego zasobu mieszkaniowego. Według danych statystycznych, na terenie gminy znajdowało się 2077 mieszkań, wybudowanych do 2002 r. Na przestrzeni lat 2003 – 2013 powstało 378 mieszkań porównaniu z rokiem 2013, znacznie mniej niż do roku 2007. Poniżej przedstawiono tabelę dotyczącą zasobów mieszkaniowych w Gminie Osiecznica wraz z okresem, w którym zostały wybudowane.

Tabela nr 14 Mieszkania zamieszkane według okresu budowy budynków. Ilość i łączna powierzchnia użytkowa [m²].

		Bronowiec	Kliczków	Ławszowa	Ołobok	Osiecznica	Osieczów	Parowa	Poświętne	Przejęsław	Świętoszów	Tomisław
przed 1918	mieszk.	0	46	81	46	26	37	44	1	44	5	78
	pow. uż.	0	3744	5890	3497	1460	3112	3133	70	3325	498	6826
1918 - 1944	mieszk.	15	37	100	64	123	53	166	23	70	97	49
	pow. uż.	1350	2319	6836	4605	9547	4146	13171	1357	5526	8278	3648
1945 - 1970	mieszk.	0	5	32	14	70	1	12	0	2	5	0
	pow. uż.	0	407	1391	548	6164	110	750	0	85	555	0
1971 - 1978	mieszk.	0	1	1	0	42	1	2	0	3	300	7
	pow. uż.	0	98	120	0	5314	177	187	0	249	17349	630
1979 - 1988	mieszk.	0	5	2	3	70	0	4	0	24	155	14
	pow. uż.	0	407	135	287	6164	0	520	0	1436	8133	1539
1989 - 2002	mieszk.	0	2	5	0	42	3	20	0	2	3	20
	pow. uż.	0	261	670	0	5314	710	1604	0	85	260	2487
2003- 2007	mieszk.	0	1	7	3	23	4	3	0	4	91	4
	pow. uż.	0	75	525	225	1725	300	225	0	300	6825	300
2008 -2013	mieszk.	0	2	12	5	40	7	5	0	6	155	6
	pow. uż.	0	276	951	386	6392	1089	651	0	686	10065	737
RAZEM	mieszk.	15	98	233	132	413	102	253	24	151	720	174
	pow. uż.	1350	7512	15993	9323	40355	9344	20016	1427	11392	45138	15867

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Osiecznica. Tabela nr 4 Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XI/47/2015

Gmina Osiecznica posiada mieszkania socjalne o łącznej powierzchni 743, 18 m². W latach 2005-2007 wybudowano budynki socjalne w Osiecznicy, Parowej oraz Przejęślawiu. Łącznie wybudowano mieszkania socjalne dla 18 rodzin. Nakłady finansowe na poprawę bazy mieszkaniowej w latach 2005-2007: 1, 4 mln zł. W gminie Osiecznica, podobnie jak całym kraju, komunalne zasoby mieszkaniowe gmin w są niewystarczające do wykonywania nałożonych w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej zadań.

Aktualnie, głównym sposobem pozyskiwania lokali są wyłącznie remonty tzw. pustostanów. W tym stanie rzeczy, przygotowanie do oddania lokali w używanie wynosi kilka lat. Społeczeństwo uboższe, a gminy nie są w stanie tworzyć nowych zasobów mieszkaniowych, co wynika głównie z ograniczenia zasobów finansowych.

IV.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNA

Istotnym elementem życia społeczno-gospodarczego gminy jest także infrastruktura komunikacyjna. Przez gminę przebiega autostrada A4 - km 35, 183 – 39, 926, droga krajowa nr 18 relacji Wrocław – Zgorzelec - km 50, 157 – 65, 313, droga wojewódzka nr 350 relacji Bolesławiec – Gozdnicza (38 km), droga wojewódzka nr 357 relacji Lubañ – Osiecznica (7 km). Autostrada oraz droga krajowa nr 18 prowadzą w kierunku przejścia granicznego stanowiąc istotne szlaki komunikacji międzynarodowej łączące Polskę z Niemcami. Główną sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe i gminne.

Tabela nr 15 Wykaz dróg Powiatowych na terenie Gminy Osiecznica

Relacja	Nazwa drogi	Długość, km	Klasa
Osiecznica - Świętoszów	2271D	23,5	Z
Parowa - Ołobok	2302D	4,5	L
Parowa - Poświętne	2303D	4,0	L
Osieczów - Tomisław	2281D	3,3	L
Przejęśław	2297D	0,6	L
Ławszowa	2300D	2,1	L
Przejęśław - Ławszowa	2299D	2,0	L
RAZEM	-	40	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Osiecznica. Tabela nr 11 Załącznik do uchwały nr XI/47/2015r.

W zakresie omawiania kwestii dróg należy mieć na uwadze przepisy definiujące drogi zawarte w ustawie z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych. Zgodnie z tą ustawą drogą gminną jest drogą o znaczeniu lokalnym niezaliczona do innej kategorii (krajowa, wojewódzka), stanowiąca uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom,

wyłączając drogi wewnętrzne. Zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie zarządu powiatu. Zgodnie z przepisami ww. ustawy budowa, przebudowa, remont, utrzymanie, ochrona oraz oznakowanie dróg wewnętrznych, a także zarządzanie nimi należy do zarządcy terenu, na którym jest zlokalizowana droga, a w przypadku jego braku - do właściciela tego terenu.

Znaczną część sieci komunikacyjnej stanowią drogi gminne, składające się ze 150 oddzielnie numerowanych odcinków. Drogi gminne obsługują wszystkie obręby gminy. Jak wynika z powyższej tabeli drogi gminne są niemalże w 100% pokryte nawierzchnią asfaltową.-

Przez obszar gminy Osiecznica przebiegają trzy linie kolejowe PKP:

1. Nr 282 – państwowego znaczenia, relacji Miłkowice – Jasień, przez Bolesławiec, Zebrzydowa, Węgliniec, Ruszów, Jankową Żagańską, która na odcinku Miłkowice – Węgliniec. Linia ta przebiega przez południowo – wschodni, niezabudowany obszar wsi Osieczów. Najbliższa stacja kolejowa na tej linii znajduje się w Bolesławcu oraz Zebrzydowej tj. poza granicami gminy. Obecnie trwa modernizacja ciągu E-30 do prędkości 160 km/h.
2. Nr 275 – pierwszorzędnej kategorii o państwowym znaczeniu relacji Wrocław– Muchobór – Gubinek – Granica Państwa, przez Legnicę, Miłkowice, Rokitki, Modłą i Żagań. Linia ta wyznacza północno – wschodnią granicę gminy, w rejonie Świętoszowa. Linia nie obsługuje terenu gminy, najbliższe stacje kolejowe usytuowane są w województwie Lubuskim – Małomice i Leszno Górne.
3. Nr 283 – drugiej kategorii, relacji Jelenia Góra – Żagań, przez Lwówek Śląski, Zebrzydową i Ławszową. Obecnie funkcjonuje, jako tor bocznicowy na odcinku Zebrzydowa – Osiecznica – Przejęśław – Ławszowa, wykorzystywane przez *Nadleśnictwo Świętoszów - składnica* i kopalnię piasku kwarcowego. W Świętoszowie urządzenia stacyjne i linia są całkowicie unieruchomione. W Tomisławiu, Osiecznicy, Przejęśławiu oraz Ławszowej znajdują się nieużytkowane przystanki kolejowe i niezelektryfikowana, jednotorowa linia o zawieszonym ruchu pasażerskim

Warto podkreślić, że kolej nie obsługuje przewozów pasażerskich, ten środek transportu wykorzystywany jest jedynie na potrzeby zakładów.

Na terenie gminy Osiecznica funkcjonują usługi związane z autobusowym przewozem osób w ramach komunikacji zbiorowej świadczone przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS) z głównymi relacjami: Osiecznica – Bolesławiec. Ważne są również

połączenia ośrodka gminnego ze Świątoszowem i Parową. Prywatna komunikacja autobusowa może być uzupełnieniem sieci PKS.

IV.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA

Na terenie Gminy Osiecznica sieć wodociągowa jest bardzo dobrze rozbudowana. Wszystkie sołectwa na terenie gminy są zwodociągowane. W procesie dostarczania wody podstawowe znaczenie mają ujęcia wody, na podstawie których budowane są systemy dostarczania wody do mieszkańców. Gmina Osiecznica w chwili obecnej posiada 3 stacje uzdatniania wody (działające w oparciu o studnie głębinowe): Świątoszów, Przejęśław i Osieczów. Długość tranzytowej, rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 107,8 km i obejmuje swym zasięgiem wszystkie sołectwa gminy. Liczba przyłączy do posiadłości i zbiorowego zamieszkania wynosi 1402 szt. Sieć wodociągowa wykonana jest z PCV, żeliwa, stali. Dane statystyczne dotyczące gospodarki wodociągowej w gminie Osiecznica na tle powiatu bolesławieckiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 16 Wykaz sieci wodociągowej w gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014.

Parametr	Rok	Jednostka	Powiat bolesławiecki	Gmina Osiecznica	Gmina na tle powiatu
Długość czynnej sieci rozdzielczej	2004	km	558,0	95,4	18,1%
	2010	km	652,2	103,3	15,84%
	2014	km	714,1	108,2	15,15%
Długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	2004	km	200,8	94,9	47,26%
	2010	km	229,2	102,7	44,81%
	2014	km	179	107,6	60,11%
Zużycie wody ogółem w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca	2004	m ³	30,4	27,7	91,12%
	2010	m ³	28,1	25,9	92,17%
	2014	m ³	27,6	26,9	97,46%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Tabela nr 17 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014

Parametr	Rok	Jednostka	Powiat bolesławiecki	Gmina Osiecznica	Gmina na tle powiatu
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych	2004	szt.	10092	1093	10,83%
	2010	szt.	12011	1297	10,80%

i zbiorowego zamieszkania	2014	szt.	14247	1404	9,85%
Woda dostarczana gospodarstwom domowym	2004	dam ³	2687,9	193,8	7,21%
	2010	dam ³	2542,2	197,2	7,76%
	2014	dam ³	2488,3	204	8,20%
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	2004	osoba	78440	6749	8,60%
	2010	osoba	82683	7285	8,81%
	2014	osoba	88746	7449	8,39%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

IV.4 SIEĆ KANALIZACYJNA

Na terenie gminy skanalizowano prawie wszystkie miejscowości, za wyjątkiem części miejscowości Ołobok oraz Bronowiec i Poświętne. Teren Gminy Osiecznica obsługują dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w Osiecznicy i Świątoszowie. Oczyszczalnia w Osiecznicy - o wydajność docelowej 646 m³/d obsługuje: Osiecznicę, Osieczów, Tomisław, Przejęśław, Ławszową, Parową, Kliczków i małą część Ołoboku. Oczyszczalnia w Świątoszowie o wydajność docelowej 1300 (m³/d), obsługuje Świątoszów w tym całą jednostkę wojskową. Docelowym odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Kwisa. Osady ściekowe gromadzone są na składowisku bądź wykorzystywane są do rekultywacji terenów.

W miejscowości Ołobok, ścieki odprowadzane są najczęściej do przydomowych zbiorników zamkniętych tzw. „szamb”, które opróżnia się za pomocą wozów asenizacyjnych. Przy niektórych posesjach – na terenie nowej zabudowy jednorodzinnej funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków. Poniżej przedstawiono niektóre z parametrów opisujących gospodarkę ściekową gminy Osiecznica.

Tabela nr 18 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Osiecznica, na tle powiatu w latach 2004, 2010 i 2014.

Parametr	Rok	Jednostka	Powiat bolesławiecki	Gmina Osiecznica	Gmina na tle powiatu
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	2004	km	391,2	14,9	3,81%
	2010	km	598,4	74,3	12,42%
	2014	km	732,7	105,7	14,43%
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	2004	szt.	6997	218	3,12%
	2010	szt.	8032	923	11,49%
	2014	szt.	9746	1242	12,74%
ścieki odprowadzone	2004	dam ³	2878,3	164,6	5,72%
	2010	dam ³	2836	321	11,32%
	2014	dam ³	2826	301	10,65%

ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	2004	osoba	57540	2902	5,04%
	2010	osoba	62399	4194	6,72%
	2014	osoba	71224	6691	9,39%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

IV.5 GOSPODARKA ODPADAMI

Do roku 1994 gospodarka odpadami w Gminie nie była uregulowana, do tego czasu funkcjonowały dwa dzikie wysypiska śmieci. W tym samym roku podjęto decyzje o budowie składowisk odpadów stałych zlokalizowane w kierunku północnym od Świętoszowa, które to zapewniły zabezpieczenie odpadów stałych na kilkadziesiąt lat. Inwestycje zakończono w 1995 r. i wykonane zostało wg odpowiednich standardów w skład, którego wchodzi:

- kwatery odpadów komunalnych,
- kwatery odpadów komunalno-przemysłowych,
- zbiornika odcieków,
- zaplecza techniczno-socjalnego.

W roku 1995 i 1996 przeprowadzone zostały, przez Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Zielonej Górze, prace rekultywacyjne i porządkowe na obiekcie G i H w Świętoszowie. Ustawą z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach gospodarka odpadami na terenie Gminy Osiecznica została uregulowana. W roku 1998 przeprowadzono rekultywację składowiska „Marszałkaja”. W trakcie budowy wysypisk rozpoczęto proces zorganizowanej zbiórki odpadów. Systematycznie zakupywano pojemniki na odpady komunalne, których ilość wzrosła od 42 szt. w latach od 1990 do 149 szt. w roku 2007. W latach 2006-2007 zakupiono pojemniki przydomowe:

- 90 szt. pojemników o pojemności 1100 l.
- 1100 szt. pojemników o pojemności 240 l.
- 200 szt. pojemników o pojemności 120 l.

W 2006 roku zakupiono specjalistyczny samochód do wywozu odpadów. Począwszy od 2004 roku rozpoczęto program selekcyjonowania odpadów komunalnych. Łącznie w latach 2004-2007 zakupiono pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów:

- pojemniki na papier – 50 szt.,
- szkło – 145 szt.,
- plastik – 145 szt.

Wszystkie jednostki administracyjne w województwie dolnośląskim obowiązują „Plan gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego 2012” (uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego a 27 czerwca 2012 r.). Plan gospodarki odpadami obejmuje

pełen zakres informacji dotyczących głównych rodzajów odpadów powstających na terenie województwa, a w szczególności odpadów komunalnych, z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, niebezpiecznych i innych rodzajów odpadów. Określa również priorytety, cele i zadania z zakresu gospodarki odpadami.

Od 1 lipca 2013 r., zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zaczęły obowiązywać zmiany dotyczące sposobu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym również ponoszenia opłat z tego tytułu. Gmina zakupiła i wyposażyła wszystkich mieszkańców w przydomowe pojemniki. Łącznie zakupiono 4 598 sztuk o pojemności od 120 l. do 1.100 l., w tym pojemniki do segregacji szkła, papieru i plastiku. W 2014 r. zakupiono samochód przystosowany do odbioru odpadów komunalnych i segregowanych.

IV.6 ENERGETYKA

Energia elektryczna w Gminie Osiecznica dostarczana jest głównie przez firmę Tauron, Dystrybucja S.A, 31-358 Kraków, ul. Jasnogórska nr 11; Oddział w Jeleniej Górze, ul. Bogusławskiego 32, 58-500 Jelenia Góra.

W budynkach mieszkalnych, energia elektryczna wykorzystywana jest głównie do: podtrzymywania odpowiednich warunków klimatycznych w pomieszczeniach (ogrzewanie i wentylacja), oświetlenia pomieszczeń, ogrzewania wody, do celów sanitarnych, gotowania posiłków, napędu urządzeń elektrycznych i AGD. W określonych sytuacjach (występujących poza zabudowa mieszkalną) energia wykorzystywana jest również na potrzeby chłodzenia.

Na terenie gminy funkcjonują Elektrownie Wodne zlokalizowane w miejscowościach:

1. Osiecznica (dz. nr 844/3) , Kliczków (dz. nr 33)
2. Kliczków - dz. nr 437
3. Przejęsław - dz. nr 26
4. Świętoszów (w części w Świętoszowie, w części w województwie lubuskim).

IV.7 GAZOWNICTWO

W chwili obecnej Gmina Osiecznica posiada sieć gazową na terenie dwóch miejscowości: Świętoszów i Osiecznica. Długość sieci rozdzielczej wynosi ponad 6 km, zaś ilość odbiorców w 2013 roku oszacowana została przez GUS na 3,8%. W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie wykorzystaniem gazu szczególnie na obszarach nowej zabudowy.

Tabela nr 19 Sieć gazowa na terenie gminy Osiecznica, na tle powiatu w latach 2006, 2010 i 2014.

Parametr	Rok	Jednostka	Powiat bolesławiecki	Gmina Osiecznica	Gmina Osiecznica Gmina na tle powiatu
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	2006	m	173870	1420	0,82%
	2010	m	190523	5142	2,70%
	2014	m	198534	6311	3,22%
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	2006	szt.	2625	-	-
	2010	szt.	3155	28	0,89%
	2014	szt.	3413	39	1,14%
odbiorcy gazu	2006	gosp.	14776	-	-
	2010	gosp.	15315	49	0,32%
	2014	gosp.	15709	88	0,56%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w GUS

Tabela nr 20 Zestawienie mediów dostępnych na terenie Gminy Osiecznica – w rozbiu na poszczególne miejscowości

Miejscowość	Energia elektryczna	Gaz	Woda	Kanalizacja sanitarna	Telekomunikacja
Kliczków	jest	brak	jest	jest	jest
Ławszowa	jest	brak	jest	jest	jest
Ołobok	jest	brak	jest	brak	jest
Osiecznica	jest	jest - w części	jest	jest	jest
Osieczów	jest	brak	jest	jest	jest
Parowa	jest	brak	jest	jest	jest
Poświętne	jest	brak	jest	brak	jest
Przejęsław	jest	brak	jest	jest	jest
Świętoszów	jest	jest	jest	jest	jest
Tomisław	jest	brak	jest	jest	jest
Bronowiec	jest	brak	jest	brak	jest

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Osiecznicy

V. PARTNERSTWA KRAJOWE I ZAGRANICZNE

Współpraca transgraniczna jest to każde wspólnie podjęte działanie mające na celu umocnienie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi, co najmniej dwóch umawiających się stron, jak również zawarcie porozumień

i przyjęcie uzgodnień koniecznych do realizacji takich zamierzeń. W poniższej tabeli zostały zaprezentowane informacje na temat zawartych partnerstw zagranicznych.

Tabela nr 21 Partnerstwa zagraniczne

Partner	Data zawarcia partnerstwa	Obszary działania
Nykobing Rorvig (Dania)	23.04.1993 r. (Od 2000 r. brak aktywności)	<ul style="list-style-type: none"> - rolnictwo (miejsce rolnictwa w gospodarce, sprzedaż produktów rolnych, indywidualne wizyty); - szkolnictwo (wymiana młodzieży, uczniów i nauczycieli, intensywne kursy nauki języka); - instytucje socjalne i zdrowotne (opieka nad starszymi ludźmi); - wymiana i współpraca w rozwoju kultury, sportu i turystyki; - ochrona środowiska naturalnego (oczyszczalnie ścieków, sieć wodociągów, gromadzenie odpadów, urządzenia do produkcji biogazu).
Doberschau- Gaußig (Niemcy)	28.08.2001 r.	<ul style="list-style-type: none"> - wymiana doświadczeń samorządowych; - oświata, kultura i sprawy socjalne; - ochrona środowiska; - sport i turystyka; - zacieśnianie więzi międzyludzkich.
Zlatá Olešnice (Czechy)	09.06.2011 r.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój gospodarczy; - oświata, wychowanie i edukacja; - kultura, rekreacja, sportu i turystyki; - zadania o charakterze ogólnospołecznym; - współpraca transgraniczna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy

Poniżej została przedstawiona tabela z informacjami na temat partnerstwa krajowego gminy Osiecznica.

Tabela nr 22 Związki Stowarzyszeń, do których należy gmina Osiecznica

Nazwa związku	Cel działania
Związek Gmin Kwisa	Głównymi celami ZG Kwisa są wspólne działania zrzeszonych gmin służące ochronie środowiska Kwisy, Bobru oraz

	<p>prorowadzenie schroniska dla zwierząt małych. Obszar stowarzyszenia obejmuje bieg rzeki Kwisy i Bobru oraz obszary przyległe.</p>
<p>Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu NYSA</p>	<p>Podstawowym celem Stowarzyszenia jest działalność na rzecz rozwoju społecznego, gospodarczego i stałej poprawy warunków życia mieszkańców Euroregionu. Cele Stowarzyszenia realizowane są w szczególności z uwzględnieniem specyfiki położenia regionu w obszarze na styku granic Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Czeskiej, Federalnej Republiki Niemiec oraz szans, jakie to położenie stwarza dla wszystkich trzech stron</p>
<p>Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie</p>	<p>Stowarzyszenie jest partnerstwem trójsektorowym skupiającym przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. LGD działa, jako stowarzyszenie i jest dobrowolnym samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Przedmiotem działalności Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju obszarów wiejskich gmin regionu Bory Dolnośląskie, ochrona wartości historycznych, kulturowych, urbanistycznych, przyrodniczych, krajobrazowych na obszarze gmin tworzących stowarzyszenie, integracja mieszkańców oraz budowanie wspólnej tożsamości, rozwój współpracy transgranicznej, promocja regionu Bory Dolnośląskie oraz inne działania wynikające z potrzeb członków.</p>
<p>Lokalna Grupa Rybacka „Dolnośląska Kraina Karpia”</p>	<p>Stowarzyszenie działając na rzecz rozwoju obszarów zależnych od rybactwa, uwzględnia ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno – kulturowych oraz rozwój turystyki.</p>
<p>Porozumienie o współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego</p>	<p>Zrównoważony rozwój Zachodniego Obszaru Integracji Województwa Dolnośląskiego i poprawę standardów życia mieszkańców tego obszaru oraz aktywne i skuteczne współdziałanie samorządów. Porozumienie oparte jest na</p>

Zachodniego Obszaru Integracji	partnerstwie i współdziałaniu dla zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Porozumienie zawarł 21 jednostek samorządu terytorialnego z obszaru powiatów bolesławieckiego, lubańskiego, lwóweckiego i zgorzeleckiego
Dolnośląska Organizacja Turystyczna (DOT)	Główny cel statutowy DOT - wspieranie rozwoju turystyki oraz prowadzenie promocji Dolnego Śląska - realizowany jest poprzez takie działania jak: <ul style="list-style-type: none"> - kreowanie pozytywnego z punktu widzenia turystyki wizerunku regionu w kraju i za granicą - organizowanie i rozwijanie działań na rzecz promocji turystycznej Dolnego Śląska i rozwoju turystyki - stworzenie zintegrowanego, regionalnego systemu informacji turystycznej - badania i analizy ruchu turystycznego na Dolnym Śląsku - inicjowanie i wspomaganie planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej - szkolenia i doskonalenie kadr dla potrzeb turystyki - inspirowanie i współdziałanie w tworzeniu lokalnych organizacji turystycznych w gminach i powiatach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy

VI. PROJEKTY ZREALIZOWANE ZE ŚRODKÓW KRAJOWYCH I UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2007-2015

Tabela nr 23 Zestawienie zrealizowanych projektów

L.p.	Nazwa zadania	Program	Wartość zadania	Kwota dofinansowania
2007				
1.	Zakup 220 pojemników na odpady komunalne oraz 90 pojemników do segregacji odpadów	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	96 197,00	24 000,00

2.	Zakup samochodu specjalistycznego 485.560,00 i pojemników 149.389,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	634 949,00	61 182,00
3.	Budowa biblioteki gminnej w Osiecznicy	Urząd Marszałkowski działanie "Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturalnego"	710 126,80	436 683,00
4.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Tomisław - I etap	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	2 823 270,17	682 000,00
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Osieczów, Osiecznica, Świętoszów oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków w Osiecznicy - II etap	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	7 417 660,53	1 800 000,00
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Przejęsław - III etap	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	3 155 718,98	784 000,00
2008				
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Ławszowa, uzupełnienie odcinków kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w m. Kliczków i Osiecznica oraz uzupełnienie odcinka kanalizacji sanitarnej w m. Tomisław - IV etap	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	5 793 950,59	1 300 000,00

2009				
1.	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Świętoszowie	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013	2 870 762,91	1 966 336,82
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Parowa - V etap.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 Działanie 321 "Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej"	6 021 223,95	1 199 592,38
3.	Budowa dziesięciu placów zabaw w miejscowościach: Tomisław, Osieczów, Osiecznica, Kliczków, Przejęsław, Ławszowa, Świętoszów, Parowa, Ołobok oraz budowa boiska wielofunkcyjnego w Osieczowie	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 /Działanie 313,322,323 "Odnowa i rozwój wsi"	722.231,88	276 399,00
4.	Moje boiska -" ORLIK 2012"	Ministerstwo Sportu i Turystyki "Moje Boisko-Orlik2012"	790 417,14	253 000,00
		Budżet Województwa		252 727,20
2010				
1.	Budowa obiektów rekreacji ruchowej w miejscowościach: Osiecznica, Świętoszów, Ławszowa, Parowa	Działanie 313, 322, 323 "Odnowa i rozwój wsi" PROW 2007-2013	270 136,06	107 911,00
2.	Budowa budynku Szkoły Podstawowej w miejscowości Tomisław	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013	2 571 436,32	1 168 161,24

3.	Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Kliczków	Działanie 313, 322, 323 "Odnowa i rozwój wsi" PROW 2007-2013	209 064,88	43 173,00
4.	Budowa dwóch placów zabaw w miejscowości Osiecznica i Parowa	Pomoc w ramach konkursu "Odnowa Dolnośląskiej Wsi"	124 644,39	35 000,00
2011				
1.	Skate Maraton Borów Dolnośląskich	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów	19 216,01	10 087,11
2.	Przyrodniczo-historyczne gry terenowe w gminie Osiecznica	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów	13 000,00	7 398,37
3.	Śladami organmistrzów po Górnych Łużyckich	Program Operacyjny Współpracy transgranicznej Polska - Saksonia 2007-2013	54 779,86	41 043,53
4.	Przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej na terenie gminy Osiecznica w ramach wspomaganie konkursu "Nowe prawo odpadowe - nowy styl życia Dolnoślązaków"	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	20 020,00	10 000,00
5.	Budowa instalacji solarnej dla kompleksu oświatowo-sportowego w Osiecznicy	Działanie 321 "Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej"	508 286,58	307 981,00

6.	XVII Gminny Konkurs Przyrodniczo-Ekologiczny Szkół Podstawowych o Puchar Wójta Gminy Osiecznica	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	3 485,00	1 725,00
7.	Budowa placu zabaw w miejscowości Osiecznica	Pomoc w ramach konkursu "Odnowa Dolnośląskiej Wsi"	66 319,94	32 056,00
8.	Przebudowa ciągów pieszo-jezdných dróg gminnych nr 103596D oraz 103592D łączących się z drogą powiatową nr 2271D w Świętoszowie	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011	1 104 574,74	535 105,00
		Powiat Bolesławiecki		100 000,00
9.	Budowa basenu przy Zespole Szkół w Osiecznicy lata 2008-2011	Ministerstwo Sportu i Turystyki o dofinansowanie modernizacji, remontów i inwestycji sportowych	10 201 009,59	1 400 000,00
2012				
1.	Przebudowa boiska sportowego i budowa budynku socjalnego w miejscowości Świętoszów	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi"	1 822 654,02	500 000,00
2.	Przebudowa kompleksu sportowego w Osiecznicy	PO Ryby 207-2013 Środek 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa z wyłączeniem realizacji operacji polegających na funkcjonowaniu lokalnej grupy rybackiej (LGR) oraz nabywaniu umiejętności i aktywizacji lokalnej	1 044 685,13	658 146,44

		społeczności		
3.	Przebudowa ciągów pieszo-jezdných dróg gminnych w granicach działek nr 18, nr 73, nr 71, nr 81 łączących się z drogą wojewódzką nr 350 w miejscowości Kliczków	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II	527 911,82	263 900,00
4.	Budowa obiektu rekreacji ruchowej w miejscowości Parowa	Konkurs "Odnowa Dolnośląskiej Wsi"	56 112,05	28 056,00
5.	Budowa chodnika w m. Tomisław	Zarząd Województwa Dolnośląskiego	445 554,90	221 775,00
2013				
1.	Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej poprzez: budowę oświetlenia drogowego w m: Kliczków, Osieczów, Osiecznicy przy ul. Świerkowej i Ułańskiej i m. Świętoszów w Gminie Osiecznica.	Działanie 313, 322, 323 "Odnowa i rozwój wsi"	628 481,35	255 480,00
2.	VI Skate Maraton Borów Dolnośląskich	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów	26 174,18	11 793,16

3.	Budowa ogólnodostępnego placu zabaw przy gminnym przedszkolu w Osiecznicy	Środki Budżetu Województwa Dolnośląskiego w ramach inicjatywy "Odnowa Wsi Dolnośląskiej"	69 820,52	30 000,00
4.	Naprawa budowli systemów melioracji wodnych szczegółowych w miejscowości Parowa i Poświętne gm. Osiecznica	Pomoc finansowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego w 2013r dla gmin na bieżące utrzymanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych będących własnością gminy	29 000,00	14 210,00
5.	Budowa grogi gminnej Kliczków-Osieczów	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo - Dostępność - Rozwój	3 472 819,43	1 182 181,84
		Powiat Bolesławiecki		150 000,00
6.	Remont dróg dojazdowych do gruntów rolnych	Dotacja celowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego	613 708,06	306 240,00
2014				
1.	Remont dróg dojazdowych do gruntów rolnych	Dotacja celowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego	1 185 950,06	539 000,00
2.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w pełnej konstrukcji	Dotacja celowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego	98 446,74	54 600,00
3.	10.Brygada Kawalerii Pancerniej: Zapiski kronikarskie	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów	30 723,00	20 000,00

4.	Utworzenie miejsca rekreacji w Parowej poprzez zagospodarowanie centrum miejscowości	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów	49 757,70	19 500,00
5.	VII Skate Maraton Borów Dolnośląskich	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów	30 801,43	16 500,00
6.	Budowa ogólnodostępnego placu zabaw przy Zespole Szkół w miejscowości Świątoszów	Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów	60 821,85	24 900,00
2015				
1.	Remont dróg dojazdowych do gruntów rolnych	Dotacja celowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego	1 020 010,24	550 700,00
2.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w pełnej konstrukcji	Dotacja celowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego	37 137,27	22 050,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Osiecznicy

Łącznie w latach 2007-2015 udało się pozyskać środki na zrealizowanie 43 projektów. 15 z nich zostało sfinansowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, 8 z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a 5 z dotacji celowej budżetu Województwa Dolnośląskiego. Warto podkreślić, że 3 operacje zostały zrealizowane w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Gmina otrzymała również środki w ramach pomocy finansowej z budżetu Województwa Dolnośląskiego dla gmin na bieżące utrzymanie urządzeń melioracji wodnych. Ponadto udało się pozyskać finansowanie na projekty realizowane ze środków PO Ryby 2007-2013, Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, Ministerstwa Sportu i Turystyki Program Operacyjny oraz w ramach Współpracy

transgranicznej Polska - Saksonia 2007-2013. Łączna wartość otrzymanego dofinansowania w ramach wniosków złożonych w:

- w 2007 roku: 3.787.865,00 zł;
- w 2008 roku: 1.300.000 zł;
- w 2009 roku: 3.948.055,40 zł;
- w 2010 roku: 1.354.245,24 zł;
- w 2011 roku: 2.445.396,01 zł;
- w 2012 roku: 1.671.877,44 zł;
- w 2013 roku: 1.949.905 zł;
- w 2014 roku: 674.500 zł;
- w 2015 roku: 572.750 zł.

VII. PODSUMOWANIE I OPISANIE ZREALIZOWANYCH CELÓW ZAWARTYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY OSIECZNICA NA LATA 2004-2010

Strategia jest dokumentem o charakterze planowym, który przez cały czas jej obowiązywania jest dostosowywany do zachodzących zmian. Ze względu na swoją elastyczność nie może być mowy o zrealizowaniu wszystkich zamierzonych celów założonych na początku. Modyfikacja obranych wcześniej kierunków działań i wytyczanie nowych są normalnym zjawiskiem. Większość założonych w Strategii rozwoju gminy Osiecznicy na lata 2004-2010 celów udało się zrealizować. Poniżej została przedstawiona tabela pokazująca, które z określonych zadań zostały wykonane.

Tabela nr 24 Podsumowanie realizacji Strategii rozwoju gminy Osiecznica na lata 2004-2010.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania
Cel strategiczny 2 Gmina Turystyczna	Cel operacyjny 2 Rozwój turystyki na obszarach wiejskich	Promocja i wsparcie organizacyjne dla rozwoju turystyki
	Cel operacyjny 3 Budowa ścieżek rowerowych i rozbudowa sieci dróg gminnych podnoszących bezpieczeństwo ruchu drogowego i atrakcyjność turystyczną regionu	Rozbudowa sieci dróg przejętych od Nadleśnictw oraz stworzenie alternatywnych połączeń Osieczów-Dobra - powiązaniu z budową autostrady i Osieczów - Kliczków
Cel strategiczny 3 Ciągła poprawa warunków życia	Cel operacyjny 1 Poprawa warunków mieszkaniowych ludności	Opracowanie studium efektywności ekonomicznej budowy nowych budynków

mieszkańców		mieszkalnych i modernizacji istniejących
		Opracowanie i wdrożenie programu budowy mieszkań socjalnych
		Modernizacja istniejących zasobów mieszkaniowych gminy w oparciu o program zmiany klasyfikacji istniejących zasobów (komunalne/socjalne)
		Budowa Gminnego Centrum Kultury Fizycznej i Sportu w Świątoszowie
	Cel operacyjny 2 Poprawa stanu zdrowotności społeczeństwa	Dotowanie programu badań słuchu i postawy u dzieci, raka stercza u mężczyzn, badań mammograficznych, cukrzycy u osób powyżej 60-tego roku życia
		Przeprowadzenie programu badań zagrożeń chorób tarczycy
		Upowszechnienie i współfinansowanie programu usportowienia młodzieży i rehabilitacji
		Wyposażenie w niezbędny sprzęt ośrodka zdrowia w Parowej
		Rozszerzenie zakresu specjalistycznych usług medycznych w ośrodkach zdrowia
		Partycypacja w krajowych i regionalnych programach promocji zdrowia
		Utworzenie poradni dla osób uzależnionych
		Budowa nowego ośrodka zdrowia wraz z apteką w Osiecznicy
		Budowa ośrodka zdrowia w Świątoszowie
		Cel operacyjny 3 Przeciwdziałanie przestępczości i patologii wśród dzieci i młodzieży
	Dofinansowanie organizacji i stowarzyszeń mających w celach statutowych przeciwdziałanie patologii wśród młodzieży oraz współfinansowanie programu alternatywnych form spędzania czasu dla młodzieży i dzieci	
	Cel operacyjny 4 Zwiększanie możliwości uczestnictwa osób	Likwidowanie barier architektonicznych dla dostępu osób niepełnosprawnych do

niepełnosprawnych w życiu społecznym	urzędów i obiektów użyteczności publicznej
	Likwidowanie utrudnień w dostępie do układu komunikacyjnego
	Wspieranie finansowe instytucji pozarządowych i stowarzyszeń wzmacniających integrację osób niepełnosprawnych z otoczeniem
Cel operacyjny 5 Dopasowanie systemu szkolnictwa w gminie do wymogów wynikających z sytuacji demograficznej	Przeprowadzenie długoterminowych analiz demograficznych w zakresie potrzeb szkolnictwa na poziomie podstawowym i gimnazjalnym
	Opracowanie i wdrożenie programu racjonalizacji sieci szkolnictwa do warunków demograficznych
Cel operacyjny 6 Zabezpieczenie bazy lokalowej szkolnictwa podległego władzom samorządowym gminy	Poprawa stanu technicznego bazy lokalowej szkolnictwa i placówek oświatowych m.in. poprzez termomodernizację
	Doposażenie szkół i placówek oświatowych w nowoczesne środki dydaktyczne
Cel operacyjny 7 Stymulowanie i propagowanie wysokiej, jakości form nauczania i wiedzy	Opracowanie i wdrożenie programu nagradzania uczniów osiągających najlepsze wyniki w nauce
Cel operacyjny 8 Przystosowanie urzędu do standardów europejskich	Przeprowadzenie analizy istniejącej struktury organizacyjnej Urzędu w zakresie potrzeb ludności i wymagań UE
	Opracowanie i wdrożenie koncepcji zmiany struktury organizacyjnej Urzędu dla potrzeb wdrożenia strategii i poprawy efektywności jej funkcjonowania
Cel operacyjny 9 Podnoszenie kwalifikacji pracowników samorządowych	Opracowanie i wdrożenie systemu ustawicznego szkolenia pracowników samorządowego
	Wypracowanie programu awansu zawodowego i materialnego dla pracowników podnoszących swoje kwalifikacje w ramach samokształcenia
Cel operacyjny 10 Usprawnienie funkcjonowania Urzędu	Poprawa bazy lokalowej Urzędu
	Systematyczna informatyzacja

		Urzędu mająca na celu realizację koncepcji E-urzędu
	Cel operacyjny 11 Rozwój oferty kulturalnej i sportowej, odpowiadającej potrzebom mieszkańców i turystów	Budowa biblioteki gminnej z czytelnią w Osiecznicy
		Przebudowa boiska sportowego i budowa budynku socjalnego w Parowej
		Przebudowa boisk w Tomisławiu i Osiecznicy
		Budowa świetlicy i remizy w Parowej
Cel strategiczny 4 Zrównoważony rozwój gospodarczy wraz z utworzeniem dywersyfikacji dochodów gminy i jej mieszkańców, park przemysłowy wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Cel operacyjny 3 Promocja gminy	Opracowanie i wdrożenie programu promocji gminy przy współpracy z lokalnymi środowiskami gospodarczymi, kulturalnymi i mediami
	Cel operacyjny 6 Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich gminy	Opracowanie i wdrażanie koncepcji skanalizowania gminy uwzględniającej koszty i harmonogram gminy
	Cel operacyjny 7 Poprawa stanu gospodarki odpadami	Opracowanie gminnego programu gospodarki odpadami w nawiązaniu do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami i do standardów UE
		Opracowanie alternatywnych koncepcji zagospodarowania odpadów komunalnych np. segregacja śmieci, budowa nowego zakładu utylizacji i składowania odpadów itp.
		Propagowanie i współfinansowanie akcji związanych z proekologiczną edukacją społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy

Podsumowując najważniejsze inwestycje, które udało się zrealizować w latach 2004 - 2015 należy wymienić przede wszystkim następujące rzeczy:

1. Zwodociągowanie gminy w 100% do 2006 roku;
2. Od podstaw skanalizowano miejscowości: Tomisław, Osieczów, Przejęsław, Ławszowa, Parowa oraz uzupełniono brakujące odcinki sieci w miejscowościach: Osiecznica, Świętoszów i Kliczków, ponadto przejęto oczyszczalnię ścieków w Świętoszowie i rozbudowano istniejącą w Osiecznicy – nakłady finansowe 28, 5 mln zł;

3. Gospodarka odpadami:

- w 2004 roku rozpoczęto program selekcjonowania odpadów komunalnych, zakupiono wówczas 340 szt. pojemników do selektywnej zbiórki odpadów (na papier, plastik i szkło);
- w 2007 roku do użytku weszły pojemniki przydomowe, zakupiono łącznie 1 390 pojemników oraz specjalistyczny samochód do wywozu odpadów;
- w wyniku zmiany przepisów w 2013 roku wyposażono wszystkich mieszkańców w pojemniki przydomowe;
- w 2014 roku zakupiono samochód specjalny do zbierania odpadów komunalnych oraz segregowanych;

4. Ochrona powietrza:

- Doprowadzenie sieci gazowej do większych odbiorców w Świątoszowie w latach 2005-2006;
- Rozpoczęcie gazyfikacji w miejscowości Osiecznica w latach 2009-2010;
- W latach 2010-2012 zmieniono system ogrzewania z olejowego na gazowe w obiektach gminnych – Urzędzie Gminy, Zespole Szkół w Osiecznicy, Gminnym Przedszkolu w Osiecznicy, Ośrodku Zdrowia w Osiecznicy i Krytej Pływalni w Osiecznicy;
- W latach 2010-2012 wybudowano instalację do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych dla Krytej Pływalni w Osiecznicy – 77 sztuk kolektorów słonecznych;

5. Drogownictwo:

- Budowa i remont dróg gminnych i wewnętrznych;
- Doprowadzono drogę utwardzoną do każdego mieszkańca;
- Wybudowano chodniki wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych;
- Dofinansowanie remontów dróg wojewódzkich i powiatowych oraz budowy mostu na rzece Kwisie w Świątoszowie;

6. Wyremontowano i wyposażono gminne przedszkole i szkoły;

7. Wybudowano budynek, w którym mieści się Gminna Biblioteka w Osiecznicy oraz budynek punktu bibliotecznego w Parowej;

8. Świetlice wiejskie:

W latach 2004-2005 przeprowadzono kapitalne remonty świetlic wiejskich w Osieczowie, Ołoboku, Przejęślawiu i Ławszowej;

W 2006 roku oddano do użytku budynek wielofunkcyjny w Parowej, którego część stanowi świetlica wiejska;

W roku 2013 rozpoczęto przygotowania do budowy "Centrum Aktywności Lokalnej" w Tomisławiu", rozpoczęcie prac zaplanowano na 2016 rok;

9. W latach 2006-2009 wybudowano budynki, w których mieszczą się wiejskiej ośrodki zdrowia w Osiecznicy, Parowej i Świętoszowie;

10. W latach 2005-2007 wybudowano budynki socjalne w Osiecznicy, Parowej oraz Przejęsławiu, łącznie powstały mieszkania socjalne dla 18 rodzin;

11. Infrastruktura sportowo - rekreacyjna:

- W 2005 roku w Świętoszowie wybudowano Halę Sportową;
- W 2009 roku wybudowano boisko wielofunkcyjne w Osieczowie;
- Oddanie do użytku kompleksu boisk „Orlik 2012”;
- Wybudowanie stadionów sportowych w Parowej, Osiecznicy, Tomisławiu oraz Świętoszowie;
- W 2012 roku zakończono budowę Krytej Pływalni w Osiecznicy;
- W latach 2013-2014 wybudowano siłownie zewnętrzne w Osiecznicy oraz Świętoszowie;
- Od 2007 roku wybudowano łącznie 13 placów zabaw oraz 5 obiektów rekreacji ruchowej;
- Wybudowanie „Leśnego Amfiteatru” w Parowej;

12. Bezpieczeństwo publiczne:

- Wybudowano remizy strażackie w Parowej, Ołoboku, Ławszowej i Przejęsławiu oraz wyremontowano remizę strażacką w Osiecznicy;
- Zakupiono 3 samochody pożarnicze;
- Do 2014 roku udało się postawić 1232 punktów świetlnych w gminie;
- Rozpoczęto budowę systemu monitoringu wizyjnego, obecnie zamontowano 12 kamer.

VIII. PLANOWE PODEJŚCIE DO ROZWOJU

Planowe podejście do rozwoju Gminy Osiecznica wyrażało się poprzez opracowywanie wszelkiego rodzaju gminnych planów i programów, które sukcesywnie były realizowane z zamiarem osiągnięcia zawartych w nich celów. W ostatnich latach Gmina działała m.in. w oparciu o następujące dokumenty strategiczne przyjęte uchwałami Rady Gminy:

1. Strategia Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2004 – 2010;
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica;
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiecznica;
4. Program ochrony Środowiska dla Gminy Osiecznica na lata 2005 – 2012;
5. Program Współpracy Gminy Osiecznica z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie pożytku publicznego na rok 2016;
6. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Osiecznica.

CZĘŚĆ DRUGA: PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ

IX. OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Strategia Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022 powstała przy współudziale społeczności lokalnej, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, władz samorządowych i jednostek im podległych. Prace nad strategią zostały podzielone na następujące etapy:

- analiza gminnych dokumentów o charakterze strategicznym i zbieranie danych statystycznych;
- przygotowanie, rozpowszechnienie i zebranie ankiet od mieszkańców;
- analiza ankiet oraz przygotowanie diagnozy obecnej sytuacji gminy Osiecznica;
- organizacja trzech spotkań konsultacyjnych z radnymi, przedstawicielami jednostek samorządowych, przedsiębiorcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz mieszkańcami poświęcone:
 - 1) analizie SWOT;
 - 2) przedstawieniu analizy strategicznej, wypracowaniu wspólnej misji, określeniu celów strategicznych i operacyjnych;
 - 3) wypracowaniu kluczowych zadań, których realizacji przyczyni się do osiągnięcia wytyczonych celów;
- przygotowanie części analitycznej: analiza SWOT, wizja rozwoju gminy, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań;
- przedstawienie wstępnej wersji dokumentu do konsultacji społecznych i zebranie uwag;
- przygotowanie strategii po uwzględnieniu otrzymanych uwag;
- przygotowanie skróconej wersji dokumentu dla Radnych;

- uchwała w sprawie przyjęcia strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022 powstała w oparciu o:

- materiały udostępnione przez Urząd Gminy w Osiecznicy i jednostki im podległe;
- informacji zebranych na podstawie udostępnionych ankiet;
- dane zawarte w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
- informacje otrzymane od Powiatowego Urzędu Pracy w Bolesławcu;
- informacje zdobyte na podstawie Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi;
- informacje uzyskane podczas spotkań konsultacyjnych.

Pracując nad opracowaniem strategii miano na uwadze, że musi być ona dokumentem uprawniającym do aplikowania o środki z Unii Europejskiej, ma ułatwić współpracę gospodarczą i nawiązywanie partnerstw oraz zapewnić partycypację lokalnego społeczeństwa. Na poziomie tworzenia dokumentu starano się zaprosić do udziału w pracach jak największą liczbę mieszkańców, dlatego wszystkie informacje na ten temat podawane były do publicznej wiadomości, przede wszystkim poprzez umieszczanie na stronie internetowej Urzędu Gminy w Osiecznicy. Kolejną formą włączenia lokalnej społeczności w budowę dokumentu było rozpowszechnienie ankiet, które pozwoliły poznać opinię mieszkańców na temat potencjału gminy i aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Ankieta była udostępniona do pobrania na stronie internetowej Urzędu lub u sołtysów i w jednostkach publicznych. Kwestionariusz można było wypełnić elektronicznie i odesłać na e-mail: biuro@boryodolnoslaskie.org lub złożyć w siedzibie Urzędu Gminy Osiecznica w pokoju nr 5 lub sekretariacie lub u sołtysów wsi. Ankieta skierowana została przede wszystkim do mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji społecznych oraz jednostek samorządowych. Aby zwiększyć zaangażowanie lokalnego społeczeństwa w prace nad strategią zorganizowano trzy spotkania konsultacyjne, podczas których wypracowano swoistego rodzaju katalog celów i zadań, uwzględniający potrzeby inwestycyjne gminy i samych mieszkańców na lata 2015 - 2022. Ze względu na dużą ilość wytypowanych działań, określono ich priorytetowość. Mając na uwadze ograniczone możliwości finansowe gminy na ostatnim spotkaniu konsultacyjnym dokonano wyboru najważniejszych zadań. Za kluczowe uznano te, które przyczynią się do wzrostu poziomu życia mieszkańców, wpłyną na rozwój gospodarczy oraz będą miały wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Ponadto po przygotowaniu wstępnej wersji dokumentu został on przekazany do konsultacji społecznych. Strategia wraz z formularzem do składania uwag była dostępna stronie internetowej Urzędu lub do odebrania u sołtysów i w jednostkach publicznych gminy. Wpłynęły następujące uwagi:

- Internet dostępny jest w wybranych częściach Gminy (w miejscach gdzie, kiedyś poprowadzona była linia telekomunikacyjna), natomiast w nowo rozbudowanych częściach dostępny jest tylko Internet radiowy, który ze względu na jego ograniczone możliwości nie nadaje się do prowadzenia działalności gospodarczej;
- pytanie dotyczące planów gminy na złożenie projektu dotyczące dostępu do szybkiego Internetu;
- szkielet strategii złożony jest z trzech celów strategicznych a wymieniono dwa;
- pytanie dotyczące planów gminy przystąpienia do programu wspierającego działania OZE;
- sugestia dotycząca obniżenia opłat dla sieci telekomunikacyjnych.

Na każdym etapie prac starano się zapewnić udział mieszkańców w jej tworzenie, dzięki temu dokument nie tylko jest odbiciem rzeczywistych potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, ale co najważniejsze nabrał partycypacyjnego charakteru.

X. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY

Analiza strategiczna gminy pozwala z jednej strony ocenić dotychczasowy stan zarządzania nią, z drugiej zaś określić kierunki dalszej działalności. Zawarte w niej badanie diagnostyczne umożliwiło wskazanie nieprawidłowości i błędów, ale także pokazało mocne strony gminy i tym samym wytyczyło przyszłe kierunki rozwoju. Do powszechnych metod analizy strategicznej należy między innymi bilans strategiczny jak i analiza SWOT.

Bilans strategiczny to nic innego jak przeprowadzenie szczegółowej i systematycznej analizy podmiotu celem zidentyfikowania jego mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wynikających z otoczenia. Badanie gminy dotyczyło wszystkich aspektów jej funkcjonowania, co dało obraz jej aktualnej kondycji oraz szans i zagrożeń jej dalszego rozwoju. Analiza została przeprowadzona w oparciu o otrzymane ankiety (zebrano 82 kwestionariusze) oraz materiały i informacje zebrane podczas konstatacji społecznych. Na potrzeby badania skoncentrowano się na tych zasobach gminy, które stwarzają szansę do jej dalszego rozwoju oraz na tych, które wymagają interwencji.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy w poszczególnych sferach aktywności gminy uzyskane na podstawie udzielonych odpowiedzi w kwestionariuszu sondażowym. Porównując otrzymane rezultaty z ankiet z przeprowadzoną diagnozą sytuacji gminy wytypowano mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia jej dalszego rozwoju, które zostaną przedstawione w następnym rozdziale.

Tabela nr 25 Czynniki mające wpływ na funkcjonowanie gminy

		Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
1	Społeczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> - Leśny charakter gminy; - Bezpieczeństwo; - Zaplecze sportowo-rekreacyjne i obiekty kulturalne; - Zaplecze edukacyjne; - Bogate dziedzictwo kulturowe; - Dostęp do usług medycznych; - Kapitał społeczny; - Współpraca z partnerami krajowymi i zagranicznymi; 	<ul style="list-style-type: none"> - Stan niektórych budynków użyteczności publicznej; - Stan niektórych obiektów infrastruktury społecznej; - Brak strategii rozwiązywania problemów społecznych; - Brak miejsc w przedszkolach; - Za małą ilość miejsc integracji społecznej i sprzyjających aktywnemu spędzaniu czasu wolnego; - Infrastruktura mieszkaniowa; - Za mały udział obywateli w życiu publicznym; - Emigracja młodych ludzi do większych miast lub za granicę
2	Gospodarka	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktura wodociągowa; - Gospodarka odpadami; - Infrastruktura drogowa; - Położenie komunikacyjne - Atrakcyjność inwestycyjna gminy; - Mikroprzedsiębiorczość; - Duży udział kapitału prywatnego w gospodarce gminnej; 	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktura komunalna (<i>tyko Ołobok nie został skanalizowany w całości, gazownictwo</i>); - Niedostateczna infrastruktura rowerowa; - Brak dostępu do szybkiego Internetu; - Mało zróżnicowane usługi; - Problemy ze znalezieniem pracy; - Bezrobocie wśród młodych ludzi;
3	Środowisko naturalne	<ul style="list-style-type: none"> - Walory przyrodnicze gminy; - Plan gospodarki niskoemisyjnej; - Atrakcyjność turystyczną gminy: - Agroturystyka i ekoturystyka; 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostateczna infrastruktura turystyczna; - Niedostateczna promocja;

Źródło: Opracowanie własne

XI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jednym z najpopularniejszych narzędzi służących do przeprowadzenia analizy działalności organizacji, przedsięwzięcia, projektu, określonego podmiotu itp. Jego użycie pozwala na zidentyfikowanie silnych i słabych stron badanego obiektu, przy uwzględnieniu wszystkich tych czynników, na które ma wpływ oraz na rozpoznaniu szans i zagrożeń, czyli wytypowaniu tych czynników zewnętrznych, na które nie ma wpływu. Większość jednostek samorządu terytorialnego wykorzystuje Analizę SWOT do planowania strategicznego, wynika to przede wszystkim z faktu, iż posiadanie harmonogramu

działań i określonych celów oraz ich stały monitoring służy racjonalnemu wydatkowaniu finansów publicznych. Nazwa w/w narzędzia pochodzi od pierwszych liter słów w języku angielskim:

- **S** (Strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (Opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (Threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony gminy tworzą te walory i zasoby, które odróżniają ją od innych, wśród najczęściej spotykanych przykładów należy wymienić: położenie geograficzne, potencjał gospodarczy, kapitał społeczny, środowisko przyrodnicze itp.

Słabe strony gminy są to wszelkiego typu niedostatki posiadanych walorów i zasobów oraz nieumiejętne zarządzanie różnymi sferami życia mieszkańców.

Szanse gminy można określić, jako zbiór okoliczności, zjawisk i procesów występujących w jej otoczeniu w określonym miejscu i czasie, które wpływają korzystnie na jej funkcjonowanie i dalszy rozwój.

Zagrożenia gminy są to z kolei te zjawiska, okoliczności, zdarzenia lub procesy występujące w jej otoczeniu w określonym miejscu i czasie, które niekorzystnie wpływają na jej funkcjonowanie i dalszy rozwój.

Analiza SWOT Gminy Osiecznica została przeprowadzona na dwa sposoby: podczas pracy warsztatowej na spotkaniu konsultacyjnym oraz w wyniku analizy wypełnionych przez mieszkańców ankiet. Dzięki temu udało się zidentyfikować mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia znajdujące się w jej otoczeniu. W tabeli zamieszczonej poniżej przedstawiono uporządkowane informacje składające się na analizę SWOT Gminy Osiecznica.

Tabela nr 26 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<i>Wysokie walory przyrodnicze;</i>	<i>Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura gazowa;</i>
<i>Dogodne położenie komunikacyjne;</i>	<i>Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna w Ołoboku;</i>

<i>Rozbudowana infrastruktura drogowa;</i>	<i>Niedostateczny stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, ścieżki rowerowe itp.);</i>
<i>Dobre zaplecze sportowe;</i>	<i>Braki w bazie oświatowej dla najmłodszych;</i>
<i>Dobre zaplecze edukacyjne dla uczniów;</i>	<i>Niedostateczny stan infrastruktury społecznej (obiekty wskazane w tabeli nr 12);</i>
<i>Dobre zaplecze kulturalne;</i>	<i>Niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym;</i>
<i>Bogate dziedzictwo kulturalne;</i>	<i>Wysokie bezrobocie wśród osób do 35 roku życia;</i>
<i>Duży udział sektora prywatnego w gospodarce;</i>	<i>Małe możliwości znalezienia pracy w gminie;</i>
<i>Dobre warunki do rozwoju mikroprzedsiębiorczości;</i>	<i>Niedostateczne wsparcie dla osób bezrobotnych;</i>
<i>Atrakcyjność inwestycyjna gminy;</i>	<i>Niska gęstość zaludnienia</i>
<i>Atrakcyjność turystyczna gminy;</i>	<i>Mało zróżnicowane usługi gastronomiczne;</i>
<i>Dobre warunki do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki;</i>	<i>Niedostateczna infrastruktura mieszkaniowa;</i>
<i>Dobry stan infrastruktury komunalnej;</i>	<i>Brak dostępu do szybkiego Internetu;</i>
<i>Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców;</i>	<i>Problemy z komunikacją publiczną;</i>
<i>Dostęp do usług medycznych;</i>	<i>Za mało działań promocyjnych gminy pod względem turystycznym;</i>
<i>Współpraca Gminy z partnerami krajowymi i zagranicznymi;</i>	<i>Brak wydzielonej strefy dla przedsiębiorców;</i>
<i>Kapitał społeczny;</i>	<i>Za małe zaangażowanie społeczeństwa w życie publiczne;</i>
<i>Zlokalizowanie jednostki wojskowej w Świętoszowie;</i>	<i>Emigracja ludzi młodych do ośrodków wielkomiejskich lub za granicę;</i>
<i>Ciągła aktualizacja planów miejscowego zagospodarowania przestrzennego</i>	<i>Niewystarczająca ilość miejsc sprzyjających aktywnemu spędzaniu czasu i integracji społecznej;</i>
<i>Estetyczny wygląd gminy</i>	<i>Brak strategii rozwiązywania problemów społecznych;</i>
<i>Uzbrajanie terenów pod zabudowę jednorodziną</i>	<i>Stan niektórych budynków użyteczności publicznej;</i>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<i>Pozyskanie środków z Unii Europejskiej;</i>	<i>Ucieczka młodych ludzi z obszarów wiejskich;</i>

<i>Wykorzystanie walorów przyrodniczych w rozwój turystyki, edukacji i kultury;</i>	<i>Degradacja infrastruktury komunalnej;</i>
<i>Rozwój oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych;</i>	<i>Wzrost patologii społecznej;</i>
<i>Rozwój agroturystyki i ekoturystyki;</i>	<i>Zahamowanie rozwoju usług turystycznych i zmniejszenie liczby odwiedzających gminę;</i>
<i>Rozwój usług turystycznych;</i>	<i>Tendencje demograficzne</i>
<i>Zintensyfikowanie działań promocyjnych gminy;</i>	<i>Brak działań promujących gminę;</i>
<i>Wyznaczenie specjalnych obszarów przeznaczonych na inwestycję;</i>	<i>Niestabilność przepisów i konieczność dostosowywania urzędu gminy do zmian;</i>
<i>Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości poprzez obniżenie podatków i opłat lokalnych;</i>	<i>Wzrost bezrobocia;</i>
<i>Stworzenie miejsc do aktywnego wypoczynku i sprzyjających integracji mieszkańców;</i>	<i>Bariery dla przedsiębiorców na obszarach wiejskich i ich koncentracja wokół dużych ośrodków miejskich;</i>
<i>Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie publiczne gminy;</i>	<i>Zahamowanie rozwoju mikroprzedsiębiorstw;</i>
<i>Współpraca z gminami ościennymi oraz Starostwem Powiatowym w Bolesławcu w zakresie usprawnienia organizacji transportu publicznego;</i>	<i>Brak połączenia komunikacyjnego z głównymi szlakami komunikacyjnymi;</i>
<i>Modernizacja/rozbudowa istniejącej sieci dróg oraz związanej z nimi infrastruktury towarzyszącej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie, bariery ochronne);</i>	<i>Pogorszenie stanu infrastruktury drogowej i elementów jej towarzyszącej;</i>
<i>Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii;</i>	<i>Niskie dochody gminy i konieczność zwiększenia podatków i opłat lokalnych;</i>
<i>Prowadzenie działań w kierunku gospodarki niskoemisyjnej gminy;</i>	
<i>Powszechny dostęp do Internetu;</i>	
<i>Dywersyfikacja źródeł dochodu gminy;</i>	
<i>Obniżenie podatków i opłat lokalnych;</i>	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pracy warsztatowej podczas spotkania konsultacyjnego oraz zebranych ankiet

XII. MISJA I WIZJA ROZWOJU GMINY

Misja gminy to nic innego jak uzasadniony powód jej istnienia, dlatego powinna mieć ona określoną ideę oraz ogólny kierunek rozwoju. Z tego względu należy wytypować te obszary, które są kluczowe dla interesów danej gminy, w przypadku Osiecznicy jest to społeczeństwo, gospodarka i środowisko naturalne. Podczas pracy warsztatowej mieszkańcy określili misję gminy w następujący sposób:

Misją Gminy Osiecznica jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju życia społecznego i gospodarczego przy jednoczesnym zachowaniu środowiska naturalnego.

Wizja rozwoju gminy Osiecznica to projekcja stanu, który powinien zostać osiągnięty w 2022 roku, przy uwzględnieniu mocnych i słabych stron oraz panujących uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Wskazuje ona na główne cele i kierunki działań strategicznych, które są istotne dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i wpływają, na jakość poziomu życia mieszkańców. Rok graniczny strategii stanowi stan docelowy, który należy osiągnąć dzięki wykorzystaniu mocnych stron gmin i szans pojawiających się w jej otoczeniu. Określenie wizji rozwoju gminy to wyznaczenie celów do osiągnięcia zarówno władzom samorządowym, jak i ich partnerom lokalnym, czyli przedsiębiorcom, organizacjom pozarządowym oraz samym mieszkańcom. Podczas spotkania konsultacyjnego metodą warsztatową wypracowano z mieszkańcami wizję rozwoju gminy, która wygląda tak:

GMINA OSIECZNICA TO ZAANGAŻOWANI I ZADOWOLENI Z POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCY, ROZWINIĘTA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ORAZ ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE PRZYRODY.

Sformułowanie wizji wynikało ze szczegółowego określenia wizji w poszczególnych sferach aktywności gminy, które przedstawiają się następująco:

Spoleczeństwo:

- Mieszkańcy gminy, zwłaszcza seniorzy, objęci są dobrą oraz dostosowaną do ich potrzeb opieką zdrowotną i socjalną;
- Gmina posiada opracowaną strategię rozwiązywania problemów społecznych;
- Gmina posiada dobre warunki do rozwoju mieszkalnictwa, zwłaszcza dla osób młodych, którzy zdecydowali się pozostać na obszarach wiejskich;
- Gmina posiada obiekty użyteczności publicznej, które są w dobrym stanie technicznym i są dostosowane do nowoczesnych standardów;
- W gminie istnieją możliwości do podnoszenia swoich kwalifikacji i uzupełnienia poziomu wykształcenia dostosowanych do lokalnego rynku pracy;

- Dzieci uczące się w gminie mogą korzystać z dodatkowej oferty edukacyjnej, kulturowej i sportowej, która zaspokaja ich potrzeby dotyczące spędzania wolnego czasu;
- Gminna infrastruktura oświatowa (przedszkola, szkoły) jest nowoczesna oraz dostosowana do potrzeb uczniów;
- Mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie mają możliwość integracji w dobrze przygotowanych do tego miejscach i obiektach;
- Mieszkańcy gminy mają możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu w miejscach i obiektach do tego dobrze przygotowanych;
- Rozwój gminy oparty jest o dobrze funkcjonujący system współpracy z aktywnymi grupami mieszkańców i organizacjami pozarządowymi;
- W gminie prowadzone są działania na rzecz zwiększenia zaangażowania mieszkańców w życie publiczne;
- W gminie prowadzony jest stały dialog z mieszkańcami;
- Dla rozwoju społeczności lokalnych w gminie pozyskiwana jest pomoc finansowana z różnych źródeł;
- Sołectwa są aktywnie wspierane przez gminę i mają możliwość realizowania własnych działań;
- W gminie pielęgnowane są lokalne tradycje i dba się o zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- Gmina jest otwarta na współpracę z partnerami krajowymi i zagranicznymi;
- Mieszkańcy są aktywni i zaangażowani na rzecz swoich społeczności i gminy.

Gospodarka:

- Mieszkańcy, zwłaszcza młodzi ludzie do 35 roku życia, nie mają większych problemów w znalezieniu zatrudnienia i pozyskaniu dochodów;
- W gminie istnieją dobre i konkurencyjne warunki do rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy;
- Wykorzystane są możliwości do rozwoju usług z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych;
- Gmina stworzyła warunki do rozwoju usług turystycznych (noclegowych, gastronomicznych i służących aktywnemu wypoczynkowi);
- Gmina posiada dostęp do szybkiego Internetu;
- W gminie prowadzone są szkolenia z zakresu możliwości pozyskania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub jej rozwój;

- Infrastruktura techniczna tj. sieć wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna oraz gazownictwo w gminie jest dobrze rozwinięta i działa w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną;
- Sieć dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą jest stale modernizowana oraz rozbudowywana, żeby zapewnić ciągły rozwój gminy;
- Transport publiczny w gminie jest zorganizowany w ten sposób, że istnieją stałe połączenia komunikacyjne z najważniejszymi ośrodkami w regionie.

Środowisko naturalne:

- Gmina chroni środowisko przed zanieczyszczeniem, a najcenniejsze obszary krajobrazowe i przyrodnicze znajdują się pod ochroną;
- Znaczna część energii pozyskiwana jest ze źródeł odnawialnych, przyjaznych środowisku;
- Mieszkańcy gminy są zainteresowani dbaniem o środowisko i pogłębieniem wiedzy z tego zakresu;
- Istniejąca w gminie infrastruktura turystyczna zaspokaja potrzeby mieszkańców i osób odwiedzających;
- Stale rozbudowywana jest sieć dróg, ścieżek i szlaków (pieszych, rowerowych, turystycznych i edukacyjnych), które są bezpieczne dla osób poruszających się nimi;
- W gminie rozwinęła się agroturystyka i ekoturystyka;
- Gmina posiada opracowany system promocji swojego regionu.

XIII. CELE STRATEGICZNE

W wizji Gminy Osiecznica w 2022 roku założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, rozwój przedsiębiorczości oraz na zaangażowanych i zadowolonych z poziomu życia mieszkańców. W ten sposób zostały wyłonione najważniejsze „wyzwania” stojące przed Gminą Osiecznica, zarówno w obszarze społecznym, gospodarczym jak i środowiska naturalnego.

Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, oświatowe czy kulturalne ludności. W grę wchodzi również usługi w zakresie bezpieczeństwa, edukacji, kultury, sportu, rekreacji i opieki społecznej, służby zdrowia i mieszkalnictwa. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do aktywizowania mieszkańców, współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także partnerami krajowymi i zagranicznymi. Zadania w sferze społecznej

dotyczą też pielęgnowania lokalnych tradycji i dbałości o dziedzictwo kulturowe gminy czy zapewnienia miejsc służących spotkaniom i integracji społecznej.

W obszarze gospodarki są to przede wszystkim działania zmierzające do przygotowania obszarów pod inwestycje, zapewnienia dostępu do szybkiego Internetu, stworzenia dobrych oraz konkurencyjnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy czy rozwoju usług z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych. Bardzo ważne są zadania dotyczące infrastruktury technicznej, czyli urządzeń, sieci przesyłowych i związanych z nimi obiektów świadczących podstawowe usługi w zakresie energetyki, dostarczania wody, gazu itp. Kolejnym ważnym aspektem są działania związane z rozbudową i modernizacją istniejącej sieci dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz poprawa organizacji komunikacji Gminy Osiecznica z głównymi ośrodkami.

Obszar środowiska naturalnego to przede wszystkim działania z zakresu ochrony środowiska, przeciwdziałające zanieczyszczeniom gminy i sprzyjające wykorzystaniu alternatywnych źródeł energii. Kolejnym zadaniem jest rozwój infrastruktury rekreacyjno – turystycznej, czyli obiektów oraz urządzeń, które mają służyć samym mieszkańcom, jak również osobom odwiedzającym gminę. Na infrastrukturę turystyczną składają się usługi noclegowe i gastronomiczne, ale również wszystkie te, które pozwalają na aktywny odpoczynek. Gmina ze względu na swoje warunki przyrodnicze posiada idealne warunki do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. Ponadto ważne jest opracowanie systemu promocji samej gminy, który przyciągałby ludzi w tamte rejony.

Spełnienie wizji będzie wymagało zrealizowania poszczególnych działań we wszystkich obszarach aktywności gminy Osiecznica. Stąd konieczność określenia celów strategicznych, których osiągnięcie zagwarantuje wypełnienie wizji. Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku diagnozy obszaru, ankiet, analizy SWOT oraz spotkań konsultacyjnych wypracowano szkielet Strategii, który złożony jest z trzech celów strategicznych, których uszczegółowieniem będą z kolei cele operacyjne, do których będą przypisane zadania. Określone cele strategiczne brzmią następująco:

CEL STRATEGICZNY 1

AKTYWNE WŁĄCZENIE OBYWATELI W ROZWÓJ GMINY ORAZ TWORZENIE IM DOBRYCH WARUNKÓW DO ŻYCIA

CEL STRATEGICZNY 2

TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

CEL STRATEGICZNY 3
ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH DO ROZWOJU
GMINY

XIV. CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ PROPONOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Do osiągnięcia celu strategicznego nr 1 *Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz tworzenie im dobrych warunków do życia* wypracowano następujące cele szczegółowe:

Cel Szczegółowy 1: Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej;

Poprawa jakości i dostępności usług społecznych (zdrowotnych, opiekuńczych, mieszkaniowych, związanych z dostępem do budynków użyteczności publicznej) zostanie zrealizowana poprzez inwestycję w te sfery życia. Przyczyni się to przede wszystkim do zwiększenia dostępności świadczonych usług, zwiększenia standardu życia, a tym samym podniesienie jakości funkcjonowania społeczności lokalnej na terenie Gminy Osiecznica.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

- 1.1. Poprawa stanu budynków użyteczności publicznej;
- 1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury mieszkaniowej;
- 1.3. Poprawa standardów i jakości świadczonych usług zdrowotnych i opiekuńczych.

Cel Szczegółowy 2: Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy;

Posiadanie nowoczesnej infrastruktury usług społecznych tj. oświatowych czy kulturalnych jest niezbędnym elementem rozwoju gminy. Poprawa jakości wyżej wspomnianych usług jest gwarantem wzrostu poziomu życia mieszkańców. W ramach realizacji tego celu wspierane powinny być przedsięwzięcia związane z modernizacją obiektów oświatowych czy kulturalnych, jak również działania związane z rozbudową obiektów sportowych czy sprzyjające powstawaniu nowych miejsc rekreacji ruchowej.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

- 2.1. Modernizacja obiektów infrastruktury oświaty i kultury;
- 2.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej;
- 2.3. Dopuszczenie obiektów sportowo-rekreacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych.

Cel Szczegółowy 3: Włączenie obywateli w życie publiczne i społeczne;

Rozwój gminy jest w jakiejś mierze uzależniony od poziomu zaangażowania mieszkańców w życie społeczne i publiczne. Proces ten jest złożony i wymaga współpracy zarówno jednostek samorządowych, organizacji pozarządowych jak i sektora gospodarczego. Wspieranie aktywności lokalnej jest ważne ze względu na konieczność prawidłowego

diagnozowania potrzeb mieszkańców przez samorząd i chęć pozostawania w stałej komunikacji ze społecznością lokalną.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

- 3.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych
- 3.2. Podejmowanie działań na rzecz partnerstw lokalnych
- 3.3. Podejmowanie działań na rzecz integracji mieszkańców

Osiągnięcie Celu Strategicznego 2 *Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego* będzie możliwe po zrealizowaniu następujących celów szczegółowych:

Cel Szczegółowy 1: Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy;

Gmina, w miarę swoich kompetencji, powinna wspierać i stymulować rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie oraz tworzyć przyjazne warunki dla przedsiębiorstw działających, bądź chcących rozpocząć działalność na terenie gminy. Ważnym działaniem jest przygotowywanie specjalnych stref wyznaczonych pod działalność inwestycyjną, które mogą przyciągnąć potencjalnych inwestorów i stworzyć dodatkowe miejsca pracy. Biorąc pod uwagę obszary chronione występujące na terenie gminy, należy promować rozwój oraz powstawanie przedsiębiorstw ukierunkowanych na świadczenie usług turystycznych.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

- 1.1. Stworzenie systemu zachęcającego do zakładania i rozwoju przedsiębiorstw (np. poprzez obniżenie podatków i opłat lokalnych);
- 1.2. Przygotowanie specjalnych obszarów przeznaczonych pod inwestycje;
- 1.3. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, oferty edukacyjnej i turystyki weekendowej.

Cel Szczegółowy 2: Rozbudowa infrastruktury technicznej;

Biorąc pod uwagę stan infrastruktury technicznej w gminie Osiecznica pojawia się konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz gazyfikacyjnej, ale także racjonalizacja zużycia wody. Jednym z priorytetów na najbliższe lata jest także uporządkowanie systemu gospodarki ściekowej na terenie gminy. Należy również pamiętać o tym, iż infrastruktura techniczna ze względu na częstotliwość użytkowania wymaga częstej modernizacji. Ze względu na rosnącą ilość mieszkańców potrzebne są również inwestycje w budownictwo mieszkalne jak również uzbrajanie terenów pod zabudowę jednorodzinną.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

- 2.1. Utrzymanie odpowiedniego stanu infrastruktury wodociągowej i elektrycznej.
- 2.2. Wspieranie przedsięwzięć związanych z kanalizacją i gazyfikacją wsi.
- 2.3. Wspieranie działań związanych z budową mieszkań.

Cel Szczegółowy 3: Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy;

Poprawienie warunków komunikacyjnych jest niezbędnym działaniem mającym na celu podniesienie jakości życia mieszkańców, jak również uatrakcyjnienie samej Gminy. Realizacja działań w tym zakresie przyczyni się do usprawnienia połączeń komunikacyjnych i tym samym ułatwi dostęp mieszkańcom do większych ośrodków miejskich. Pomimo dobrego stanu dróg w Gminie Osiecznica konieczna jest ich rozbudowa i modernizacja, jak również infrastruktury im towarzyszącej, podyktowane jest to przede wszystkim względami bezpieczeństwa.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

3.1. Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych;

3.2. Rozbudowa infrastruktury towarzyszącej drogom (chodniki, oświetlenie, bariery ochronne itp.);

3.3. Usprawnienie organizacji transportu publicznego.

Do osiągnięcia Celu Strategicznego 3 *Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych do rozwoju gminy* będzie konieczne zrealizowanie następujących celów szczegółowych:

Cel Szczegółowy 1: Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł;

Podstawą zrównoważonego rozwoju jest z jednej strony świadomość społeczeństwa dotycząca potrzeby zachowania środowiska naturalnego, z drugiej zaś takie zarządzanie zasobami, by nie naruszyć równowagi ekologicznej. W ramach wspierania środowiska naturalnego przewidziano działania mające wpłynąć na poprawę stanu powietrza (działania w obszarze efektywności energetycznej), ale także te związane z pozyskiwaniem energii z alternatywnych źródeł.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

1.1. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej na obszarze Gminy Osiecznica

1.2. Wspieranie przedsięwzięć realizowanych przez mieszkańców i przedsiębiorców działających na terenie gminy z zakresu odnawialnych źródeł energii

1.3. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych na temat możliwości poprawienia efektywności energetycznej w posiadanych budynkach i wykorzystaniu energii z OZE.

Cel Szczegółowy 2: Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu ochrony środowiska naturalnego;

Działania na rzecz poprawy i ochrony środowiska naturalnego zostały na stałe wpisane w zakres działań jednostek samorządu terytorialnego. W tym zakresie Gmina Osiecznica przewidziała kontynuację działań związanych z dalszą sanitacją i gazyfikacją gminy, dzięki realizacji poniższych przedsięwzięć Gmina przyczyni się do zachowania środowiska przyrodniczego w dobrym stanie. Przyczyni się także do promowania proekologicznego podejścia w realizacji przedsięwzięć przyczyniających się do rozwoju najbliższego otoczenia.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

- 2.1. Rozwój i unowocześnianie infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni ścieków oraz sieci gazowej;
- 2.2. Wspieranie działań związanych z ograniczaniem ilości i prawidłowym zagospodarowaniem śmieci odpadów komunalnych;
- 2.3. Dostosowywanie infrastruktury komunalnej do funkcjonowania w oparciu o OZE.

Cel Szczegółowy 3: Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze;

Istniejące na terenie gminy zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowią solidną podstawę do rozwinięcia oferty turystyczno – rekreacyjnej i edukacyjnej. Biorąc pod uwagę charakter obszaru gminy Osiecznica należy skupić się przede wszystkim na ekoturystyce oraz turystyce aktywnej. W tym celu proponuje się rozbudowę ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą im towarzyszącą, stworzenie miejsc służących szeroko pojętej rekreacji, szczególnie na terenach leśnych i parkowych. Inwestycji wymaga również infrastruktura edukacyjna (ścieżki przyrodnicze i kulturowe, wiaty edukacyjne, itp.) prezentująca zasoby przyrodnicze i kulturowe. Ważne, aby zarówno oferta turystyczna jak i edukacyjna uwzględniały nowoczesne, interaktywne formy przekazu.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

- 3.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- 3.2. Rozbudowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą jej towarzyszącą
- 3.3. Stworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej
- 3.4 Wykorzystanie zasobów naturalnych do stworzenia oferty edukacyjnej

Cel Szczegółowy 4: Opracowanie koncepcji promocji gminy

Stworzenie planu promocji gminy wpłynie nie tylko na poprawę wizerunku gminy jako wiarygodnego partnera, ale przede wszystkim zwiększy zainteresowanie mieszkańców chcących rozwijać lub podjąć działalność gospodarczą. Wzmocnienie działań promocyjnych pozwoli na zwiększenie rozpoznawalności gminy w regionie, co z kolei przełoży się na ilość

osób odwiedzających Osiecznicę. Poza tym rozwijanie współpracy zagranicznej, zwłaszcza w sferze turystycznej i kulturowej, przyczyni się do rozwoju samej gminy.

Cel szczegółowy zostanie osiągnięty poprzez następujące działania:

4.1 Stworzenie planu promocji gminy

4.2. Wzmocnienie działań promocyjnych Gminy Osiecznica

4.3. Realizacja działań w zakresie współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie turystycznej i kulturowej.

Poniżej została przedstawiona tabela prezentująca możliwości finansowania poszczególnych działań w ramach celów szczegółowych i strategicznych.

Tabela nr 27 Źródła finansowania działań w ramach celów szczegółowych oraz strategicznych

Cel Strategiczny nr 1 Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz tworzenie im dobrych warunków do życia		
<i>Działania</i>	<i>Odpowiedzialność</i>	<i>Źródła finansowania</i>
Cel szczegółowy nr 1. Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej		
2.1. Poprawa stanu budynków użyteczności publicznej;	Urząd Gminy i jednostki podległe, inwestorzy	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój POWER;
2.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury mieszkaniowej;	Urząd Gminy i jednostki podległe, inwestorzy	Budżet Gminy; środki inwestorów;
2.3. Poprawa standardów i jakości świadczonych usług zdrowotnych i opiekuńczych.	Urząd Gminy i jednostki podległe, inwestorzy	Budżet Gminy; Regionalny Program Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój POWER; Narodowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Cel szczegółowy nr 2. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy		
1.1.Modernizacja/ rozbudowa obiektów infrastruktury oświaty i kultury;	Urząd Gminy i jednostki podległe, inwestorzy	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój POWER; Program Rozwoju

		Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2014-2020
1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej;	Urząd Gminy i jednostki podległe, inwestorzy	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2014-2020
1.3. Doposażenie obiektów sportowo-rekreacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych	Urząd Gminy i jednostki podległe, inwestorzy	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój POWER; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2014-2020
Cel szczegółowy nr 3 Włączenie obywateli w życie publiczne i społeczne		
3.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy; Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój POWER; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program FIO 2014-2020; Rządowy Program na rzecz Aktywizacji Osób Starszych 2014-2020 ASOS;
3.2. Podejmowanie działań na rzecz partnerstw lokalnych	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami gospodarczymi	Budżet Gminy; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program FIO 2014-2020
3.3. Podejmowanie działań na rzecz integracji mieszkańców	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój POWER; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program FIO

		2014-2020; Rządowy Program na rzecz Aktywizacji Osób Starszych 2014-2020 ASOS;
Cel Strategiczny nr 2 Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego		
Cel szczegółowy nr 1 Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy		
1.1. Stworzenie systemu zachęcającego do zakładania i rozwoju przedsiębiorstw (np. poprzez obniżenie podatków i opłat lokalnych);	Urząd Gminy	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW, Program Operacyjny Ryby 2014-2020, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020,
1.2. Przygotowanie specjalnych obszarów przeznaczonych pod inwestycje;	Urząd Gminy we współpracy z podmiotami gospodarczymi	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW, Program Operacyjny Ryby 2014-2020, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020,
1.3. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, oferty edukacyjnej i turystyki weekendowej	Urząd Gminy we współpracy z usługodawcami turystycznymi	Budżet Gminy; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
Cel szczegółowy nr 2 Rozbudowa infrastruktury technicznej		
2.1. Utrzymanie odpowiedniego stanu infrastruktury wodociągowej i elektrycznej.	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
2.2. Wspieranie przedsięwzięć związanych z kanalizacją i gazyfikacją wsi.	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
2.3. Wspieranie działań związanych z budową mieszkań socjalnych.	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa

		Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
Cel szczegółowy nr 3 Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy		
3.1. Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych;	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami dróg	Budżet Gminy; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
3.2. Rozbudowa infrastruktury towarzyszącej drogom (chodniki, oświetlenie, bariery ochronne itp.);	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami dróg	Budżet Gminy; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
3.3. Usprawnienie organizacji transportu publicznego.	Urząd Gminy we współpracy z Gminami ościennymi i starostwem	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Cel Strategiczny nr 3 Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych do rozwoju gminy		
Cel szczegółowy nr 1 Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł		
1.1. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej na obszarze Gminy Osiecznica	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
1.2. Wspieranie przedsięwzięć realizowanych przez mieszkańców i przedsiębiorców działających na terenie gminy z zakresu odnawialnych źródeł energii	Urząd Gminy	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
1.3. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych na temat możliwości poprawienia efektywności energetycznej w posiadanych budynkach i wykorzystaniu energii z OZE.	Urząd Gminy	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Cel szczegółowy nr 2 Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu ochrony środowiska naturalnego		
2.1. Rozwój i	Urząd Gminy i Zakład	Budżet Gminy; Regionalny

unowocześnianie infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni ścieków oraz sieci gazowej;	Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
2.2. Wspieranie działań związanych z ograniczaniem ilości i prawidłowym zagospodarowaniem śmieci odpadów komunalnych;	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
2.3. Dostosowywanie infrastruktury komunalnej do funkcjonowania w oparciu o OZE.	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Cel szczegółowy nr 3 Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze		
3.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami terenu i infrastruktury turystycznej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW, Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2014-2020
3.2. Rozbudowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą jej towarzyszącą	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami terenu i infrastruktury turystycznej	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2014-2020
3.3. Stworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej	Urząd Gminy we współpracy z usługodawcami turystycznymi	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2014-2020
3.4 Wykorzystanie zasobów naturalnych do stworzenia oferty edukacyjnej	Urząd Gminy we współpracy z usługodawcami turystycznymi	Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020;

		Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2014-2020
Cel szczegółowy nr 4 Opracowanie koncepcji promocji gminy		
4.1 Stworzenie planu promocji gminy	Urząd Gminy	Budżet Gminy; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
4.2. Wzmocnienie działań promocyjnych Gminy Osiecznica	Urząd Gminy	Budżet Gminy; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW
4.3. Realizacja działań w zakresie współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie turystycznej i kulturowej.	Urząd Gminy we współpracy z podmiotami krajowymi i zagranicznymi	Budżet Gminy; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 PROW; Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne

XV. ZGODNOŚĆ Z INNYMI STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI

Strategia Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022 jest zgodna z dokumentami wyższego rzędu takimi jak:

- Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność;
- Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020;
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020;
- Strategią Polski Zachodniej 2020;
- Strategią Rozwoju Kraju 2020;
- Strategią Europa 2020.

Poniżej została zamieszczona tabela powiązania pomiędzy poszczególnymi dokumentami strategicznymi a Strategią Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022.

Tabela nr 28 Zgodność dokumentów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność	
<i>Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność</i>	<i>Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022</i>
1. Tworzenie warunków do zakładania przedsiębiorstw na obszarze LGD; 2. Rozwój istniejących przedsiębiorstw i inicjowanie współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi na obszarze LGD	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy

Rozwój infrastruktury drogowej	Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy
Rozwój infrastruktury sportowej, turystycznej, rekreacyjnej oraz służącej integracji społecznej mieszkańców	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy
Rozwój kulturalny i turystyczny regionu	Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze
Zwiększenie zaangażowania i współpracy mieszkańców	Włączenie obywateli w życie publiczne i społeczne
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020	
<i>Cele strategiczne RWDS</i>	<i>Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022</i>
Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
Cel 2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej	Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy
Cel 3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza mśp	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa	1. Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł; 2. Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu ochrony środowiska naturalnego
Cel 6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia	Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej
Cel 8 Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy
Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020	
<i>Osie Priorytetowe RPO</i>	<i>Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022</i>
Oś priorytetowa 1 - Przedsiębiorstwa i innowacje	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
Oś priorytetowa 3 - gospodarka niskoemisyjna	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł
Oś priorytetowa 4 - środowisko i zasoby	Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu ochrony środowiska naturalnego
Oś priorytetowa 5 – transport	Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy
Oś priorytetowa 6 - infrastruktura spójności społecznej	Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej
Oś priorytetowa 7 - infrastruktura edukacyjna	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej,

	edukacyjnej i kulturowej gminy
Oś priorytetowa 8 - rynek pracy	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
Oś priorytetowa 9 - włączenie społeczne	Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej
Strategia Polski Zachodniej 2020	
<i>Cele szczegółowe Strategii Polski Zachodniej 2020</i>	<i>Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022</i>
Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu – cel koncentrujący się na zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej i spójności terytorialnej	Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy
Budowa oferty gospodarczej makroregionu – mająca na celu dążenie do dalszego wzmocnienia siły gospodarczej makroregionu poprzez współpracę i sieciowanie przede wszystkim we wiodących branżach przemysłowych Polski Zachodniej	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
Strategia Rozwoju Kraju 2020	
<i>Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020</i>	<i>Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022</i>
I.3.2. Rozwój kapitału społecznego	Włączenie obywateli w życie publiczne i społeczne
II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności Gospodarczej	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy
II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy
II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami	Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu ochrony środowiska naturalnego
II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł
II.6.4. Poprawa stanu środowiska	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł
II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł
II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych	Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy
III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych	Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej

III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych	Rozbudowa infrastruktury technicznej
Strategia Europa 2020	
<i>Cele Strategii Europa 2020</i>	<i>Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022</i>
Zatrudnienie	Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy; Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy
Środowisko	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł; Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu ochrony środowiska naturalnego;
Edukacja	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy
Ubóstwo	Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej

Źródło: Opracowanie własne

XVI. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022 oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania jej zapisów do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego.

Monitoring - kontrola (ocena) dynamiczna, to ocena postępów i efektów dokonywana stale w czasie.

Ewaluacja - kontrola statyczna, to ocena realizacji i efektów (rezultatów) dokonywana w określonych momentach czasu.

W strategii zawarte są przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających w obrębie mieszkańców gminy, które mogą być partnerami administracji samorządowej w procesie realizacji strategii. Tak realizowana zasada partnerstwa jest jednym z zasadniczych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Wdrażanie strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Poziom merytoryczny zawiera wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w strategii rozwoju oraz przegląd jej zapisów i ich bieżącą aktualizację. Strategia jest dokumentem zawierającym długookresowe planowanie, które stanowi podstawę określania rozwojowych przedsięwzięć na płaszczyźnie społecznej i gospodarczej. Z biegiem czasu sytuacja społeczno-

gospodarcza gminy ulega zmianie. Należy więc przyjąć, że ewentualna aktualizacja strategii będzie wystarczająca jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych.

Monitoring i ocena strategii polegać powinna na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach, opartych o analizy sprawozdań finansowych i rzeczowych jednostek organizacyjnych gminy. Urząd Gminy jako instytucja wdrażająca strategię zobowiązuje się do zbierania i udostępniania danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji strategii oraz zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych. W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawową informacją pokazującą realizację strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu gminy.

Przekaz informacji o wdrażaniu strategii gminy odbywać się będzie na dwa sposoby:

- pośrednio - informacje zamieszczane będą na stronie internetowej gminy, w materiałach promocyjno - informacyjnych, lokalnej prasie, itp.
- Bezpośrednio strategia prezentowana będzie podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

Strategia Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015 – 2022 została opracowana przy założeniu, że jej opracowanie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w gminie. Strategia będzie, co roku poddawana przeglądowi (zostaną przeanalizowane postępy w realizacji strategii, omówione zostaną konieczne zmiany i uzupełnienia), a gdy będzie wymagać tego sytuacja również poddawana aktualizacji. Przeglądu strategii dokonywać będzie Wójt w konsultacji z pracownikami jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań. Natomiast nadzór nad wdrażaniem strategii oraz zatwierdzanie aktualizacji dokumentu należeć będzie do Rady Gminy. Odpowiednim stanowiskom w Urzędzie Gminy i gminnych jednostkach przypisana będzie bezpośrednia odpowiedzialność za podejmowanie działań, wynikających z planów realizacyjnych strategii. Poniżej została zamieszczona tabela, przedstawiająca wskaźniki do realizacji w ramach celów szczegółowych.

Tabela nr 29 Wskaźniki w ramach celów szczegółowych

<i>Cel Strategiczny nr 1 Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz tworzenie im dobrych warunków do życia</i>			
Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródło informacji	Planowany efekt
Poprawa stanu infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej	Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury publicznej,	Urząd Gminy	Rozwój infrastruktury publicznej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej

	zdrowotnej, opiekuńczej oraz mieszkaniowej		
Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej gminy	Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturalnej	Urząd Gminy	Zwiększenie ilości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i kulturowej
Włączenie obywateli w życie publiczne i społeczne	Ilość działań zrealizowanych przez organizacje pozarządowe lub przy udziale grup nieformalnych	Urząd Gminy	Wzmocnienie działających na terenie gminy organizacji pozarządowych oraz aktywnie funkcjonujących grup nieformalnych
<i>Cel Strategiczny nr 2 Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego</i>			
Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródło informacji	Planowany efekt
Wspomaganie przedsiębiorczości na terenie gminy	Liczba zarejestrowanych na terenie Gminy podmiotów gospodarczych	Urząd Gminy, GUS	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy
Rozbudowa infrastruktury technicznej	Liczba rozbudowanych budynków/obiektów infrastruktury technicznej	Urząd Gminy	Rozwój infrastruktury technicznej
Rozbudowa i modernizacja dróg oraz poprawa dostępności komunikacyjnej gminy	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg oraz liczba kursów transportu publicznego	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe	Poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez rozbudowę i modernizację dróg oraz wzrost liczby kursów w ramach transportu publicznego
<i>Cel Strategiczny nr 3 Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych do rozwoju gminy</i>			
Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródło informacji	Planowany efekt
Zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii	Ilość budynków publicznych oraz prywatnych korzystających ze	Urząd Gminy	Zwiększenie ilości energii wytwarzanej z alternatywnych źródeł energii

z alternatywnych źródeł	źródeł energii opartych na OZE		
Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu ochrony środowiska naturalnego	Ilość obiektów publicznych i komunalnych sprzyjających zachowaniu środowiska naturalnego	Urząd Gminy	Rozwój infrastruktury technicznej sprzyjającej ochronie środowiska
Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze	Liczba osób odwiedzających gminę	Urząd Gminy, osoby świadczące usługi turystyczne na terenie gminy	Zwiększenie liczby osób odwiedzających gminę
Opracowanie koncepcji promocji gminy	Liczba zrealizowanych projektów we współpracy z podmiotami krajowymi i zagranicznymi	Urząd Gminy	Wzrost rozpoznawalności gminy

Źródło: Opracowanie własne

WYKAZ TABEL I WYKRESÓW

Tabela nr 1 Liczba mieszkańców Gminy Osiecznica w podziale na płeć, stan w latach 2004, 2010 i 2014r.....	20;
Wykres nr 1 Liczba mieszkańców Gminy Osiecznica w podziale na płeć, stan na lata 2014r.....	20;
Wykres nr 2: Liczba mieszkańców gminy Osiecznica z podziałem na poszczególne miejscowości (31.12.2014r.).....	20;
Tabela nr 2: Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym według płci w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010, 2014.....	21;
Tabela nr 3: Liczba bezrobotnych w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010, 2014.....	22;
Wykres nr 3 : Bezrobotni w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014 z podziałem na płeć (bezrobotne kobiety i bezrobotni mężczyźni).....	23;
Wykres nr 4: Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014 według wykształcenia.....	23;
Wykres nr 5: Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy z gminy Osiecznica w roku 2014 według wieku.....	24;
Wykres nr 6: Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014 z prawem do zasiłku.....	24;
Tabela nr 4: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w roku 2014.....	25;
Tabela nr 5 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Osiecznica według sektorów własnościowych wpisane do rejestru REGON w latach 2004, 2010, 2014.....	25;
Tabela nr 6: Struktura podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Osiecznica według sekcji PKD w latach 2004, 2010, 2014.....	26;
Wykres nr 7 Charakterystyka grup edukacyjnych.....	28;
Tabela nr 7 Oświata w gminie Osiecznica.....	28;
Tabela nr 8 Struktura oświaty w gminie Osiecznica.....	30;
Wykres nr 8 Struktura zatrudnienia nauczycieli.....	30;
Wykres nr 9 Księgozbiór w bibliotekach na terenie gminy Osiecznica.....	31;
Wykres nr 10 Liczba czytelników w bibliotekach na terenie gminy Osiecznica.....	31;
Wykres nr 11 Średnia liczba wypożyczeń.....	32;

Tabela nr 9 Wykaz infrastruktury wymagającej modernizacji, remontu.....	35;
Tabela nr 10 Liczba miejsc noclegowych w stosunku do udzielonego noclegu.....	38;
Wykres nr 12 Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów.....	38;
Tabela nr 11 Liczba udzielonych noclegów w podziale na obiekty hotelowe i pozostałe obiekty.....	39;
Wykres nr 13 Liczba udzielonych porad w placówkach zdrowia na terenie gminy Osiecznica.....	40;
Tabela nr 12 Charakterystyka udzielonych świadczeń.....	41;
Wykres nr 14 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej.....	42;
Wykres nr 15 Liczba rodzin pobierająca zasiłki rodzinne udzielane na dzieci.....	42;
Wykres nr 16 Kwoty wypłacanych w ciągu roku świadczeń i zasiłków, liczone w tys. zł.....	43;
Tabela nr 13 Zestawienie organizacji pozarządowych i grup działających nieformalnie.....	44;
Tabela nr 14 Mieszkania zamieszkane według okresu budowy budynków. Ilość i łączna powierzchnia użytkowa [m ²].....	47;
Tabela nr 15 Wykaz dróg Powiatowych na terenie Gminy Osiecznica.....	48;
Tabela nr 16 Wykaz sieci wodociągowej w gminie Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014.....	50;
Tabela nr 17 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Osiecznica w latach 2004, 2010 i 2014.....	50;
Tabela nr 18 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Osiecznica, na tle powiatu w latach 2004, 2010 i 2014.....	51;
Tabela nr 19 Sieć gazowa na terenie gminy Osiecznica, na tle powiatu w latach 2006, 2010 i 2014.....	54;
Tabela nr 20 Zestawienie mediów dostępnych na terenie Gminy Osiecznica – w rozbiciu na poszczególne miejscowości.....	54;
Tabela nr 21 Partnerstwa zagraniczne.....	55;
Tabela nr 22 Związki Stowarzyszeń, do których należy gmina Osiecznica.....	55;
Tabela nr 23 Zestawienie zrealizowanych projektów.....	57;
Tabela nr 24 Podsumowanie realizacji Strategii rozwoju gminy Osiecznica na lata 2004-2010.....	65;

Tabela nr 25 Czynniki mające wpływ na funkcjonowanie gminy.....	74;
Tabela nr 26 Analiza SWOT	75;
Tabela nr 27 Źródła finansowania działań w ramach celów szczegółowych oraz strategicznych.....	86;
Tabela nr 28 Zgodność dokumentów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Gminy Osiecznica na lata 2015-2022.....	91;
Tabela nr 29 Wskaźniki w ramach celów szczegółowych.....	95;